

Gazeta Polska codziennie

Chrystus zstępuje do piekła, które my znajdujemy w sobie

Wielka Sobota to jest jakby zanurzenie się razem z Chrystusem w odrętwienie śmierci i oczekiwanie, aż wraz z Nim zostaniemy wydarci śmierci i zaproszeni do zmartwychwstania – mówi „Codziennej” ks. dr hab. Robert Skrzypczak.

s.3

Sobota-Poniedziałek
20-22/04/2019

cena **2,99 zł**
(w tym 8% VAT)

#94 (2311)
NAKLAD 50 139
INDEKS 100625
WYDANIE 1

gpcodziennie.pl
www.niezalezna.pl

Już dziś w „Niecodziennej”

Wygrana

WIELKANOCNE
OPOWIADANIE
TOMASZA
SAKIEWICZA

KUMULACJA
18 000 000 zł

Ani ogień
piekielny, ani
zwaśpienie, ani
śmierć Go nie
przemogły.
ALLELUJA!

fot. Wikipedia/d

POLSKA

s.5

Jak komuniści grali teczkami „Bolka”

Czesław Kiszcak wraz z czołowymi politykami lewicowymi z lat 90. planowali zaszantażować Lecha Wałęsę, że jeśli ten nie doprowadzi do wyciszenia tzw. afery „Olina”, oni ujawnią oryginalne dokumenty poświadczające współpracę lidera Solidarności z SB.

GOSPODARKA

s.9

Nadmiar pracy szkodzi zdrowiu

Świąteczny odpoczynek może nas uchronić przed problemami zdrowotnymi. Badania pokazują bowiem, że zbyt długa praca m.in. zwiększa ryzyko migotania przedsionków, arytmii serca grożącej udarem mózgu. 36 proc. zatrudnionych na świecie pracuje ponad 48 godzin tygodniowo.

POLSKA

s.3

Skąd pochodzą symbole Wielkanocy

Chrystus zmartwychwstał, prawdziwie zmartwychwstał – takim tradycyjnym powitaniem będziemy się witali już w niedzielę. Święta Wielkanocne to czas pełen symboliki, której korzenie często sięgają czasów przedchrześcijańskich.

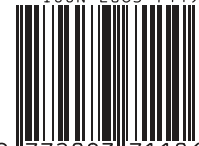
ŚWIAT

s.6

Bogactwo latynoskich tradycji wielkanocnych

Ozdobne orszaki stąpające po barwnie udekorowanych kwiatami ulicach miast i wsi, tysiące wiernych-aktorów, którzy odwzorowują ostatnie dni z życia Jezusa Chrystusa na ziemi, palenie 4-metrowych kukieł Judasza Iskarioty oraz drobne kradzieże zwierząt gospodarskich pod chwilową nieobecność Boga – oto najbardziej charakterystyczne zwyczaje związane z latynoamerykańskimi obchodami Świąt Wielkanocnych.

ISSN 2083-7119

9 772083 711067

1 6>

@20_04 kod 20837119_06_16 issn

TERLIKOWSKI \ W Wielki Czwartek w Medziugorze abp Henryk Hoser przypomniał, co łączy sakrament Eucharystii i małżeństwa. Oba są sakramentami ciała i krwi i oba są sakramentami jedności. Piękne słowa, niezapomniane.

s.2

GALAROWICZ \ Z życia docierają do nas znaki, które Karl Jaspers nazwał szyframi transcendencji, wskazujące, że Bóg istnieje. W Wielkanoc świętujemy najbardziej tajemniczy i najdonioślejszy z nich – zmartwychwstanie Jezusa z Nazaretu.

s.2

Benedykt XVI
(ur. 1927 r.) niemiecki duchowny, papież w latach 2005–2013

\\ Tylko Boże miłosierdzie jest zdolne położyć kres złu; tylko wszechwładna miłość Boga może przewyciężyć potęgę złoćców oraz niszczącą moc egoizmu i nienawiści. \\

2

SOBOTA-PONIEDZIAŁEK 20-22 KWIETNIA 2019 gpcodziennie.pl
www.niezalezna.pl

Gazeta
Polska
codziennie

POGODA

Niedziela	21.04	Prawie bezchmurnie
WSCHÓD słońca	ZACHÓD słońca	Imieniny obchodzą: Abelard, Aleksandra, Anastazy, Anzelm, Anzelma, Apollina, Apollo, Apoloniusz, Bartosz, Bartłomiej, Dobrosława, Drogomir, Feliks, Konrad, Konrada, Zdzisław
05:27	19:42	

Gdańsk	Lublin
14°C	13°C
7°C	6°C
Katowice	Kraków
18°C	18°C
8°C	8°C
Łódź	Poznań
16°C	19°C
5°C	7°C
Warszawa	Wrocław
15°C	18°C
6°C	7°C

Poniedziałek	22.04	Prawie bezchmurnie
WSCHÓD słońca	ZACHÓD słońca	Imieniny obchodzą: Agapit, Aital, Dominik, Gaja, Gajusz, Leon, Leona, Leonid, Leonida, Lucjusz, Soter, Strzeżymir, Teodor, Wanesa, Wierginusz, Łukasz
05:24	19:44	

Gdańsk	Lublin
15°C	16°C
8°C	6°C
Katowice	Kraków
18°C	18°C
8°C	8°C
Łódź	Poznań
16°C	17°C
7°C	9°C
Warszawa	Wrocław
17°C	17°C
8°C	7°C

TOMASZ P. TERLIKOWSKI

Sakrament jedności

Tak się składa, że te święta Wielkiejnocy spędzamy całą rodziną w Medziugorze, w którym nigdy wcześniej nie byliśmy. I muszę powiedzieć, że to miejsce mnie urzekło. Nie, nie miałem żadnych przeżyć mistycznych, ale urzekła mnie niezwykła cisza tego miejsca. Niesamowita, niezwykła, dojmująca, mistyczna. W takiej ciszy rzeczywiście przemawia Bóg, można Go usłyszeć i w czasie drogi krzyżowej, i gdy odmawia się różaniec, i gdy czyta się tu Pismo Święte. Nie wiem, dlaczego, ale tak właśnie jest. Najbardziej mnie jednak urzekło przepiękne kazanie abp. Henryka Hosera, który w Wielki Czwartek przypomniał, co łączy sakrament Eucharystii i małżeństwa? Odpowiedź arcybiskupa: oba są sakramentami ciała i krwi i oba są sakramentami jedności. Piękne słowa, niezapomniane. Warto było pojechać do Medziugorze, by je usłyszeć. I żeby je sobie przypominać.

Rafał Zawistowski

JAN GALAROWICZ

Najdonioślejszy szyfr transcendencji

Spotykając się ze złem i cierpieniem – z utratą bliskiej osoby, zdradą, ludobójstwem itp. – mamy skłonność do przyznania racji Koheletowi, że wszystko jest marnością, i Sartre'owi: „Absurdem jest, żeśmy się urodzili, i absurdem, że umrzemy”. Jednak buntujemy się przeciwko takiej „prawdzie”, bo chcielibyśmy, aby życie było potężniejsze od śmierci, sens od absurdu, dobro od zła, miłość od nienawiści, a szczęście od bólu i cierpienia. Z życia docierają również do nas znaki, które Karl Jaspers nazwał szyframi transcendencji, wskazujące, że Bóg istnieje, a życie ma sens: moc życia i piękno przyrody, których tak silnie doświadczamy teraz, na wiosnę, blask prawdy, dobroć i miłość, głos sumienia... Niestety empiria nie rozstrzyga, która „prawda”, wizja świata, jest rzeczywista. Wyjątkowość, piękno i głębia Wielkanocy polega na tym, że świętujemy najbardziej tajemniczy i najdonioślejszy szyfr transcendencji – zmartwychwstanie Jezusa z Nazaretu. Dlatego wielkanocne pieśni są takie poruszające i radosne.

Marcin Wolski

Wesołych Świąt

Czas świąteczny, pogodny, wesoły, o kłopotach nikt nie pamięta, nawet belfer nie pójdzie do szkoły, jaki dureń strajkowałby w święta? Już zielenią się drzewa i krzaczki, trwa wyżerka – wręcz niebo w gębę, my czujemy się niczym kurczaczki, gdy schowały się wszystkie jastrzębie! Przeto dosyć pogrózek i straszeń, nic że w szkołach trwa dłuższa pauza, wnet rząd polski jak dobry wujaszek da matury... honoris causa!

Ryszard
CzarneckiMarcin
Herman

Zmartwychwstanie dla prześladowanych

Przedwczoraj w Parlamencie Europejskim przemawiałem w obronie praw chrześcijan w Chinach. Debata dotyczyła mniejszości religijnych i etnicznych w ChRL. Jeden z posłów z Polski (lider jednej z list Koalicji Europejskiej) mówił głównie o Ujgurach, wyznających islam. Ja wolałem skupić się na naszych braciach w wierze, którzy są żywym świadectwem obecności Jezusa Chrystusa. Parlament tej kadencji jest nieznosnie ideologiczny, choć w kwestii sytuacji wyznań w Chinach trzeba odnotować postęp: pamiętam przed laty rezolucję solidarności z Ujgurami, gdzie przepadła zgłoszona przez nas poprawka o dodaniu do owych dyskryminowanych muzułmanów także chrześcijan, prześladowanych od początku komunizmu. Wtedy obrona mniejszości religijnych w Chinach była selektywna, tym razem już nie. W europarlamencie wielu z nas było pod przemożnym wrażeniem pożaru Notre Dame: dla niektórych to metafora końca chrześcijańskiej Europy i początku Europy multi-kulti, ale może ten dramat spowoduje przebudzenie najstarszej córy Kościoła, która w ślad za polskim papieżem Janem Pawłem II zapyta samą siebie: „Co zrobiłam ze swoim chrztem?”.

Dziedzictwo Europy

Pożar jednej z najważniejszych katedr Europy, symbolu wiary Francji – najstarszej córy Kościoła w Wielkim Poście 2019? Należy podejść do tego ze spokojem i powagą. Po to jest właśnie Wielki Post, by kontemplować świat. W kategoriach wiary jest pełen znaków, choć z drugiej strony Kościół naucza, by zbytnio się na ich poszukiwaniu nie skupiać, bo dla Zbawienia wystarczy odczytanie tylko jednego znaku – męki i zmartwychwstania Pańskiego. W tym też kontekście należy rozpatrywać, o ile ktoś chce, wszystkie inne. Na pewno płonąca katedra Naszej Pani w Paryżu jest dla wierzącego jak krzew gorejący, przez który chce na swoje słowo zwrócić uwagę Pan Bóg. Każdemu człowiekowi, nie tylko Francuzom. Albo jak rozerwanie zasłony świątyni, co było ostrzeżeniem przed zniszczeniem Jerozolimy, ale też znakiem odkupienia. Jeżeli ktoś zaś nie jest wierzący, też powinien o tym pomyśleć. Niesamowite, że pożar ten poruszył całą Europę. Jest wciąż jakaś pamięć wspólnego dziedzictwa. To dziedzictwo to nie tylko chrześcijaństwo, lecz także dorobek starożytnej Grecji i Rzymu. Niestety w dzisiejszej Europie już nie tylko wartości chrześcijańskie, ale nawet starożytne cnoty są w odwrocie.

TRWA WALKA Z WIERZĄCYMI W CHRYSZTUSA

KOŚCIÓŁ \ Chrześcijanie są dziś kuszeni, by wydali wyrok śmierci na Chrystusa i Ewangelię – mówił w Wielki Piątek w Kalwarii Zebrzydowskiej metropolita krakowski abp Marek Jędraszewski. Wskazał, że trwa walka z przejawami obecności Jezusa w świecie. Dowodzi tego m.in. fala lewackiego hejtu.

gpcodziennie.pl
www.niezalezna.pl

TEMAT DNIA

SOBOTA-PONIEDZIAŁEK 20-22 KWIETNIA 2019

3

ŚWIĘTA \ Wiosna zmartwychwstania

Skąd symbole Wielkanocy

Chrystus zmartwychwstał, prawdziwie zmartwychwstał – takim tradycyjnym powitaniem będziemy się witać już w niedzielę. Święta Wielkanocne to wyjątkowy czas pełen symboliki, której korzenie często sięgają czasów przedchrześcijańskich.

Jacek Liziniewicz

Już samo wyznaczenie terminu Świąt Wielkanocnych wiąże się z przesileniem wiosennym, szczególnym dniem, który w religijnych świętach wykorzystywali Słowianie, ale również Grecy i Egipcjanie. Z Nowego Testamentu wiemy, że ukrzyżowanie Jezusa miało miejsce w piątek, natomiast zmartwychwstanie w niedzielę po żydowskim święcie Paschy. Pascha rozpoczyna się zawsze 14 dnia miesiąca nisan, zgodnie z żydowskim kalendarzem. Ponieważ różnił się on od znanego nam, gdyż nasz jest oparty na ruchu Słońca, a w judaizmie używało się księżycowo-słonecznego, sprawa wymagała uregulowania.

Od soboru nicejskiego w 325 r. na początek wiosny wyznaczono 21 marca, bo właśnie wtedy wypadał termin równonocy. Wtedy również wyznaczono zasadę, że Wielkanoc będzie obchodzona w pierwszą niedzielę po pierwszej wiosennej pełni Księżyca.

Święto równonocy najprawdopodobniej miało wiele elementów zbieżnych z dzisiejszymi Świętami Wielkanocnymi. Jednym

fot. Pixabay/d

ze wspólnych symboli jest jajko. W naszej religii jest to symbol nowego życia. Przebijanie się ptaka przez skorupkę ma symbolizować zwycięstwo życia nad śmiercią. Dla Słowian jednak symbolika była związana z kultem boga Słońca. Zresztą jajko jest uniwersalnym symbolem wykorzystywanym praktycznie w każdej religii.

Podobnie jest zresztą z zającem, który jest symbolem płodności. Zwierzę to cenili buddyści, a także Celtowie (używali łapy jako amuletu). W chrześcijaństwie przyjęło się, ale dokładnie nie wiadomo dlaczego. Pierwsze wyjaśnienie przyjęcie symbolu zająca wskazuje na niezrozumienie biologii gatunku. W średniowieczu twierdzo-

no, że zające i króliki są hermafrodytami. Wierzano więc, że u gatunku tego dochodzi do... niepokalanego poczęcia. Inne wyjaśnienie wiąże się z ich zamięłowaniem do nor. Bytujące pod ziemią króliki mogły niektórym wydawać się pośrednikiem między dwoma światami i tym samym symbolizować Jezusa przechodzącego

ze śmierci do życia. Tyle tylko, że zające nie kopią nor.

Dużo czytelniejszy jest baranek, który jest symbolem niewinności, prostoty i posłuszeństwa. Zwierzę to wprost jest wymieniane w Piśmie Świętym i jest utożsamiane z Jezusem Chrystusem. Podobnie zresztą z palmami, których tradycja nawiązuje do wjazdu Zbawiciela do Jerozolimy.

Czasów słowiańskich sięga za to tradycja śmigusa-dyngusa. Niektórzy badacze twierdzą, że swoje korzenie ma ona w tzw. jarym święcie. Co ciekawe śmigus i dyngus przez długi czas były rozłącznymi obyczajami. Śmigus polegał na biciu witkami wierzby (w niektórych rejonach kraju praktykowane do dzisiaj), co miało uwalniać od brudu i chorób. Dyngus związany był z wodą i miał kojarzyć się z płodnością. Warto również wspomnieć, że oprócz tej tradycji Słowianie mieli również zwyczaj... wiosennych porządków. Oczywiście nie tylko oni na to wpadli. Tradycja ta była dość silna również w Iranie, ale również w judaizmie, gdy oczyszczano się dom na święto Paschy. Gdy więc denerwowaliście się na myśl o sprzątaniu, spokojnie mogliście pomyśleć o tysiącletniej sztafecie pokoleń.

Chrystus zstępuje do piekła, które znajdujemy w sobie

WYWIAD \ Wielka Sobota to jest jakby zanurzenie się razem z Chrystusem w odrętwienie śmierci i oczekiwanie, aż wraz z Nim zostaniemy wydarci śmierci i zaproszeni do zmartwychwstania – z ks. dr. hab. **ROBERTEM SKRZYP-CZAKIEM** rozmawia **ADRIAN SIWEK**

Jaka jest symbolika Wielkiej Soboty? Dlaczego jest to tak ważny dzień dla katolików?

Wielka Sobota jest elementem całości, którą nazywamy Triduum Paschalnym. Wpisuje się w nie męka i śmierć pana Jezusa, które my przeżywamy liturgicznie. Wielka Sobota stanowi fragment tej tajemnicy wiary, w której mówimy: „Chrystus zstąpił do piekieł”. To nie oznacza, że Chrystus trafił do piekła, bo Bóg Ojciec go opuścił, lecz zstąpienie

Chrystusa do piekła, które znajdujemy w sobie. Egzystencjaliści XX w. nie przez przypadek nazywali piekłem ludzką samotność. Piekło to jest brak relacji, brak miłości. Piekło to także życie ludzkie bez sensu, bez powodu, bez kogoś, dla kogo warto żyć, bez kogoś, komu można się oddać. Dlatego Chrystus poszedł na krzyż, żeby wziąć na siebie nasz grzech. Zrobił to po to, by pojawiło się życie, zmartwychwstanie. My w Polsce przeży-

wamy to wydarzenie, pozostając w milczeniu. To jest jakby zanurzenie się razem z Chrystusem w odrętwienie śmierci i oczekiwanie, aż wraz z Nim zostaniemy wydarci śmierci i zaproszeni do zmartwychwstania.

Dlaczego w Wielką Sobotę święcimy pokarmy? Co to oznacza?

Świecenie pokarmów jest polską tradycją. Ona ma związek z tym, że w polskiej tradycji Wielkanoc – po pięknej wigilii paschal-

nej oraz rezurekcji – świętowana jest uroczystym śniadaniem. Stąd właśnie święcenie pokarmów na ten poranny posiłek. W zwyczaju święcenia pokarmów widać też przebłyski tradycji żydowskiej Paschy, na którą były przygotowywane specjalne pokarmy, takie jak: gotowane jajka, gorzkie zioła, praśny chleb, wino, baranek. Miały one znaczenie symboliczne, były formą błogosławienia Boga za to, że okazał swoją wielką chwałę, pozwalając

narodowi wybranemu wyjść z niewoli egipskiej. Pokarmy wielkanocne mają też związek z prawosławną tradycją błogosławienia chlebów, które były używane po wigilii paschalnej jako znak agapy, czyli wspólnego dzielenia się miłością i radością związaną ze zmartwychwstaniem Chrystusa.

Dlaczego w Wielką Sobotę nie odprawia się mszy świętych?

Dlatego że Triduum Paschalne spina jedną klamrą wszystkie wydarzenia związane ze zwycięstwem Chrystusa, walką Chrystusa ze złem i śmiercią. Wielka Sobota to uczestniczenie w śmierci i wstąpieniu Chrystusa do ojcłani. Ani w Wielki Piątek, ani w Wielką Sobotę nie ma oddzielnej Eucharystii. Celebrujemy dopiero wigilię paschalną, Eucharystią paschalną zaczyna się Wielkanoc.

OPINIE

TEMAT DNIA

POLSKA

ŚWIAT

8-11

GOSPODARKA

12

O SZTUCE

13

KULTURA

14-15

PROGRAM TV

16

SPORT

CZY KE PODPISZE DEKLARACJĘ WS. EURO?

APEL \ Oczekujemy, że lider PO Grzegorz Schetyna podpisze w imieniu Koalicji Europejskiej przygotowaną przez PiS deklarację ws. waluty euro w Polsce; uchylanie się od odpowiedzi jest opowiedzeniem się za przyjęciem euro – powiedziała rzeczniczka PiS Beata Mazurek.

REFORMA EDUKACJI \ Oświatowy okrągły stół już 26 kwietnia

Będzie debata na temat reformy edukacji

Okrągły stół w sprawie oświaty odbędzie się w piątek 26 kwietnia o godz. 12 na Stadionie PGE Narodowy – taki termin debaty o polskiej edukacji podał w czwartek w Krakowie premier Mateusz Morawiecki. Podziękował wszystkim osobom, dzięki którym dotychczasowe egzaminy przebiegły bez zakłóceń.

Paweł Tunia

Okrągły stół ma być debatą podzielną na cztery obszary. – Pierwszy to uczniowie, drugi nauczyciele, trzeci jakość edukacji i jakość kształcenia, a czwarty – umownie, roboczo nazwany – nowoczesna szkoła, czyli odpowiadająca wymogom drugiej, a za chwilę trzeciej dekady XXI w. – powiedział premier. – Do okrągłego stołu zapraszamy reprezentacje rodziców, ekspertów, pedagogów, wychowawców, nauczycieli, związkowców i opozycję – powiedział.

Premier podkreślił, że lider PO Grzegorz Schetyna współpracuje z szefem ZNP Sławomirem Broniarzem. – Apeluję

fot. MEN/d

do opozycji, aby jutro czy dzisiaj zaapelowała do pana Broniarza, bo mają dobre, bliskie kontakty, w kontekście tego upolitycznienia, żeby zawiesić, przerwać ten protest, bo on nie służy poprawie jakości naszego szkolnictwa – mówił

Morawiecki. Premier poprosił o nieblokowanie matur i przeprowadzenie klasyfikacji maturzystów. Dodawał, że poprawa sytuacji w szkołach wymaga czasu. – Nie da się nadrobić wieloletnich opóźnień w kilka miesięcy – ocenił Morawiecki.

Gotowość do dialogu zadeklarowała wicepremier Beata Szydło. – Podtrzymuję wolę rozmowy, debaty i dialogu – oświadczyła. – Nie mieszajmy polityki do oświaty – apelowała Szydło. Mówiąc o czwartkowych obradach

Rady Dialogu Społecznego, podkreślała, że strona rządowa liczyła na nowe propozycje partnerów społecznych. – Ale niestety takiej propozycji właściwie nie było, ponieważ partnerzy społeczni podtrzymali swoje stanowisko z poprzednich negocjacji. Rozłożyli jedynie w czasie tę propozycję tegorocznej 30-proc. podwyżki na poszczególne miesiące do końca roku – dodała wicepremier.

Prezes ZNP podkreślił wczoraj, że nie ma powodu do przerwania strajku. – Dzisiaj nie ma żadnych przesłanek, abyśmy mówili o wygaszaniu tego protestu – powiedział Broniarz.

Akademicki Klub Obywatelski im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Krakowie w oświadczeniu przesłanym do „Codziennej” dziękuje pracownikom oświaty, którzy nie odstąpili od uczniów w czasie egzaminów, i wyraża poparcie dla okrągłego stołu. „Apelujemy jednak do pracowników szkół o poważną autorefleksję i rachunek sumienia, bowiem trudno nie stwierdzić dziś w tym tak ważnym dla kraju środowisku przejawów kryzysu powołania nauczycielskiego oraz deficytu roztropności obywatelskiej” – napisano.

Powstańcy z getta walczyli o godność

WYDARZENIE \ Wczoraj przed pomnikiem Bohaterów Getta w Warszawie miały miejsce uroczystości 76. rocznicy wybuchu powstania w warszawskim getcie. W hołdzie bohaterom powstania zawyły syreny w całej stolicy. Premier Mateusz Morawiecki napisał na Twitterze: „Powstańcy z getta warszawskiego walczyli nie tylko o swoje życie, ale przede wszystkim o godność, z której Niemcy chcieli ich brutalnie odrzeć. Warszawa to miasto wolności, buntu przeciw niemieckiemu barbarzyństwu i heroicznej odwagi uczestników obu powstań”.

Powstanie w warszawskim getcie rozpoczęło się 19 kwietnia 1943 r. Było pierwszym miejskim powstaniem w okupowanej Europie, aktem o charakterze symbolicznym, zważywszy na nikłe szanse powodzenia. W nierównej, trwającej prawie miesiąc walce słabo uzbrojeni bojownicy Żydowskiej Organizacji Bojowej i Żydowskiego Związku Wojskowego stawili opór żołnierzom z oddziałów SS, Wehrmachtu, Policji Bezpieczeństwa i formacji pomocniczych. W tym czasie Niemcy zrównali getto z ziemią, metodycznie paląc dom po domu.

8 maja w schronie przy ul. Miłej 18 samobójstwo po-

pełnił przywódca powstania Mordechaj Anielewicz wraz z grupą kilkudziesięciu żołnierzy ŻOB. Nielicznym powstańcom udało się kanałami wydostać z płonącego getta. Jednym z nich był ostatni dowódca ŻOB Marek Edelman zmarły w 2009 r.

Pamiętać należy, że instytucje Polskiego Państwa Podziemnego niosły pomoc żydowskim obywatelom RP. Jej dobrze udokumentowanym przykładem są działania Rady Pomocy Żydom „Żegota”. „Na jednym z budynków wywieszono flagi żydowską i polską jako wezwanie do walki przeciwko nam. Sprawa flag miała donieść

znaczenie polityczne i moralne. [...] Sztandary i kolory narodowe są takim samym instrumentem walki jak szybkostrzelne działo, jak tysiąc takich dział” – miał mówić w celi warszawskiego więzienia na Rakowieckiej gruppenführer Jürgen Stroop.

Wczoraj w Warszawie odbyły się uroczystości z udziałem m.in. prezydenta Warszawy Rafała Trzaskowskiego, ambasadora Izraela w Polsce Anny Azari, przedstawicieli władz państwowych, organizacji wojskowych, społeczności żydowskiej i mieszkańców stolicy. W czasie obchodów rocznicowych Chór Dziecięcy Miasta Łodzi odśpiewał hymn bojowników getta „Zog nit keyn mol”. Odmówiona została modlitwa za zmarłych – kadiś – oraz złożono wieńce przed pomnikiem Bohaterów Getta. Na zakończenie uroczystości chór dziecięcy wykonał utwór „Warszawo ma”. Następnie wyruszył Marsz Szlakiem Pamięci Powstańców, a zaproszone delegacje złożyły kwiaty w kolejnych miejscach pamięci związanych z warszawskim gettem, m.in. przed pomnikiem „Żegoty”, przy płycie ku czci Szmula Zygielbojma, przy bunkrze Anielewicza i Umschlagplatz.

(sm/PAP)

Akcja „Wielkanoc” na polskich drogach

BEZPIECZEŃSTWO \ Podczas policyjnej akcji „Wielkanoc” na drogi w całym kraju wyjechało ponad 5,5 tys. policjantów. By zadbać o bezpieczeństwo na drogach, będą wykorzystywali m.in. nieoznakowane policyjne auta z wideorejestratorami i śmigłowiec.

W tym roku policyjna akcja „Wielkanoc” potrwa od 19 kwietnia do godz. 22. Jak poinformowała PAP Komenda Główna Policji, w zapewnieniu bezpieczeństwa w czasie świątecznych wyjazdów weźmie udział nawet 5,5 tys. policjantów. Najbardziej będą widoczni pierwszego i ostatniego dnia działań.

Według zapowiedzi KGP w czasie akcji ma być wykorzystywany cały sprzęt, jakim dysponuje drogówka, a więc oznakowane i nieoznakowane radiowozy z wideorejestratorami oraz radarowe i laserowe mierniki prędkości. Jeśli pozwoli na to pogoda, na drogach pojawią się także policyjne motocykle.

Do kontroli ruchu zostanie również wykorzystany policyjny śmigłowiec.

W czasie akcji „Wielkanoc” policjanci będą egzekwować obowiązujący w dniach 20–22 kwietnia zakaz ruchu samochodów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej ponad 12 ton. 20 kwietnia zakaz ten obowiązuje w godz. 18–22, a 21 i 22 kwietnia w godz. 8–22.

Ubiegłoroczna akcja „Wielkanoc” odbywała się od 30 marca do 2 kwietnia. Zdarzyło się w tym czasie 250 wypadków, w których zginęło 27 osób, a 315 zostało rannych. Policjanci zatrzymali wtedy 1151 osób, które kierowały pojazdami po wypiciu alkoholu.

(sm/PAP)

PROF. LEGUTKO I HEJT AMERYKAŃSKICH ZMP-OWCÓW

SKANDAL \ Amerykańscy ZMP-owcy nie dopuścili do wygłoszenia przeze mnie wykładu na Middlebury College na temat mojej książki – powiedział prof. Ryszard Legutko.

fot. Filip Błażejowski/Gazeta Polska

fot. Wikipedia/d

KONCERT NA RZECZ ODBUDOWY NOTRE DAME

WYDARZENIE \ W maju w łódzkiej bazylice archikatedralnej odbędzie się koncert na rzecz odbudowy paryskiej katedry Notre Dame – zapowiedział metropolita łódzki, abp Grzegorz Ryś.

WYWIAD \ Z KS. PAWŁEM RYTLEM-ANDRIANIKIEM, rzecznikiem Konferencji Episkopatu Polski, rozmawia PAWEŁ TUNIA

„Alleluja” na ustach i w sercu

Jeżeli ktoś zawałczył o to, by uczestniczyć w liturgiach Wielkiego Czwartku, Wielkiego Piątku i Wielkiej Soboty, to z pewnością w pełni ucieszy się porankiem Zmartwychwstania Pańskiego.

Obchodzimy Święta Zmartwychwstania Pańskiego. Dlaczego jest to najważniejszy czas dla katolików?

Śmierć Chrystusa na krzyżu, przez którą do- konało się zbawienie świata oraz zmartwychwstanie, to wydarzenia, które nada- ją sens całemu życiu chrze- ścijanina. Dlatego też Świę- ta Wielkanocne, poczynaj-ąc już od Wielkiego Tygo- dnia i Triduum Paschalne- go, kiedy wspominamy te wydarzenia, są najważniej- szym czasem w ciągu roku. Jego wagę podkreśla cho- ciażby to, że do świąt przy- gotowywaliśmy się przez 40 dni postu. W Niedzielę Palmową, która rozpoczęła Wielki Tydzień, podjęliśmy drogę pójścia za Jezusem Chrystusem, który wjechał do Jeruzolimy, aby tam umrzeć i zmartwychwstać. Niedziela Zmartwychwsta- nia i okres wielkanocny to ukoronowanie tej drogi – wielkie zwycięstwo życia nad śmiercią. Jako katoli- cy wierzymy, że dostąpi- my udziału w zmartwych- wstaniu tak jak Chrystus, i tę radość właśnie świętu- jemy.

Według księdza obserwacji i doświadczenia – jak katolicy w Polsce przeżywają okres świąt Wielkiejnocy?

Na pewno bywa bardzo różnie. Z moich obserwacji

wynika, że Polacy, którzy są co niedziela na Euchary- stii, bardzo licznie uczestni- czą również w liturgii Tri- duum Paschalnego, i my- ślę, że to dla nich głębokie przeżycie. Moim zdaniem wśród osób praktykujących jest coraz większa świad- omość tego, że przeżywanie Świąt Wielkanocnych rozpo- czyna się już w Wielkim Ty- godniu. Najczęściej uczest- niczą oni w liturgiach Wie- lkiego Czwartku i Wielkiego Piątku, a potem idą również na wigilię paschalną, a ra- no na rezurekcję. Wyjątko- wość tego czasu sprawia, że w kościele pojawiają się też osoby, które nie prakty- kują regularnie. Oczywiście zewnętrzne przygotowania do świąt mogą utrudniać nam duchowe ich przeżywa- nie. Z pewnością niektórzy są tak zajęci, że ich święto- wanie to tylko jeden, maksy- malnie dwa dni. Znam jed- nak osoby, które bardzo głą- boko przeżywają te święta.

Wielkanoc poprzedził okres Wielkiego Tygodnia. Jaki sens dla katolika miał udział w uroczystościach liturgii Triduum Paschalnego?

Jeżeli ktoś zawałczył o to, by uczestniczyć w litur- giach Wielkiego Czwartku, Wielkiego Piątku i Wiel- kiej Soboty, to z pewnością może w pełni ucieszyć się porankiem Zmartwych-

fot. Tomasz Hamrat/Gazeta Polska

wstania Pańskiego. Udział w uroczystościach Tridu- um Paschalnego to przede wszystkim gwarancja na- szego wewnętrznego zmar- twychwstania. Musimy przeżyć razem z Chrystu- sem Jego mękę i śmierć, by doświadczyć tajemnicy zmartwychwstania. Dlate-

go jeżeli katolik na poważ- nie traktuje swoją wiarę, to chce się duchowo rozwi- jać i nawracać. Każde Tri- duum Paschalne jest do te- go okazją. Dobre przeżycie liturgii Triduum jest rów- nież nadzieją na nowe, lep- sze życie, ze słowami „Alle- luja” na ustach i w sercu.

W jaki sposób rodzice i wychowawcy powinni przygotować dzieci do świąt Wielkiejnocy i wyjaśniać ich sens?

Jeżeli rodzice i wycho- wawcy wspólnie z dziećmi uczestniczą w Eucharystii w Niedzielę Palmową, a po- tem są również na liturgiach Triduum Paschalnego, idą razem w drodze krzyżowej ulicami swoich miejscowo- ści i w procesji rezurekcyj- nej, to myślę, że zrozumienie Świąt Wielkanocnych przez dzieci przychodzi natural- nie. Przede wszystkim takie wspólne wyjście do kościoła jest dobrą okazją, by rozpo- cząć z dzieckiem rozmowę na temat Świąt Wielkanoc- nych. Można wyjaśnić dziec- ku przy wspólnym robieniu palemki na Niedzielę Pal- mową, czym jest ten dzień i jakie wydarzenie z życia Chrystusa tego dnia wspo- minamy. Możemy z dziećmi rozmawiać również o sym- bolice poszczególnych dni, kolorach i charakterystycz- nych elementach liturgii. Dzisiaj dostępnych jest bar- dzo wiele materiałów w for- mie multimediiów, książek czy nawet wielkopostnych zdrapek, które mogą stano- wić pomoc we wprowadze- niu dzieci w okres Wiełkie- go Tygodnia, a później Świąt Wielkanocnych. Jednak naj- lepszym wprowadzeniem dzieci w ten czas jest po pro- stu świadectwo samych ro- dziców i wychowawców.

Jak komuniści grali teczkami „Bolka”

AFERA \ Czesław Kiszczak wraz z czołowymi politykami lewicowymi z lat 90. planowali zaszantażować Lecha Wałęsę, że jeśli ten nie doprowadzi do wyciszenia tzw. afery „Olina”, oni ujawnią oryginalne dokumenty poświadczające współpracę lidera Solidarności ze Służbą Bezpieczeństwa. Informacje te potwierdzają zapiski byłego komuni- stycznego premiera Mieczysława Rakowskiego, które historycy IPN odkryli w USA.

Afera „Olina” wybuchła pod koniec 1995 r., kie- dy to ustępujący minister spraw wewnętrznych i ad- ministracji Andrzej Mil- czanowski oskarżył ów- czesnego premiera Józe- fa Oleksego o współpracę z rezydentami KGB w Pol- sce: Władimirem Ałgano- wem i Grigorijem Jaki- miszynem. Ta informacja wstrząsnęła życiem poli- tycznym Polski i dopro- wadziła do dymisji rządu. Środowisko SLD, które by-

ło wtedy u władzy, przy- puszczało, że za całą spra- wą stoi Lech Wałęsa. Teraz jednak pojawiły się nowe informacje, które po- kazują, jak komuniści chcie- li wykorzystać ówczesne- go prezydenta. Historyk dr Tomasz Kozłowski do- tarł do przechowywanych w USA dzienników byłego premiera Mieczysława Ra- kowskiego z lat 90., w któ- rych opisane zostało powią- zanie afery „Olina” ze spra- wą teczek „Bolka”.

– Czesław Kiszczak chciał zaszantażować Lecha Wałęsę pod groźbą ujawnienia oryginalnych dokumentów o jego współpracy ze Służ- bą Bezpieczeństwa. Z zapi- sów w dzienniku wynika, że Mieczysław Rakowski wraz z Wojciechem Jaru- zelskim odwiedzili Kisz- czaka w szpitalu, gdzie naradzali się, w jaki spo- sób bronić Józefa Olekse- go i przedstawicieli SLD. Kiszczak chciał wymusić na Wałęsie, aby ten wpły-

nał na szefa służb specjal- nych lub ministra spraw wewnętrznych, co pozwoli- łoby na szybkie wygaszenie afery „Olina” – powiedział „Codziennej” dr Tomasz Kozłowski z Biura Badań Historycznych IPN. Dodał, że nie ma jednoznacznych dowodów, że kiedykolwiek faktycznie doszło do te- go typu szantażu. – Waż- ny jest fakt, że wówczas Kiszczak wyznał swoim rozmówcom, że wie, gdzie są oryginalne teczki TW

„Bolek”, potwierdzające współpracę Lecha Wałę- sy z SB w latach 70. Jed- nak Rakowski nie wspomi- na w swoim dzienniku, czy ta wiadomość do Wałęsy dotarła – przekazał nam dr Kozłowski.

Warto tutaj przypomnieć, że kilkanaście dni później, czyli 10 stycznia 1996 r., do domu Czesława Kiszczaka na Mazurach ktoś się włamał. Cały dom został splą- drowany.

Więcej informacji nt. po- wiązania sprawy teczek „Bolka” i afery „Olina” dr Kozłowski opisuje w pu- blikacji „Koniec imperium MSW. Transformacja orga- nów bezpieczeństwa pań- stwa 1989–1990”, która ukaże się w maju br.

..... Jan Przemyski

DONALD TRUMP MIAŁ RACJĘ

USA \ 448-stronicowy raport prokuratora Roberta Muellera ws. domniemyanych związków członków sztabu wyborczego Donalda Trumpa z Rosją głosi, że nie stwierdzono, że ktokolwiek z otoczenia prezydenta spiskował z Kremlm. Nie znaleziono też wystarczających dowodów, by kogokolwiek oskarżyć o to, że jest niezarejestrowanym agentem rosyjskiego rządu.

WIELKANOC \ Obchody Zmartwychwstania Pańskiego

Bogactwo latynoskich tradycji wielkanocnych

Ozdobione orszaki stąpające po barwnie udekorowanych kwiatami ulicach miast i wsi, tysiące wiernych-aktorów, którzy odwzorowują ostatnie dni z życia Jezusa Chrystusa na ziemi, palenie 4-metrowych kukiel Judasza Iskarioty oraz drobne kradzieże zwierząt gospodarskich pod chwilową nieobecność Boga – oto najbardziej charakterystyczne zwyczaje związane z latynoamerykańskimi obchodami świąt Wielkiej Nocy. Miliony katolików głośnym śpiewem i tańcem świętują Zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa.

Joanna Kowalkowska

W Ameryce Środkowej żyje ponad 210 mln chrześcijan, którzy w okresie Wielkiej Nocy uroczysto upamiętniają misterium paschalne Jezusa Chrystusa, przeżywając jego mękę i śmierć oraz hucznie świętując Zmartwychwstanie Pańskie. W większości krajów świętuje się nie tylko Triduum Paschalne, lecz także Wielki Tydzień, poczynając od Niedzieli Palmowej, i organizuje kolejne wydarzenia religijno-kulturowe, które dzień po dniu szczegółowo opowiadają historię Jezusa na ziemi. Cały tydzień jest bowiem okazją do refleksji nad śmiercią Jezusa za grzechy ludzkości, lecz jednocześnie zmartwychwstanie Pana jest powodem do radości i głośnego wychwalania Jego potęgi.

Teatr tysięcy aktorów

Obchody Wielkiej Nocy, najważniejszych dla katolików świąt w roku, mają w Ameryce Łacińskiej charakter wyjątkowy, gdyż rok w rok Latynosi ze wszystkich krajów organizują uroczyste i barwne procesje przedstawiające cierpienie i śmierć Jezusa na krzyżu. W całej Ameryce Środkowej i Południowej ludność przedstawia przybycie Chrystusa do Jerozolimy na osiołku, rzucając pod kopyta zwierzęcia skromne gałązki.

Wśród pochodów wyróżnia się coroczna procesja z Izatapalapy, jednej z dzielnic meksykańskiej stolicy, gdzie w czasie Wielkiego Tygodnia organizuje się pięć podniosłych procesji, sięgających swoją historią 1843 r. Orszak przedstawia wydarzenia, które miały miejsce między Niedzielą Palmową a Niedzielą Wielkanocną, obrazując mękę, śmierć i zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa. Każdego roku w wydarzeniu bierze udział ponad 170 aktorów głównych oraz prawie 180 aktorów drugopla-

Układanie wielokolorowych dywanów kwiatowych, przedstawiających m.in. wizerunki Jezusa i Matki Bożej, to jedna z cech szczególnych latynoamerykańskich obchodów Świąt Wielkanocnych | fot. Pilar Olivares/Reuters

nowych, 500 pomocników, 2 tys. „nazarejczyków” – osób w każdym wieku, które decydują się na samodzielne wniesienie krzyża na Wzgórze Gwiazdy w ramach ofiary – ponad 100 muzyków oraz 1000 „rzymian”. Na całym kontynencie często się zdarza, że przed śmiercią figura Jezusa jest wyszydzana, opluwana i biczowana, a następnie zostaje przybita do krzyża i złożona do grobu, skąd znika w Wielką Sobotę.

W Ekwadorze procesjom towarzyszą tzw. cucuruchos – postacie ubrane w fioletowe szaty, które na głowach noszą wysoką, stożkową czapkę, zakrywającą im jednocześnie twarz. Cucuruchos maszerują boso i podpierają się drewnianymi laskami, a jedna z nich niesie kołatkę, którą rozpoczyna każdą wielkanocną procesję i mszę.

Ulice pełne kwiecistych alfombras

Nieodłączną częścią latynoamerykańskich obchodów Wielkiej Nocy są barwne, misternie układane dywany, które zdobią drogę świątecznych procesji. Liczne grupy wiernych godzinami dekorują ulice, pieczołowicie układając na warstwie piasku kolorowe kwiaty przedstawiające krzyże, gołębie pokoju, rozety czy wielobarwne geometryczne wzor-

ry. Zwyczaj jest najbardziej rozpowszechniony w Kolumbii oraz krajach Ameryki Środkowej, jednak pozostałe kraje regionu również przygotowują alfombras (kolorowe kompozycje przypominające dywan).

Nierzadko takie prace biorą udział w konkursach i poszczególne parafie starają się prześcignąć innych wiernych, układając skomplikowane kompozycje. W Nikaragui zamiast kwiatów popularne są również prace zrobione na bazie różnych odcieni piasku lub żwiru oraz trocin. Coraz częściej można również spotkać kompozycje z użyciem kapsli lub korków albo pestek owoców lub nasion.

Pomimo żmudnej, wielogodzinnej pracy wiernych procesje przechodzą bezpośrednio po barwnych dywanach, co sprawia, że po kilku minutach kompozycje zupełnie znikają. W Wielki Piątek w Gwatemali na czele procesji kroczy główny orszak procesyjny, który niesie ciężkie platformy ze świętymi posagami. Zdarza się, że ciężkie konstrukcje niesie na barkach nawet 170 osób ubranych w tuniki podobne do tych, jakie nosiło się za czasów Chrystusa. Ubrania mają jednak doszyty kaptur i są fioletowe. Za or-

szakiem podążają wierni, wśród nich uliczni handlarze, którzy nie omieszkują oferować swoich produktów zmęczonym pielgrzymom. Barwny tłum zamykają z kolei zamiatacze, a bezpośrednio za nimi sunie śmieciarka, która usuwa pozostałości alfombras, tak aby do dekoracji ulicy mogła sprawnie przystąpić kolejna parafia.

Wielkanocne podkradanie owiec

Śmierć Jezusa na krzyżu w Wielki Piątek wiąże się również ze zwyczajem praktykowanym przez Boliwijczyków, którzy nocą z piątku na sobotę opuszczają swoje domostwa i udają się na farmy sąsiadów w poszukiwaniu małych zwierząt gospodarczych. Tradycja nazywana kespuyariña, co w języku Indian Ajmara oznacza „wstawać wcześniej rano”, określa również jako luntataña (słowo pochodzące również z języka ajmara, oznaczające „kraść”), zezwala na podkradnięcie sąsiadowi małej owcy, lamy albo kozy. Drobna kradzież nie jest tej nocy uznawana za przestępstwo, gdyż miejscowa ludność wierzy, iż Bóg, który zmarł przed kilkoma godzinami na krzyżu, nie przygląda się jej poczynaniom i nie potępi ich zachowania. W konsekwencji w nocy z Wielkiego Piątku

na Wielką Sobotę, jak i w ciągu dnia w Wielką Sobotę niektórzy Boliwijczycy przywłaszczają sobie zwierzęta sąsiadów, a kiedy nie uda im się złapać porządanej zdobyczy, wkradają się na sąsiedzkie pola i wykopują nieswoje ziemniaki oraz inne warzywa. Drobne kradzieże w tym czasie na stałe wpisały się w obyczaje boliwijskich miast Achacachi, Aroma oraz Omasuyo oddalonych ok. 100 km od stołecznego La Paz, dlatego pokrzywdzeni nie zgłaszają się na policję i nie dochodzą swoich praw.

Zdrajca trafia na stos

W wielu krajach Ameryki Południowej, jak i w Hiszpanii w okresie wielkanocnym popularne jest palenie kukły Judasza Iskarioty, który wydał Jezusa najwyższej żydowskiej instytucji religijnej i sądowniczej w starożytnej Judei, Sanhedrynowi. Do jednych z najbardziej popularnych aktów spalania kukły dochodzi w Wenezeli. W Caracas co roku zbiera się zużyta odzież, aby odpowiednio przystroić postać wykonaną ze skrawków niepotrzebnych tkanin i wypchaną watą lub papierem, po czym w Niedzielę Wielkanocną kukła jest niesiona ulicami przepełnionymi głośną muzyką i wrzawą. Następnie podpala się ją, wcześniej przeprowadzając symboliczne powieszenie. Zależnie od dostępności materiałów w ciałko kukły wsadzane są niewielkie materiały wybuchowe. Tradycja jest również środkiem zamykania problemów politycznych i społecznych, bowiem zdarza się, że sylwetka Judasza jest złudnie podobna do konkretnych polityków lub biznesmenów niecieszących się dobrą sławą wśród mieszkańców. Legenda głosi, że do pierwszego spalania kukły doszło w jednym z najstarszych miast Ameryki Południowej Cumaná na wenezuelskim wybrzeżu, gdzie w 1499 r. miejscowa ludność podpaliła kukłę Judasza stworzoną na podobieństwo włoskiego kupca, podróżnika morskiego i kartografa Ameriga Vespucciego, który miał oszukać autochtonów i ofiarować im szkło w zamian za naturalne perły.

W chilijskim Valparaíso co roku przygotowuje się mierzającą 4 m postać Judasza, do której wkłada się kartki z popełnionymi grzechami. Następnie w Wielką Sobotę w mieście organizuje się huczną fiestę, a podczas tańca i śpiewów powoli spala się postać w intencji odkupienia grzechów.

DYMISJA PO MASAKRZE LUDNOŚCI

MALI \ Premier Soumeylou Boubèye Maïga złożył wraz z całym gabinetem rezygnację na ręce prezydenta Ibrahima Boubacara Keity. Dymisja ma związek z zabiciem 160 przedstawicieli ludu Peulh przez lokalną samoobronę. Mord wywołał szok w całym kraju.

fot. Filip Blaziejowski/Gazeta Polska

ROZMOWY W TURCJI

ANKARA \ W piątek szef polskiej dyplomacji prof. Jacek Czaputowicz przebywał w stolicy Turcji, gdzie wziął udział w polsko-turecko-rumuńskich rozmowach o bezpieczeństwie. Spotkania w takim formacie odbywają się od 2016 r.

Aleksander Kłos

Gdyby posilko- wać się wynikami większości przed- wyborczych son- daży, niedzielne głosowa- nie na Ukrainie ma wymiar czysto formalny. Zdecydo- wanym zwycięzcą dru- giej tury powinien zostać aktor i komik Wołodimir Zełenski. Wśród tych, któ- rzy zapewniają, że wezmą udział w głosowaniu i mają swojego kandydata, na Ze- łenskigo chce głosować 73 proc. pytan-ych, a na Pe- tra Poroszenkę zaledwie 27 proc. Biorąc pod uwa- gę wszystkich ankietowa- nych, również tych, któ- rzy nie zadeklarowali swo- ich sympatii politycznych, na Zełenskigo chce za- głosować 52 proc. respon- dentów, a na Poroszenkę – 19 proc. Tyle samo bio- rących udział w sonda- żach stwierdziło, że nie wie, na kogo postawi. Fre- kwencja, według większo- ści przewidywać, powinna osiągnąć ponad 50 proc.

Zełenski wygrywa z Po- roszenką we wszystkich kategoriach wiekowych i we wszystkich regio- nach, z wyjątkiem za- chodniej Ukrainy, gdzie

UKRAINA \ Druga tura wyborów prezydenckich

Ostateczne starcie

W niedzielę Ukraińcy wybiorą prezydenta. W ramach drugiej tury zdecydują, czy głową państwa zostanie faworyt sondaży Wołodimir Zełenski, czy dotychczasowy przywódca Petro Poroszenko.

Ostatnie sondaże nie przewidywały niespodzianki w drugiej turze wyborów, zapowiadając zwycięstwo Wołodymira Zełenskigo. Tym samym trwająca od 2014 r. prezydentura Petra Poroszenki może dobiec końca | fot. Ilya Naymushin/Reuters

obaj kandydaci mają po- dobne poparcie. Ostatnim akcentem przedwyborczej kampanii miała być deba- ta zorganizowana w piąt-

kowy wieczór na Stadio- nie Olimpijskim w Kijo- wie. Do ostatniej chwili nie było jednak wiadomo, czy do niej dojdzie.

Urzędujący prezydent podczas kampanii ostrze- gał, że zwycięstwo komika będzie krokiem w kierunku Rosji i będzie oznaczało re-

zygnację z prozachodniego kursu Ukrainy. Poroszenko zarzuca Zełenskiemu rów- nież brak programu wy- borczego i to, że jest czło- wiekiem oligarchy Iho- ra Kołomojskiego, z któ- rym obecny prezydent jest skonfliktowany. Miliar- der zapowiedział, że w ra- zie wygranej Zełenskigo wróci na Ukrainę. Obecnie przebywa w Izraelu.

Poroszenko oskarżał oli- garchę o to, że wyprowa- dził z PrywatBanku po- nad 100 mld hrywien, czy- li ok. 3 mld euro. W efekcie doszło do jego nacjonaliza- cji. W czwartek sąd w Ki- jowie uznał, że państwo bezprawnie przejęło bank. W orędziu przed drugą tu- rą Poroszenko przeproszał za to, czego nie udało mu się osiągnąć w czasie pełnienia swojej funkcji. Wśród pora- żek wymienił brak zakoń- czenia wojny na Donbasie, a także to, że wciąż wielu jego rodaków żyje w biedzie. Przyznał także, że w kraju jest wysoki poziom korup- cji. Jako swoje sukcesy wy- mienił m.in. reformę armii, podpisanie umowy stowa- rzyszeniowej z UE oraz likwidację obowiązku posia- dania wiz dla Ukraińców podróżujących po Europie.

Jak Rosjanka otumaniała bogaczy

USA \ Nawet na posiedzeniach sądu w Nowym Jorku 29-letnia Rosjanka Anna Sorokina nadal gra rolę bogatej dziedziczki, pojawiając się w ubraniach dobranych przez znanego stylistę. Przez kilka lat córka kierowcy tira żyła w luksusie na koszt otuma- nionych amerykańskich milionerów. Za beztrudne życie grozi jej 15 lat więzienia.

Urodzona w Rosji Sorokina jako nastolatka przeprowa- dziła się z rodzicami do Nie- miec, gdzie skończyła szko- łę w małej miejscowości Eschweiler w pobliżu gra- nicy z Holandią. Po krótkim pobycie w Londynie przenio- sła się do Paryża, gdzie od- była praktyki w magazynie lifestylowym „Purple”, pozy- skując pierwsze znajomości w świecie bohemy.

W 2013 r. kobieta udała się do USA. Mieszkając w No- wym Jorku, przybrała na- zwisko Anna Delvey i zaczęła publikować, dla obserwują- cych ją na Instagramie prawie 60 tys. osób, zdjęcia z imprez dla VIP-ów z udziałem m.in. aktora Macaulaya Culkina i wystaw sztuki, gdzie zbiera- ła się światowa śmietan- ka towarzyska. Tam Rosjan- ka poznała kolekcjonera dzieł sztuki, który następnie opła-

cał jej bilety lotnicze i pobyty w hotelach. By bezpłatnie ko- rzystać z luksusowych hoteli, powoływała się m.in. na zna- jomości z ich właścicielami. Dla uwiarygodnienia granej przez siebie postaci często wymachiwała przed pracow- nikami hoteli 100-dolarowy- mi banknotami.

Spotykając się z adwokata- mi i inwestorami, Sorokina chciała założyć fundację im. Anny Delvey. Miała również zamiar wynająć sześć piętér w XIX-wiecznym budynku na Park Avenue – by otworzyć tam klub dla VIP-ów, gdzie miały się odbywać wystawy i miała działać niemiecka pie- karnia. Dla realizacji planów, według prokuratury, Rosjanka próbowała wyłudzić 22 mln dol. w banku.

Czara goryczy przelała się w 2017 r., kiedy Sorokina zaprosiła Rachel Williams,

edytorkę zdjęć z magazy- nu „Vanity Fair”, na wakacje do Maroka, na które Amery- kanka ostatecznie miała wy- łożyć ponad 60 tys. dol. Je- sienią tego samego roku Ro- sjanka została aresztowana. Sorokina przekonywała, że jej ojciec pracuje w prze- myśle naftowym albo sprze- daje baterie słoneczne. Jak się jednak okazało, w rzeczywi- stości był kierowcą tira, który obecnie handluje klimatyzato- rami. Kobiecie postawiono sześć zarzutów dotyczących kradzieży (łącznie 275 tys. dol.) i ich usiłowania na du- żą skalę. Jej sprawę rozpa- trzuje Sąd Najwyższy na Man- hattanie. Może ona spędzić 15 lat w więzieniu w USA lub zostać deportowana do Nie- miec, bowiem ma jedynie obywatelstwo RFN.

..... Olga Alehno

Krzyż Chrystusa oświeceniem dla świata

RZYM \ Głównymi tematami drogi krzyżowej w Wielki Piątek w Koloseum, organizowanej pod przewodnic- twem papieża Franciszka, były kwestie dotyczące ofiar niewolnictwa, handlu ludźmi oraz zwrócenie uwagi na los imigrantów.

Rozważania do tegorocz- nej drogi krzyżowej zgłosiła 80-letnia włoska zakonnica Eugenia Bonetti ze zgroma- dzenia Misjonarek Matki Bożej Pocieszenia. Siostra przewodzi stowarzyszeniu „Slaves no more” (Nigdy więcej niewolnicami), któ- rej głównym zadaniem jest zapewnienie pomocy ofia- rom niewolnictwa, zwięsz- cza kobietom zmuszanym do prostytucji. – Mam wiel- kie marzenie, by ta dro- ga krzyżowa w Koloseum, miejsce tak wielu cierpień w przeszłości, stało się miejscem, gdzie gromadzą się cierpienia teraźniejszo- ści, cierpienia tylu kobiet, nieletnich bez twarzy, bez imienia, bez nadziei – po- wiedziała Eugenia Bonet- ti. Wyraziła przy tym pra- gnienie, by krzyż Chrystu- sa „oświecał sumienia oby- wateli, Kościoła, ustawo- dawców i tych wszystkich,

którzy nazywają siebie jego uczniami”.

W rozważaniach zaprezen- towanych przez włoską za- konnicę znalazła się modlit- wa w intencji rządzących, aby usłyszeli wołanie ubo- gich, „krzyk tych wszyst- kich młodych istnień, któ- re na różne sposoby są ska- zywane na śmierć przez obojętność, zrodzoną przez wykluczające i egoistyczne działania polityczne”.

Pierwsza droga krzyżowa w rzymskim Koloseum mia- ła miejsce w 1750 r. podczas pontyfikatu papieża Bene- dykta XIV. Pomysłodawcą nabożeństwa wielkopostne- go o charakterze adoracyj- nym był św. Leonard z Porto Maurizio. Stacje drogi krzy- żowej ustanowiono w amfi- teatrze Flawiuszów – miej- scu męczeńskiej śmierci ty- siący chrześcijan.

..... (pk, PAP)

GÓRNICTWO \ Koncerny energetyczne zwlekają z odbiorem kupionego surowca

Za dużo węgla na rynku

W związku ze wzmożonym importem nadwyżka węgla na krajowym rynku sięga już ok. 6 mln ton. Przed kopalniami rosną zwały węgla, ponieważ koncerny energetyczne nie odbierają całości zakontraktowanego i już opłaconego surowca. Sytuacja ta niepokoi wiceministra energii oraz związkowców Solidarności z PGG.

Lucyna Piwowarska

Mamy na rynku za dużo o ok. 6 mln ton węgla – powiedział Grzegorz Tobiszowski, wiceminister energii. To jest duże wyzwanie, głównie dla Polskiej Grupy Górniczej, ale także dla spółki Węglorko Kraj. Obecnie przy kopalniach PGG znajduje się ok. 800 tys. ton węgla, opłaconego już przez firmy energetyczne, ale nieodebranego.

– Energetyka nie może nie odbierać tego węgla, bo to spowoduje, że kopalnie nie będą miały gdzie go składować – stwierdził wiceminister. Obecnie nie ma niebezpieczeństwa zablokowania wydobycia węgla przez zalegający na zwalach węgiel. Gdyby jednak nie udało się udrożnić odbioru surowca przez elektrownie, do takiej sytuacji mo-

Na kopalnianych zwalach zalega kilkaset tysięcy ton węgla | fot. Filip Błażejowski/Gazeta Polska

że dojść w sierpniu, we wrześniu lub w październiku.

Wiceminister ostrzegł, że nie odbierając zakupionego i opłaconego już przez

siebie węgla, elektrownie narażają się na kary finansowe. Zdaniem związkowców z górniczej Solidarności PGG spółki energetyczne zapcha-

ły się węglem z importu najprawdopodobniej po to, aby zmusić PGG do obniżki cen.

Wiceminister Tobiszowski przypomniał, że energetyka

ma zagwarantowane w wieloletnich umowach zawartych z kopalniami stabilne dostawy węgla po uśrednionej cenie, niższej od rynkowej. – To jest obopólny zysk, bo daje energetyce bezpieczeństwo dostaw, a górnictwu stabilność działania i inwestycji – podkreślił.

Związkowcy z Solidarności PGG są zaniepokojeni rosnącymi zwalami przy kopalniach spółki. Sytuacja do złudzenia przypomina tę z lat 2014–2015, gdy polskie górnictwo znalazło się na skraju bankructwa, a przez Śląsk przetoczyła się gigantyczna fala protestów. W piśmie do zarządu napisali, że akcjonariusze PGG – Polska Grupa Energetyczna i Grupa Enea – narażają spółkę na straty, sprzedając pochodzące z importu np. ekogroszek czy kostkę w sektorze komunalno-bytowym, czyli rynku, na którym działa też PGG i uzyskuje tam znaczącą część przychodów.

W ub.r. do Polski sprowadzono rekordową ilość – ponad 19,7 mln ton – węgla z zagranicy, o 6,4 mln ton więcej niż rok wcześniej. Ponad 78 proc. pochodziło z Rosji. Innymi państwami, z których sprowadzaliśmy węgiel, były Kolumbia, USA i Kazachstan.

(PAP)

Kolej gotowa na Wielkanoc

TRANSPORT \ Ponad pół miliona Polaków w okresie świątecznym skorzysta z kolei. Do pociągów na popularnych trasach będą dołączane dodatkowe wagony. W sumie każdego dnia na tory wyjedzie ponad 380 pociągów. Pasażerów będą wspierać służby informacyjne, a nad bezpieczeństwem będzie czuwało ponad 600 funkcjonariuszy SOK oraz policjanci.

W ubiegłym roku w okresie Wielkanocy z przewozów PKP Intercity skorzystało ponad 650 tys. pasażerów. Przewoźnik spodziewa się, że w tym roku będzie podobnie, a to oznacza, że każdego dnia w okresie świątecznym na tory wyjedzie ponad 380 pociągów. Na bieżąco monitorowana jest frekwencja w pociągach i – jeśli zachodzi potrzeba – w miarę możliwości składy będą uzupełniane dodatkowymi wagonami.

W okresie świątecznym pasażerowie mogą skorzystać z biletów weekendowych PKP Intercity. Te obowiązują od godz. 19 dnia roboczego poprzedzające-

go dzień wolny od pracy, do godz. 6 pierwszego dnia roboczego następującego po dniach wolnych, czyli będzie można z nich korzystać od Wielkiego Piątku wieczorem do wtorkowego poranka.

Z biletem weekendowym za 81 zł można podróżować dowolnymi pociągami TLK i PKP Intercity w drugiej klasie. Z biletem weekendowym MAX można podróżować w drugiej klasie wszystkich pociągów Intercity za 164 zł. PKP Intercity ma też ofertę biletu rodzinnego, dedykowaną grupie od 2 do 5 osób, w której jest dziecko poniżej 16. roku życia. Każdy wówczas otrzyma 30-proc. zniżkę na bilet.

Koordinacją połączeń zajmują się dyspozytorzy spółki PKP Polskich Linii Kolejowych, którzy przez całą dobę pozostają w kontakcie z przewoźnikami i służbami technicznymi oraz monitorują stan pogody. Podczas tegorocznej Wielkanocy w dyspozycji pozostaje ok. 170 zespołów szybkiego usuwania awarii i 20 zespołów kolejowego ratownictwa technicznego. W gotowości jest też 66 pociągów sieciowych, które mogą być wykorzystane w przypadku usterek sieci trakcyjnej.

Na największych dworcach pasażerom pomocy udziela pracownicy InfoDworców, centrów obsługi klienta oraz mobilni informatrzy. Informacje o rozkładzie jazdy i ewentualnych opóźnieniach pociągów dostępne są na internetowej stronie Portalpasazera.pl. Z kolei nad bezpieczeństwem podróży na dworcach, stacjach i w pociągach będzie czuwało ponad 600 funkcjonariuszy Straży Ochrony Kolei na dobę, wspieranych przez policję i inne służby. Dodatkowe patrole pojawiają się w ponad 150 pociągach pasażerskich.

(Jan Kamieniecki, PKP PLK)

Żerańska elektrociepłownia podwoi dostawy energii

ENERGETYKA \ W przyszłym roku w Elektrociepłowni Żerań w Warszawie znacznie działać najnowocześniejszy gazowo-parowy blok energetyczny w Polsce. Podwoi on możliwości energetyczne zakładu i pozwoli na wyłączenie starych kotłów węglowych.

Produkująca jednocześnie prąd i ciepło jednostka kogeneracyjna ma zużywać rocznie ok. 0,5 mld m sześć. gazu ziemnego. To ok. 4 proc. obecnego ogólnokrajowego zużycia tego paliwa. W zamian będzie dostarczać do 4 TWh energii elektrycznej i 1,9 TWh energii cieplnej. Wykonawcami inwestycji o wartości 1,6 mld zł są Mitsubishi Hitachi i Polimex-Mostostal.

– To jedna z najważniejszych inwestycji prowadzonych obecnie w Grupie Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa. Dzięki blokom gazowo-parowym, opalanym gazem ziemnym, które budujemy i uruchamiamy również w innych elektrociepłowniach w Polsce, zmniejszamy emisję zanieczyszczeń powietrza – powiedział Piotr Woźniak, prezes PGNiG, właściciela ciepłowni PGNiG Termika.

Dzięki wycofaniu z użytku obecnie używanych kotłów węglowych zakład ma emitować o 40 proc. mniej dwutlenku węgla. Po uruchomieniu nowego bloku moc zainstalowana energii elektrycznej Żerania wzrośnie o ok. 110 proc. Nowy blok w Elektrociepłowni Żerań ma być ukończony w IV kwartale 2020 r.

Zakup 99,8 proc. akcji tej elektrociepłowni od szwedzkiego państwowego koncernu Vattenfall PGNiG sfinalizowało w styczniu 2012 r. Przyspieszenie planowanej od 10 lat inwestycji nastąpiło w ostatnich dwóch latach. Od wmurowania kamienia węgielnego minęło półtora roku, a 16 miesięcy od wejścia wykonawców na budowę.

(a.mac.)

MINISTER TCHOŘZEWSKI BĘDZIE PRZEWODNICZYŁ POSIEDZENIU IEA

ENERGIA \ Krzysztof Tchořzewski będzie przewodniczył posiedzeniu ministrów ds. energii państw członkowskich Międzynarodowej Agencji Energetycznej (IEA), które odbędzie się w Paryżu 5 i 6 grudnia 2019 r. Ministerstwo Energii podkreśliło, że przyznanie kierowania spotkaniem polskiemu delegatowi oznacza docenienie aktywnej roli Polski w dialogu na temat przemian zachodzących na globalnym rynku energetycznym i wyzwań z nimi związanych.

GOSP.

9

RAPORT \ Najwięcej pracują Meksykanie, najmniej zaś Niemcy

Nadmiar pracy szkodzi zdrowiu

Świąteczny odpoczynek od pracy może nas uchronić przed problemami zdrowotnymi. Badania pokazują bowiem, że zbyt długa praca zwiększa ryzyko migotania przedsionków, arytmii serca grożącej udarem mózgu czy niewydolności serca. Z raportu Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) wynika, że aż 36 proc. zatrudnionych na świecie pracuje ponad 48 godzin tygodniowo.

Paweł Woźniak

Raport MOP ogłoszony z okazji Światowego Dnia Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy, obchodzonego 28 kwietnia, pokazuje, że zmieniające się warunki pracy zwiększają m.in. objawy stresu i depresji. Według danych za 2017 r. co roku 2,4 mln ludzi umiera na choroby związane z wykonywaną pracą, a 374 mln doznają wypadków przy pracy, wskutek których ginie 380 tys. osób. MOP ostrzega, że głębokie zmiany zachodzące w miejscach pracy wymagają ich odpowiedniego przystosowania, bez czego nie da się uniknąć wzrostu liczby wypadków i zachorowań.

Raport organizacji zwraca też uwagę na to, że ubytek dni pracy związany z problemami bezpieczeństwa

w zatrudnieniu i odpowiedniej troski o zdrowie pracowników kosztuje obecnie gospodarkę światową utratę 4 proc. PKB, a nawet do 6 proc. w krajach, gdzie te problemy występują z największym nasileniem.

Obecnie w Polsce tydzień pracy wynosi 40 godzin. W niektórych krajach Europy wszyscy pracownicy mogą cieszyć się krótszym tygodniem pracy. Francja wprowadziła 35-godzinny tydzień pracy już w 2000 r. Z kolei w 2016 r. parlament Portugalii zaaprobował ustawę przywracającą 35-godzinny tydzień pracy w sektorze publicznym. W Danii oficjalny tydzień roboczy nie przekracza 38 godzin, a w Niemczech niektórzy pracownicy przemysłu mogą skorzystać z wywalzonego 28-godzinnego tygodnia pracy.

Co roku 2,4 mln ludzi umiera na choroby związane z wykonywaną pracą
| fot. Pixabay/d

Z danych Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) wynika, że Polska należy do ścisłej czołówki państw, jeśli chodzi o przepracowany czas, ponieważ średnio Polacy spędzają w pracy blisko 1895 godzin rocznie. Znaleźliśmy się więc na siódmym miejscu najbardziej zapracowanych narodów.

Ciężej niż Polacy pracują Meksykanie z 2257 godzinami rocznie, Kostarykanie z 2178 godzinami oraz obywatele Korei Płd. z 2024 godzinami. Dalsze miejsca zajmują Grecy (2018), Rosjanie (1980) oraz Chilijczycy (1954). Najmniej pracują na ogół mieszkańcy rozwiniętych krajów Europy. Pod tym względem na czele rankingu znalazły się Niemcy z 1356 godzinami rocznie. Krótko pracują też Duńczycy (1408) i Norwegowie (1419).

Luka VAT najszybciej maleje w Polsce

PODATKI \ Ze wstępnych szacunków Ministerstwa Finansów wynika, że luka w podatku VAT w 2018 r. spadła o 2,9 pkt proc., do 12,5 proc. Luka zmniejszyła się z 36,9 mld zł w 2016 r. do 13,8 mld zł w 2018 r. Ostatnio tak szybki spadek luki VAT nie był obserwowany w żadnym kraju Unii Europejskiej.

„Opierając się na metodologii Komisji Europejskiej dotyczącej szacowania luki VAT, można założyć, że w 2018 r. poprawa dochodów z VAT dzięki lepszemu przestrzeganiu przez podatników obowiązujących regulacji wyniosła 5,7 mld zł, a w okresie 2016–2018 było to 21,1 mld zł. Potwierdza to, że wprowadzone instrumenty dotyczące walki z praktykami o charakterze przestępczym w podatku VAT oraz inne działania mające na celu uszczelnienie systemu podatkowego przyniosły wymierne efekty” – napisał Ministerstwo Finansów.

Według resortu porównanie relacji dochodów podatkowych do PKB z lat 2008 i 2018 i poziomu luki VAT wskazują, że nadal można poprawić ściągalskość podatków. Zgodnie z wyliczeniami Minister-

stwa Finansów w 2020 r. luka w VAT zostanie ograniczona w sumie o 7 mld 873 zł.

Z przedstawionych na początku marca br. przez Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych tzw. szybkich szacunków wynika, że luka w VAT w Polsce spadła z 14,7 proc. w 2017 r. do 7,2 proc. w 2018 r. – To oznacza, że w ciągu dwóch lat luka zmniejszyła się z 36,9 mld zł w 2016 r. do 13,8 mld zł w 2018 r. Odnotowano spadek aż o 13,6 pkt proc. – podsumowało CASE.

Podkreślono, że w ostatnich latach tak szybki spadek luki nie był obserwowany w żadnym kraju Unii Europejskiej. Luka VAT zmalała w Polsce do poziomu notowanego w 2016 r. w Austrii, Danii czy Finlandii. Według CASE wyższa ściągalskość VAT w Polsce jest związana

ze wzrostem dyscypliny płacenia podatków i spadkiem skali wyłudzeń.

Jak zauważono, to zasługa systemów informatycznych wdrożonych przez Ministerstwo Finansów. Według dyrektora CASE dr. Grzegorza Poniatońskiego optymistyczne dane dotyczące dochodów i zwrotów VAT wskazują na sukces, ale również pokazują, że dużym wyzwaniem będzie dalsza szybka poprawa ściągalskości VAT.

Luka w VAT to różnica między zobowiązaniami z tytułu VAT a tym, co rzeczywiście wpływa do budżetu państwa. Przyczyną luki jest wiele zjawisk, w tym uchylanie się od płacenia podatków oraz nadużycia, które przybrały formę tzw. karuzeli VAT-owskich.

.....
(jak, PAP)

BGK wspiera budowę tanich mieszkań

BUDOWNICTWO \ W najbliższym czasie rozpocznie się budowa kolejnych 1000 mieszkań z Programu Społecznego Budownictwa Czynszowego, realizowanego przez Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK).

Program mieszkaniowy BGK cieszy się dużym zainteresowaniem inwestorów. W wiosennym naborze programu do banku wpłynęło 26 wniosków o łącznej wartości ponad 136 mln zł. To potencjalnie 1079 nowych mieszkań. Łączna wartość inwestycji, które mogą powstać dzięki wsparciu BGK z wiosennej edycji, to ponad 272 mln zł.

Celem programu jest poprawa warunków mieszkaniowych szczególnie tych osób, których nie stać na zakup mieszkania lub najem komercyjny, ale zbyt zamożnych na mieszkanie socjalne czy komunalne. – Czynsze w mieszkaniach sfinansowanych z preferencyjnych kredytów są o kilkadziesiąt procent niższe od rynkowych. Średnia ze wszystkich udostępnionych w 2018 r. mieszkań to 14 zł za mkw. W Warszawie powstało 210 mieszkań ze średnim

czynszem 19,6 zł za mkw. Natomiast stawki rynkowe w stolicy oscylują w granicach 40–60 zł – poinformował Włodzimierz Kocon, wiceprezes zarządu Banku Gospodarstwa Krajowego.

W wielu mniejszych miastach projekty wsparte z programu Społecznego Budownictwa Czynszowego to pierwsze od dawna inwestycje w budownictwo wielorodzinne. Mieszkania, które powstają, są nowoczesne, energooszczędne i wykończone pod klucz. Wszystkie budynki są przystosowane do potrzeb osób starszych, niepełnosprawnych i młodych rodzin z dziećmi.

Dotychczas BGK udzielił finansowania na łączną kwotę 408 mln zł dla 81 projektów inwestycyjnych, dzięki którym powstanie ponad 3,6 tys. mieszkań.

.....
(ar)

2 OPINIE

3 TEMAT DNIA

4-5

POLSKA

6-7

ŚWIAT

8-11

GOSPODARKA

12

O SZTUCE

13

KULTURA

14-15

PROGRAM TV

16

SPORT

KRS 0000309499

Przekaż swój **1%** podatku
na **STREFĘ WOLNEGO SŁOWA**
DZIĘKUJEMY!

Pamiętaj
o wpisaniu nr KRS
0000309499

Pamiętaj
o wpisaniu
celu szczegółowego
**NIEZALEŻNE
MEDIA SWS**

Oblicz
1%

I. INFORMACJA O DOCHODACH (PRZYCHODACH) WYKAZYWANYCH NA PODSTAWIE ART. 45 UST. 3c USTAWY 122. Kwota dochodów (przychodów)			zł.	gr		
J. WNIOSEK O PRZEKAZANIE 1% PODATKU NALEŻNEGO NA RZECZ ORGANIZACJI POŻYTKU PUBLICZNEGO (OPP) Należy podać numer wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego (numer KRS) organizacji wybranej z wykazu prowadzonego na podstawie odrębnych przepisów oraz wysokość kwoty na jej rzecz.						
123. Numer KRS	0000309499	Wnioskowana kwota Kwota z poz. 124 nie może przekroczyć 1% kwoty z poz. 113 po zaokrągleniu do pełnych dziesiątek groszy w dół.	124.	oblicz 1%	zł.	gr
K. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE Podatnicy, którzy wypełnili część J, w poz. 125 mogą podać cel szczegółowy 1%, a zaznaczając kwadrat w poz. 126 wyrazić zgodę na przekazanie OPP swojego imienia, nazwiska i adresu wraz z informacją o kwocie z poz. 124. W poz. 127 można podać dodatkowe informacje, np. ułatwiające kontakt z podatnikiem (telefon, e-mail).						
125. Cel szczegółowy 1%			126. Wyrażam zgodę			
NIEZALEŻNE MEDIA SWS			☒			
127.						

FUNDACJA
NIEZALEŻNE
MEDIA

GAZETA POLSKA

niezależna

fot. pixabay

BANK INNOWACJI

INSTYTUCJE \ Założony w 1929 r. Bank Pekao jest jedną z największych instytucji finansowych Europy Środkowo-Wschodniej. Pekao jako pierwszy bank uruchomił w Polsce bankomat, wydał pierwszą kartę kredytową, uruchomił biuro maklerskie, zastosował w praktyce biometrię w bankowości. Obecnie Bank obsługuje ponad 5 mln klientów oraz co drugą polską firmę.

GOSP.

11

BANKOWOŚĆ \ Cyfrowa transformacja przynosi efekty

Innowacyjne rozwiązania Banku Pekao

W ramach konsekwentnie realizowanej strategii „Siła Polskiego Żubra” Bank Pekao wprowadza kolejne innowacje odpowiadające na zmieniające się potrzeby Polaków. Dziś staje się nie tylko liderem nowoczesnej bankowości w kraju, lecz także dołącza do największych instytucji finansowych na świecie. Dzieje się tak, dlatego że produkty i usługi Banku Pekao nie tylko dorównują zagranicznej konkurencji, ale często wręcz wyznaczają kierunki rozwoju.

Strategia przekłada się na nowoczesne rozwiązania

W czerwcu 2017 r. Bank Pekao po blisko 20 latach wrócił w polskie ręce. Nowe władze szybko zdefiniowały ambitny plan działania zawarty w dokumencie „Kierunki Strategiczne Banku Pekao SA na lata 2018–2020”. Zakłada on inteligentny wzrost, który czyni bank liderem rentowności i efektywności w Polsce. Na wyniki nie trzeba było długo czekać. Zdaniem Michała Krupińskiego, prezesa zarządu Banku Pekao, dowodzą one silnej pozycji banku jako nowoczesnej instytucji w polskim systemie finansowym. – Niedawno rozpoczęliśmy dynamiczne prace nad cyfrową transformacją Banku Pekao. Po kilkunastu miesiącach intensywnych działań nastawionych na innowacyjność, modernizację i efektywność możemy już porównywać się z największymi instytucjami finansowymi na świecie. Nie chcemy jednak na tym poprzestać. Zależy nam zarówno na zadowoleniu naszych obecnych klientów, jak i pozyskiwaniu nowych. Wierzimy, że wprowadzane innowacyjne rozwiązania odpowiedzą na zmieniające się potrzeby rynku i potwierdzą naszą mocną pozycję w polskim systemie bankowym – mówi prezes Krupiński.

Jednym z najlepszych przykładów wyjątkowych rozwiązań wprowadzonych w ostatnim czasie, o których wspominał prezes Krupiński, jest umożliwienie klientom indywidualnym założenia nowego konta przy pomocy smartfona. Jeszcze nigdy nie było to tak proste i szybkie. Wniosek można bezproblemowo wypełnić w aplikacji, a weryfikacja

Szybkie i proste zakładanie konta za pomocą selfie w aplikacji mobilnej dla klientów indywidualnych czy błyskawiczny proces umowy o terminal płatniczy dla przedsiębiorców – to dwa najnowsze dowody na cyfrową transformację, która w ostatnim czasie dokonała się w Banku Pekao SA. Ale zmian, które polski bank wprowadził, jest znacznie więcej. Wszystkie one realizują podstawowy cel, by korzystanie z jego usług było szybkie, wygodne i przyjazne dla klienta.

tożsamości zostaje przeprowadzona za pomocą zdjęcia selfie i dowodu osobistego – w pełni online.

Szybko i wygodnie – to zapewni PeoPay

Jeszcze kilka lat temu nikt nie myślał o bankowości w telefonie komórkowym. Dzisiaj to już norma. Dlatego banki prześcigają się w innowacyjnych produktach wdrażanych poprzez aplikacje mobilne. Za rozwiązaniami Banku Pekao stoi ciągle udoskonalana aplikacja PeoPay. Pod koniec 2018 r. stowarzyszenie EFMA (The European Financial Management & Marketing Association) uznało ją za najlepszą innowację na świecie. Jury doceniło przede wszystkim jej wielofunk-

fot. mat. pras.

niez realizować wypłaty zbliżeniowe w bankomat. Wystarczy zbliżyć do niego telefon, by wypłacić gotówkę. Dodatkowo użytkownicy bankowości mobilnej banku nie muszą już zapamiętywać i przepisywać kodu otrzymanego SMS-em, aby zatwierdzić transakcje w bankowości internetowej. Od teraz autoryzacja jest dokonywana bezpośrednio w aplikacji. Już wcześniej Pekao jako pierwszy bank w Polsce wprowadził autoryzację transakcji do 200 zł za pomocą odcisku palca. Kolejne ułatwienie czeka także użytkowników systemu BLIK. Klienci Pekao mogą już realizować płatności powtarzalne BLIK. Usługa ta pozwala szybciej zrealizować comiesięczne płatno-

\\ Pekao jako pierwszy bank w Polsce wprowadził autoryzację transakcji do 200 zł za pomocą odcisku palca. Kolejne ułatwienie czeka także użytkowników systemu BLIK. Klienci Pekao mogą już realizować płatności powtarzalne BLIK. \\

cyjność, wykorzystanie danych biometrycznych do logowania i akceptacji transakcji, wielowalutowość oraz możliwość dokonywania płatności zbliżeniowych telefonem bez konieczności posiadania fizycznej karty. Marek Tomczuk, wiceprezes zarządu Banku Pekao SA, odpowiedzialny za bankowość detaliczną, twierdzi, że bankowość mobilna to nie tylko teraźniejszość,

lecz także przyszłość całego sektora bankowego. – Klienci oczekują coraz nowszych i bardziej innowacyjnych rozwiązań. My takie rozwiązania im dajemy. Nasze innowacje są odpowiedzią na oczekiwania klientów, ponieważ to właśnie we współpracy z nimi je wypracowujemy – zaznacza wiceprezes Tomczuk.

Za pomocą aplikacji PeoPay klient może rów-

nić – rachunek za telefon czy inne cykliczne opłaty.

Bartosz Zborowski, dyrektor Departamentu Innowacji i Płatności w Banku Pekao SA, tłumaczy, że cyfrowa transformacja w Pekao to działania zmieniające bank w wielu obszarach. – Wszystkie nowości, które oferujemy naszym klientom, realizują jeden zasadniczy cel: chcemy, by korzystanie z usług banku – niezależnie, czy

jest to smartfon, komputer czy oddział – było szybkie, wygodne i przyjazne dla klienta – dodaje dyrektor Zborowski.

Terminal dla firmy od ręki

W zeszłym roku Bank Pekao zdecydował się na znaczne inwestycje w rozwój usług akceptacji kart. W ramach jednego z projektów bank udostępnił nowy, innowacyjny proces umowy o terminal płatniczy. Dzięki niemu przedsiębiorca może bezwzględnie odebrać wybrany przez siebie terminal w placówce banku. Chodzi o skrócenie czasu od podpisania umowy do momentu umożliwienia przyjmowania płatności. Nowy model dystrybucji terminali płatniczych polega nie tylko na możliwości odbioru terminala w oddziale zaraz po podpisaniu umowy, lecz także samodzielnej aktywacji otrzymanym przez SMS kodem. Rozwiązanie to stanowi rewolucję w porównaniu z dotychczasowym procesem, gdzie klient po podpisaniu umowy czekał kilka dni na wizytę serwisanta i instalację urządzenia. Nowy proces został entuzjastycznie przyjęty nie tylko przez klientów, lecz także przez doradców bankowych, którzy dodatkowo otrzymali narzędzie do przygotowywania dokumentów dla klienta. Obecnie cały proces przygotowania i akceptacji umowy zajmuje mniej niż 10 minut. Pilotażowa dystrybucja terminali do sieci wyselekcjonowanych oddziałów rozpoczęła się w styczniu br. Terminale można odebrać już w ponad 260 placówkach, czyli wszystkich obsługujących klientów segmentu biznes.

Założony w 1929 r. Bank Pekao jest obecnie jedną z największych instytucji finansowych Europy Środkowo-Wschodniej. 90 lat jego istnienia to historia polskiej bankowości: Pekao jako pierwszy bank uruchomił w Polsce bankomat, wydał pierwszą kartę kredytową, uruchomił biuro maklerskie, zastosował w praktyce biometrię w bankowości. Obecnie Bank obsługuje ponad 5 mln klientów oraz co drugą polską firmę. Dodatkowo, zatrudniając prawie 15 tys. osób, jest jednym z większych pracodawców w Polsce.

p. woz.

2 OPINIE

3 TEMAT DNIA

4-5 POLSKA

6-7 ŚWIAT

8-11

GOSPODARKA

12

O SZTUCE

13

KULTURA

14-15

PROGRAM TV

16

SPORT

WYNALAZKI \ Papier wynaleziono w Chinach ok. 107 r. n.e. Jeden z wysokich urzędników dworu cesarza, zmęczony porządkowaniem zapisanych drewnianych tabliczek, zainteresował się wynikiem ścierania drewnianego łyka, odpadów konopnych i zużytych sieci rybackich. Sprasowana masa okazała się materiałem odpowiednim do notowania liter.

MUZEUM ARCHIDIECEZJI WARSZAWSKIEJ \ Prace Marka Jaromskiego

Symbole pasyjne i zwycięski Baranek Boży

Program ikonograficzny wystawy oryginalnych prac na papierze Marka Jaromskiego (ur. 1953 r.), zatytułowanej „Niebieska trumna”, jest bardzo głęboko przemyślany. Prowadzi zwiedzających od instalacji „Rok polski”, prezentującej wiersze Ernesta Brylla, po przejmującą tematykę pasyjną zamkniętą ostatecznym tryumfem Baranka Bożego.

Jarosław Kossakowski

Wiersze Brylla wyryte przez artystę w monumentalnych otwartych księgach to jeszcze świat ziemski, śledzący ludzkie losy. Wiedzie on nas jednak powoli w stronę eschatologii, w czas misterium pasyjnego.

**Sakralne motywy
na barwnych papierach**

Nie powinny widza wystawy zmylić pozornie beztroskie barwy misternych bibułek warstwowo naklejanych na grube papierowe plansze oraz niespotykane kolory wręcz pogodnej, eksponowanej tam trumny. Jaromski myśli o sprawach ostatecznych, postrzega los ludzki w bolesnym kontekście śmierci ukrzyżowanego Chrystusa i odkupionych przez Niego naszych codziennych grzechów.

Wizja plastyczna Marka Jaromskiego różni się bardzo i odbiega od konwencjonalnych wyobrażeń pasyjnych. Swoje religijne przeżycie artysta ubiera w kolorowe, drobne, jakby wyrwane z większej karty papierki. Widzi je także w otwartej, pomalowanej w wesołe barwy trumnie, zupełnie niekojarzącej się z ceremonią pogrzebu. Ból i smutek Męki Pańskiej dostrzega się jednak w dyskretnie przewijających się tu i ówdzie głębokich czerniach, a także zjawiskowo rozjaśnionej postaci Odkupiciela, kontrastowo zestawionej z poziomymi obrazami płasko kładzonej czerni. Oczywisty ból męki Ukrzyżowanego u Marka Jaromskiego ukazany jest na niejednoznacznych, szaro-białych zwiewnych bibułkach. Przestrzeń tworzona przez nakładane na siebie subtelnie barwione warstwy cieniutkich, jedwabistych papierów pozwala domyślić się i przeżywać kolejne stacje via crucis.

Domowa wytwórnia papieru

Absolwent warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych

fot. arch./d

Marek Jaromski pozostawił stanowisko pracownika naukowego uczelni, by przenieść się na odludną wieś i pracować samodzielnie, unikając środowiskowych wpływów. Kupił wiejskie zaniebane gospodarstwo w Ponikwi Dużej koło Ostrołęki i, by zdecydowanie odciąć się od miejskiej komercji, zaczął sam produkować papier na swój użytek. W starej pralce Frania rozdrabnia i miesza celulozę, klej skórny, słomę oraz rozmaite inne dodatki, które pozwalają osiągnąć zamierzony rodzaj papierowej masy. Tworzy z niej raz grube, fakturalne powierzchnie pełne niebieskich aniołów, innym razem własny wynalazek, tzw. ziemiority, pozwalające oddać cały urok bezpośredniego kontaktu z wiejską naturą.

Dysponując tak niecodziennym tworzywem, Marek Jaromski od lat mierzy się z wielkimi tematami religijnymi – oczywiście w skali kameralnej grafiki. Prace z cyklu „Serce”, „Krzyż”, „Anioły”, „Zmartwychwstanie” pokazywano w wielu polskich i zagranicznych muzeach i galeriach. Odbijanymi na wytwarzanym

fot. arch./d

przez siebie papierze linorytami artysta szerokim gestem obdarza zapraszanych na wystawy gości. Niektóre z nich niosą w sobie poetyckie teksty autora, jakim jest na przykład „Blus C-dur dla Pana Boga”, umieszczony na „Błękitnym Sercu” w 1997 r., a do którego artysta sam skomponował muzykę: „Zaczarowany jest nasz świat. Zaczarowany Boże mój. W nim słońce świeci blaskiem dnia, niebo nocą pełne gwiazd, pełne gwiazd. Marek”. Niektóre z prac Jaromskiego są trudne do zakwalifikowania – rzeźbione

w drewnie lipowym matryce do odbijania grafik same stają się samodzielnymi dziełami sztuki i choć twórczość artysty wywodzi się z grafiki, która jest przecież sztuką powielania, to prace te dzięki oryginalnemu procesowi twórczemu stają się absolutnymi unikatami.

Ku zmartwychwstaniu

Od lat przyglądając się dokonaniom artystycznym Marka Jaromskiego, przyzwyczaiłem się do jego niezwyklej subtelności i wrażliwości zarówno w przekazywaniu doniosłych religijnych treści,

jak i w doborze środków artystycznego wyrazu. Jaromski świetnie operuje niejednoznacznością, delikatną kreską wtopioną w masę barwnego papierowego tworzywa, tworząc klimat malarskiej wręcz poezji. Trochę więc zaskoczyła mnie prosta forma eksponowanej na wystawie trumny, bardzo oczywistej mimo zaskakujących barw. Okazuje się, że i ona ma swoje symboliczne znaczenie, przechodząc bowiem pomiędzy ustawioną pionowo pokrywą trumny a jej stojącą obok podstawą, zwiedzający wystawę odnajduje się wśród bolesnych „Całunów”, ale także w świecie niebiańskich aniołów, w świecie wieczności. Zanim jednak pojmiemy świetlistość błękitu nieba, musimy uświadomić sobie obecność Ukrzyżowanego, który na ośmiu „Całunach” przypomina istotę Boskiego Odkupienia. „Całuny” Marka Jaromskiego łączą w sobie mistykę Całunu Turynu z świadectwem ludzkiego gestu utrwalonego na chustce św. Weroniki. Na papierowych obrazach artysta delikatnie wpisał różnobarwne przedstawienia Chrystusa ukrzyżowanego.

Ważne w religijnej twórczości Jaromskiego odkupienie wyraźniej realizuje się też w jego plastycznych wyobrażeniach Baranka Bożego. W dziejach sztuk pięknych Baranek Boży zawsze symbolizuje ofiarę Chrystusa na krzyżu złożoną dla odkupienia ludzkości i nawiązuje do biblijnych słów św. Jana Chrzyciela: „Oto Baranek Boży, który gładzi grzech świata”. Niebieskie barwy, jakie towarzyszą przedstawieniom mistycznej ofiary Baranka Bożego, Jaromski odnajduje w różnych wersjach Pisma Świętego. Wystawę w Muzeum Archidiecezji Warszawskiej zamyka wiersz Ernesta Brylla, w którym poeta m.in. prosi: „Nie patrz na Baranka wilkiem”.

ZABYTKI \ „W Polsce w instalację systemu sygnalizacji pożarowej wyposażonych jest blisko 90 proc. obiektów zabytkowych i muzeów zobowiązanych do ich stosowania, natomiast podłączonych do Państwowej Straży Pożarnej jest ok. 80 proc. obiektów” – podało w komunikacie Ministerstwo Kultury. Resort obecnie pracuje również nad uruchomieniem osobnego programu ministra na rzecz wsparcia systemów bezpieczeństwa.

TRADYCJA \ Jak zmieniają się zwyczaje wielkanocne

Judaszki, święconki i 365 babek króla

Coraz więcej wielkanocnych zwyczajów ulega spłyceciu lub zapomnieniu. Ich miejsce i czas często zajmują nasze pościgi za promocjami pod hasłem „święteczna wyprzedaż”. Warto sobie przypomnieć, jak świętowali nasi dziadkowie i pradziadkowie, umiejętnie łącząc święte ze świeckim, kontemplacyjne z ludycznym.

Katarzyna Kasjanowicz

Polska Wielkanoc, choć jak inne nasze święta uległa zmianom, wciąż wyróżnia się i szczęśliwie w mniejszym stopniu niż Boże Narodzenie uległa komercjalizacji. Nie skupia się też tak bardzo na powierzchownej symbolice, wypierającej często istotę świętowania.

Mimo to wiele tradycji w ciągu ostatnich dziesięcioleci niemal całkowicie zniknęło z polskiego świętowania. Znaczna część z nich nie jest już praktykowana albo pozostała tylko w niektórych regionach kraju. Jednym z takich bardzo popularnych, a dziś niemal zapomnianych zwyczajów były tzw. judaszki. Odbýwały się prawie w całej Polsce w Wielką Środę, Wielki Czwartek, a niekiedy też w Wielki Piątek. Obrzęd polegał na zniszczeniu uszytej wcześniej przez wybrane osoby kukły Judasza. Po stać męska, wypchana trocinami, miała wymalowany na piersiach wielki napis: „Judasza zdradca”. Kukłę można było wieszać, palić bądź topić.

Wielka Sobota kończąca Triduum Paschalne to dzień święcenia wody, ognia, cierni i pokarmów wielkanocnych. W formie symbolicznej, ale powszechnej, do dzisiejszych czasów przetrwał zwyczaj święcenia pokarmów. W dawnej Polsce święciło się wszystkie pokarmy przygotowane na wielkanocne śniadanie, a wizyta księdza w domu była podniosłym przeżyciem dla całej rodziny. Obecnie pokarmy święcone są symbolicznie w małym koszyczku, którego wygląd i estetyczne dodatki zmieniają się wedle mody. Może być on ozdobiony plastikowymi jajkami przepiórczymi, sztucznymi kwiatami czy np. kogucikami z piór. Nie powinno jednak w nim zabraknąć jajek, kawałka chleba, soli i oczywiście

Wielkanocny stół obecnie jest połączeniem tradycji i nowoczesności | fot. Wikipedia/d

baranka symbolizującego Chrystusa Zmartwychwstałego, choć nierzadko pojawia się obok niego świecki symbol – zajac.

Wielkanocny stół wciąż nawiązuje do polskiej tradycji, odpornej na kulturowe przemiany. Większość głównych potraw przetrwała przez wieki w swojej podstawowej formie, charakterystycznej dla danego regionu. Jeśli już doszukiwać się większych zmian, to bardziej ilościowych niż jakościowych, choć dawna fantazja kulinarna została wyparta przez mniej czasochłonne i wyrafinowane potrawy. Z pewnością nie znajdziemy na polskich stołach tradycyjnego pieczonego w całości prosięcia nadziewanego kaszą, jak też marynowanej, faszerowanej i upieczonej głowy świńskiej, którą obowiązkowo należało podać z jajkiem w ryjku.

Stosunkowo nowy na tle dziejów jest bez wątpienia

rynek słodczy świętecznych. Czekoladowe zajace, jajka w kolorowych sreberkach, rzadziej baranki czy kurczaki, zaczynają konkurować z mazurkami, drożdżowymi babami i sernikami. Sprzedawane w ilościach masowych, często stają się przedmiotem poświęceń przecen, podobnie jak inne wielkanocne artykuły spożywcze.

To jednak nic w porównaniu z obfitością, by nie rzec przesytem, charakterującym dawną kuchnię polską. Święcone w domach bogaczy w nadmiarze rekompensowało czas postnej wstrzemięźliwości. W dawnym kalendarzu polskim odnajdujemy relację z XVII-wiecznej uczty wielkanocnej u księcia Sapiehy. Na książęcym stole królowały marcepanowy baranek naturalnej wielkości, cztery pieczone w całości dziki nadziewane inną zwierzyzną, symbolizujące cztery pory roku, 12 pieczo-

nych jeleni z poślaczanymi rogami, 52 placki z bakałiami – bo tyle jest tygodni w roku, i 365 babek. Liczby te powtarzały się również w odniesieniu do baryłek i gąsiorów z trunkami. Ale w chłopskich domach również nie brakowało potraw.

Bez wątpienia nowym i coraz bardziej powszechnym zwyczajem jest wręczanie prezentów przez zając wielkanocnego. Tradycja ta pochodzi z Niemiec i o ile naturalna jest na Śląsku czy Pomorzu Zachodnim, o tyle w innych regionach jest nowym zwyczajem. Niezmienna i żywa do dziś jest za to kilkowiekowa tradycja Grobów Chrystusa, które odsłaniane są we wszystkich kościołach po zakończeniu wielkopiątkowej liturgii. Dekorowane przez parafian stanowią nie tylko wyraz przeżyć religijnych, ale również często czerpią z symboliki narodowej, nawiązując do aktualnych zdarzeń.

KULTURALNY MIX

MUZYKA \ MĘSKIE GRANIE

W SIEDMIU MIASTACH Latem 2019 r. ruszy 10. edycja Męskiego Grania. Jedną z najpopularniejszych i najbardziej obleganych tras koncertowych w Polsce rozpocznie się 13 lipca w Poznaniu. Kolejne koncerty odbędą się w Krakowie, Gdyni, we Wrocławiu, w Katowicach i Warszawie. Finał – jak zwykle w Żywcu – zaplanowano na 24 sierpnia. Na razie szczegółowa lista wykonawców owiana jest tajemnicą. Wiadomo, że na scenie zagrają laureaci Męskiego Grania Young: Żurkowski, Robert Cichy, Bibobit, Nietrzask, Marta Zalewska, Runforrest i Diuna. Bilety (w cenie 149 zł) na 10. edycję wydarzenia będą dostępne od 7 maja.

KINO \ ALAIN DELON

ZE ZŁOTĄ PALMĄ Tegoroczny 72. Międzynarodowy Festiwal Filmowy w Cannes odbywać się będzie w dniach 14–25 maja. Zainauguruje go światowa premiera filmu Jima Jarmuscha „The Dead Don't Die” („Martwi nie umierają”), który weźmie udział w konkursie głównym. O Złotą Palmę powalczy w sumie 19 filmów, w tym m.in. „Pain and Glory” Pedra Almodovara czy „Sorry We Missed You” Kena Loacha. Wśród nominowanych nie ma polskich filmów. Podczas festiwalu Honorową Złotą Palmę odbierze aktor, producent, reżyser i scenarzysta Alain Delon, przedstawiciel francuskiej Nowej Fali. Delon uważany jest za jedną z największych ikon kina europejskiego lat 60. i 70. XX w.

DZIEDZICTWO \ W TROSCE O ZABYTKI

W czwartek w Warszawie odbyła się konferencja poświęcona tegorocznym obchodom Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków. Wydarzenie będziemy obchodzić w dniach 24–25 kwietnia w Gdyni. – Dzięki bardzo aktywnemu zaangażowaniu władz tamtejszego samorządu wydaje mi się, że udało się w tym roku rzeczywiście do zaplanować w wyjątkowy sposób. Zatem to nie tylko uroczysta gala, podczas której będziemy wręczać i odznaczania państwowe, i nagrody w konkursie generalnego konserwatora zabytków na „Zabytek zadbany”, lecz także chcemy zaproponować uczestnikom kilka paneli dyskusyjnych – zapowiedział podczas konferencji dyrektor Narodowego Instytutu Dziedzictwa Bartosz Skaldawski.

2 OPINIE

3 TEMAT DNIA

4-5 POLSKA

6-7 ŚWIAT

8-11 GOSPODARKA

12 O SZTUCE

13 KULTURA

14-15 PROGRAM TV

16 SPORT

fot. mat. pras./d

„BÓG NIE UMARŁ 2” \ Nauczycielka historii Grace Wesley opowiada na zajęciach o działalności Jezusa, co nie podoba się władzom szkoły. Spór przekształca się w dyskusję o wolności sumienia oraz o istnieniu Boga.

Sobota 20.04.2019

Programy autorów „Codziennej” i „Gazety Polskiej” zostały wyróżnione na czerwono. Program telewizyjny nie zawiera zmian w ramówkach poszczególnych stacji dokonanych po zamknięciu numeru

	TVP 1	TVP 2	TVN	POLSAT	REPUBLIKA	TRWAM
RANO	07:15 Rok w ogrodzie 07:45 Rok w ogrodzie extra 08:00 Pełnosprawni 08:25 Wojsko-polskie.pl 08:50 Studio Raban 09:15 Rodzinny ekspres 09:45 Napoleon - film familijny, Japonia/Australia 1995 11:20 Natura w Jedyńce: Wiosenne opowieści 12:25 Fascynujący świat: Jajko: cud natury 13:30 Okrasa lamie przepisy 14:05 Wiktoria 2 (5) - serial 15:10 Jack Hunter i zaginiony skarb Ugaritu - film przygodowy, USA 2008 17:00 Teleexpress 17:20 Pogoda 17:30 Koncert Wielkopostny 18:30 Stulecie Winnych (7) - serial 19:25 Sport 19:30 Wiadomości 20:05 Pogoda 20:10 Orędzie arcybiskupa Marka Jędraszewskiego 20:20 Sanatorium miłości - reality show	06:25 Barwy szczęścia (2048) - serial 07:00 M jak miłość (1437) - serial 07:55 Pytanie na śniadanie 11:55 To je Borowicz. Podróże ze smakiem - mag. 12:00 Mały Książę - film animowany, Francja/Kanada 2015 14:00 Familiada - teleturniej 14:35 Koło fortuny - teleturniej 15:15 Na sygnale (208) - serial 15:40 Na sygnale (228) - serial 16:10 Świat według T.S. Spiveta - film przygodowy, Francja/Australia/Kanada 2013 17:50 Słowo na niedzielę 18:00 Panorama 18:20 Pogoda 18:25 Sport 18:35 Postaw na milion - teleturniej 19:25 Kulisy „Postaw na milion” Lajk! 19:35 Lajk! 20:05 Jeden dzień - melodramat, Wielka Brytania/USA 2011, reż. Lone Scherfig. Emma i Dexter postanawiają spotykać się co roku tego samego dnia. Kontynuują swoją przyjaźń przez 20 lat. 22:00 Ponad wszelką wątpliwość - thriller, Arabia Saudyjska/USA 2009, reż. Peter Hyams, wyk. Jesse Metcalfe, Amber Tamblyn 23:55 Światło między oceanami - dramat obyczajowy, Nowa Zelandia/Wielka Brytania/USA/Indie 2016 02:15 Zanim się rozstaniemy - komedia romantyczna, USA 2014	05:20 Uwaga! 05:45 Mango - telezakupy 08:00 Dzień Dobry TVN 11:00 Na Wspólnej (2858) - serial 11:25 Na Wspólnej (2859) - serial 11:50 Na Wspólnej (2860) - serial 12:25 Na Wspólnej (2861) - serial 12:50 MasterChef Junior (7) - pr. rozryw. 14:25 Agent - Gwiazdy (8) - reality show 15:25 Efekt Domina (7) - dok. 16:00 Kuchenne rewolucje - pr. rozryw. 17:00 Dorota inspiruje (6) - reality show 18:00 36,6°C (8) - serial 19:00 Fakty 19:30 Sport 19:40 Pogoda 19:45 Uwaga! 20:00 Chyłka - zaginięcie (4) - serial. Kiedy znika trzyletnie dziecko, mecenas Joanna Chyłka postanawia rozwiązać tę sprawę. 20:55 Pretty Woman - komedia romantyczna, USA 1990, reż. Garry Marshall, wyk. Julia Roberts, Richard Gere, Ralph Bellamy, Jason Alexander. Biznesmen Edward płaci Vivian za tydzień spędzony w jej towarzystwie. 23:20 Porzucona - thriller, USA 2002, reż. Stephen Gaghan, wyk. Katie Holmes, Benjamin Bratt 01:20 Kuchenne rewolucje - pr. rozryw. 02:20 Bogowie - dramat biograficzny, Polska 2014	04:55 Disco Gramy 05:40 Telezakupy TV Okazje 06:00 Nowy dzień z Polsat News 07:55 Karate Kid 2 - film przygodowy, USA 1986 10:15 Ewa gotuje 10:55 Dziś 13, jutro 30 - komedia, USA 2004 13:05 Pani Doubtfire - komedia, USA 1993, reż. Chris Columbus, wyk. Robin Williams, Sally Field, Pierce Brosnan. Daniel Hillard jest bezrobotnym aktorem i lekkomyślnym ojcem. Dlatego jego żona Miranda po 14 latach małżeństwa decyduje się na rozwód i zabiera ze sobą dzieci. Gdy Daniel dowiaduje się, że Miranda potrzebuje gosposi, bez wahania przyjmuje ofertę. Dzięki charakterystyce i umiejętności modułacji głosu staje się 65-letnią Euphegenią Doubtfire. 15:45 Kabaret na żywo - pr. rozryw. 17:45 SuperPies - mag. 18:20 Chłopaki do wzięcia (156) - serial 18:50 Wydarzenia 19:20 Sport 19:25 Pogoda 19:30 Świat według Kiepskich (327) - serial 20:05 Vaiana: Skarb oceanu - film animowany, USA 2016 22:25 Twoja Twarz Brzmi Znajomo 11 (9) - pr. rozryw. 00:40 Syn Boży - dramat obyczajowy, USA 2014	07:00 Telezakupy 08:00 Polska na dzień dobry. Weekend 09:40 Republika sztuki 10:35 Kalendarz historyczny 10:50 Za siódmą górą - program Stefana Czernieckiego 11:05 Telezakupy 12:05 Za siódmą górą - program Stefana Czernieckiego 12:40 Telezakupy 14:40 Wielka Sobota w Telewizji Republika - Całun Turyński 15:00 Koronka do Miłosierdzia Bożego 15:20 Telezakupy 16:25 Polska na dzień dobry. Weekend 18:05 Wielka Sobota w Telewizji Republika - Całun Turyński 18:30 Dzisiaj - główne wydanie serwisu informacyjnego 18:50 Sport w Republice 18:55 Prognoza pogody 19:10 Film - „Wilki”, Zbigniew Kruszelnicki 20:40 Reportaż - Kossakowie w Raciborzu 21:00 Za siódmą górą 21:20 Republika sztuki 21:50 Film - Krzyż z Aleppo 22:00 Poland Daily 22:10 Poland Daily - Weather 22:15 Poland Daily - Business 22:25 Poland Daily - Weather 22:30 Za siódmą górą 22:50 Dzisiaj - serwis inform. 23:20 Film - Krzyż z Aleppo 23:30 Poland Daily - Culture 23:42 Poland Daily - History 23:54 Poland Daily - Travel 00:04 Poland Daily 00:14 Poland Daily - Weather 00:20 Polska na dzień dobry	08:00 Informacje dnia 08:15 Pasja 08:55 Słowo Życia 09:00 Sanktuarium świętej Anny, w La Palud 10:00 Informacje dnia 10:15 „Wielki Tydzień”, Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” im. Stanisława Hadyny 11:00 Gorzkie żale. Nabożeństwo pasyjne 12:00 Anioł Pański 12:03 Informacje dnia 12:20 Sitowiem malowane 12:45 Święty na każdy dzień 12:50 Święta Barbara 14:40 Ocalić od zapomnienia 14:55 Poznajemy Biblię. Gdzie żył i nauczał Jezus Chrystus 15:30 Wierzę w Boga 16:00 Informacje dnia 16:10 Pop-oratorium „Twoja na zawsze jestem Panie” 17:00 Starożytne Tajemnice Biblii 17:30 Okiem kamery 18:00 Anioł Pański 18:05 Informacje dnia 18:15 Koncert Pasyjny „Krzyż”. Zespół 23 Dni 19:30 Katecheza ks. bp. Antoniego Długosza 19:45 Modlitwa z udziałem dzieci 20:00 Informacje dnia 20:20 Ukrzyżowanie - wiersze Romana Brandstaettera 20:30 Liturgia Wigilii Paschalnej z Bazyliki Świętego Piotra w Watykanie 23:10 Poznajemy Biblię. Gdzie żył i nauczał Jezus Chrystus 23:50 100 cudownych miejsc na świecie
PO POŁUDNIU						
WIECZOREM	21:20 Noe: Wybrany przez Boga - dramat przygodowy, USA 2014, reż. Darren Aronofsky. Noe ma apokaliptyczne wizje potopu. Podejmuje działania, które mają uchronić jego rodzinę przed nadchodzącym kataklizmem. 23:45 Bóg nie umarł 2 - dramat obyczajowy, USA 2016 Jack Hunter i zaginiony skarb Ugaritu - film przygodowy, USA 2008					

Niedziela 21.04.2019

Programy autorów „Codziennej” i „Gazety Polskiej” zostały wyróżnione na czerwono. Program telewizyjny nie zawiera zmian w ramówkach poszczególnych stacji dokonanych po zamknięciu numeru

	TVP 1	TVP 2	TVN	POLSAT	REPUBLIKA	TRWAM
RANO	05:35 Barabas - dramat kostiumowy, Włochy 1961 08:00 Tydzień 08:30 Zakochaj się w Polsce 09:00 Ziarno - pr. dla dzieci 09:35 Historia Zmartwychwstania - widowisko 10:00 Transmisja mszy świętej Zmartwychwstania Pańskiego i błogosławieństwo Urbi et Orbi 12:35 Bosco Boys - reportaż 13:15 Sanatorium miłości - reality show 14:15 Wielka moc - koncert wielkanocny Telewizji Polskiej i Radia Plus 15:10 Jack Hunter w poszukiwaniu grobowca Echnatona - film przygodowy, USA 2008 17:00 Teleexpress 17:20 Pogoda 17:30 Jaka to melodia? - pr. rozryw. 18:30 Sanatorium miłości - reality show 19:25 Sport 19:30 Wiadomości 20:00 Pogoda 20:05 Sport 20:10 Stulecie Winnych (8) - serial 21:05 Paryż może poczekać - komedia obyczajowa, Japonia/USA 2016, reż. Eleanor Coppola 22:50 Woda dla słoni - dramat obyczajowy, USA 2011, reż. Francis Lawrence, wyk. Robert Pattinson, Reese Witherspoon 01:00 Noe: Wybrany przez Boga - dramat przygodowy, USA 2014	06:15 Orędzie wielkanocne 06:30 Świat według T.S. Spiveta - film przygodowy, Francja/Australia/Kanada 2013 08:25 Beethoven na tropie skarbu - film familijny, USA 2014 10:10 W 80 dni dookoła świata - film przygodowy, USA 1956 13:05 Wielkanoc z Dwójką 14:00 Familiada: Odcinek specjalny - teleturniej 14:35 Koło fortuny: Odcinek specjalny - teleturniej 15:15 Szansa na sukces. Opole 2019 16:20 Moje wielkie greckie wesele - komedia romantyczna, Kanada/USA 2002 18:00 Panorama 18:20 Pogoda 18:25 Sport 18:30 Rodzinka.pl (257) - serial 19:00 Wybuchowa para - komedia sensacyjna, USA 2010, reż. James Mangold, wyk. Tom Cruise, Cameron Diaz, Peter Sarsgaard 20:55 Dance Dance Dance - pr. rozryw. 21:55 Dance Dance Dance - pr. rozryw. 22:55 Dance Dance Dance - pr. rozryw. 23:25 Afera Thomasa Crowna - film sensacyjny, USA 1999, reż. John McTiernan, wyk. Pierce Brosnan, Rene Russo, Denis Leary, Faye Dunaway 01:30 C.K. Dezerterzy (1) - komedia, Polska/Węgry 1985 02:55 C.K. Dezerterzy (2) - komedia, Polska/Węgry 1985	05:45 Mango - telezakupy 08:00 Zbuntowana księżniczka - komedia, Francja/Wielka Brytania/USA 2008, reż. Nick Moore. Nastolatka z Malibu trafia do tradycyjnej angielskiej szkoły, w której kiedyś uczyla się i mieszkała jej zmarła mama. 10:00 Podróż do wnętrza Ziemi - film przygodowy, USA 2008, reż. Eric Brevig, wyk. Brendan Fraser, Josh Hutcherson, Anita Briem. Sean Anderson wraz z wujkiem wyrusza w podróż, aby odnaleźć zaginionego ojca. 11:55 Diagnosta (8) - serial 12:55 Szóstka (3) - serial 13:55 Bociany - film animowany, USA 2016 15:45 Tarzan: Legenda - film przygodowy, Kanada/Wielka Brytania/USA 2016, reż. David Yates, wyk. Alexander Skarsgård, Christoph Waltz 18:00 Big Brother Tydzień (5) - reality show 19:00 Fakty 19:25 Sport, pogoda 19:45 Uwaga! 20:00 MasterChef Junior (8) - pr. rozryw. 21:25 Szóstka (4) - serial 22:25 Transformers: Wiek zagłady - film SF, Chiny/USA 2014 01:35 Big Brother Tydzień (5) - reality show 02:35 Last Minute - komedia, Polska 2013	06:00 Nowy dzień z Polsat News 09:05 Pierwszy lot - film animowany, USA 2006 09:25 Baranek Shaun: Film - film animowany, Francja/USA 2015 11:15 Fantastyczna czwórka - film SF, Niemcy/USA 2005. Na skutek promieniowania kosmicznego załoga promu nabywa supermoce, których używa w walce z wrogiem, Victorem von Doomem. 13:30 Vaiana: Skarb oceanu - film animowany, USA 2016 15:45 Twoja Twarz Brzmi Znajomo 11 (9) - pr. rozryw. 17:45 Nasz nowy dom (138) - reality show 18:50 Wydarzenia 19:20 Sport 19:25 Pogoda 19:30 Państwo w państwie - pr. publ. 20:00 W rytmie serca (48) - serial 21:05 Kabaret na żywo - pr. rozryw. 00:00 Cenny ładunek - film sensacyjny, Kanada 2016, reż. Max Adams, wyk. Bruce Willis, Mark-Paul Gosselaar. Po nieudanym skoku bezwzględny szef mafii ściga uwodzącej złodziejkę, która go zawiodła. By odzyskać jego zaufanie, kobieta postanawia ukraść dla niego drogocenne klejnoty. 02:00 Parnassus - film fantasy, Francja/Kanada/Wielka Brytania 2009	09:00 Kalendarz historyczny 09:15 Reportaż - 50-lecie Drogi Neokatechumenalnej w Rzymie 09:40 Za siódmą górą 10:00 Transmisja mszy świętej Zmartwychwstania Pańskiego i Błogosławieństwo Urbi et Orbi 12:35 Polityczna kawa 13:35 Kalendarz historyczny 13:45 Telezakupy 15:45 Film - Modlitwa o pokój 17:35 Reportaż - 50-lecie Drogi Neokatechumenalnej w Rzymie 18:00 Republika sztuki 18:30 Dzisiaj - główne wydanie serwisu informacyjnego 18:50 Sport w Republice 19:55 Prognoza pogody 19:05 Polityczna kawa 20:05 Film - Niezłomne kobiety z Kandhamal 20:40 Republika sztuki 21:10 Za siódmą górą 21:30 Koniec systemu 22:00 Poland Daily 22:10 Poland Daily - Weather 22:15 Poland Daily - Business 22:25 Poland Daily - Weather 22:30 Wywiad z chuliganem - program Piotra Lisiewiczza 23:30 Poland Daily - Culture 23:42 Poland Daily - History 23:54 Poland Daily - Travel 00:04 Poland Daily 00:15 Poland Daily - Weather 00:18 Koniec systemu 00:55 Polityczna kawa 01:50 Moja droga do wolności 02:00 Poland Daily 02:10 Poland Daily - Weather	08:00 Słowo Życia 08:05 Tydzień, który zmienił świat 08:40 Ziemia Święta - Pięta Ewangelia 09:00 Święty na każdy dzień 09:05 Spotkanie z Magdą Buczek 09:10 Katecheza ks. bp. Antoniego Długosza 09:25 Starożytne Tajemnice Biblii 10:00 Msza Święta w uroczystość Zmartwychwstania Pańskiego z Watykanu i błogosławieństwo Urbi et Orbi 12:15 Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela” 12:20 Wieść - to też Polska 13:30 Papież Polak do Rodaków 14:00 Paweł VI. Papież czasów burzy 16:00 Informacje dnia 16:10 Koncert życzeń 17:00 Tam, gdzie Bóg płacze 17:30 Okiem kamery 18:00 Regina Coeli 18:05 Informacje dnia 18:15 Przetawienie musi trwać 19:25 Święty na każdy dzień 19:30 Moja katolicka rodzina 20:00 Informacje dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Ojczyzna 21:00 Apel Jasnogórski 21:20 Informacje dnia 21:40 „Wielki Tydzień”, Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” im. Stanisława Hadyny 22:20 Procesja dziejów 22:40 Tydzień z Ziemi Świętej 23:00 Jak my to widzimy 23:30 Ziemia mojego Zbawiciela 00:00 Słowo Życia
PO POŁUDNIU						
WIECZOREM						

fot. Vatican Media/Reuters

WARTO OBEJRZEĆ

10.00 | TVP1 NIEDZIELA

TRANSMISJA

„URBI ET ORBI” \ Jak co roku w Niedzielę Wielkanocną transmitowana będzie uroczysta msza święta Zmartwychwstania Pańskiego oraz błogosławieństwo „Urbi et Orbi” wygłoszone na placu św. Piotra w Watykanie.

fot. mat. pras./d

WARTO OBEJRZEĆ

11.10 | TVP2 PONIEDZIAŁEK

KOMEDIA

„C.K. DEZERTERZY” \ Barwna, pełna humoru i zabawnych sytuacji historia z okresu upadku monarchii austro-węgierskiej, widziana przez pryzmat przygód żołnierzy cesarsko-królewskiej armii. Reżyseria: Janusz Majewski.

Poniedziałek 22.04.2019

Programy autorów „Codzienniej” i „Gazety Polskiej” zostały wyróżnione na czerwono. Program telewizyjny nie zawiera zmian w ramówkach poszczególnych stacji dokonanych po zamknięciu numeru

RANO

PO POŁUDNIU

WIECZOREM

TVP 1	TVP 2	TVN	POLSAT	REPUBLIKA	TRWAM
07:00 Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach 08:00 Natura w Jedyńce: Planeta lasów 08:40 Królestwo - film dokumentalny, Francja/Niemcy 2015 10:25 Jeździec bawolów - film obyczajowy, Korea Południowa 2015 12:00 Regina Coeli 12:20 Jaka to melodia? - pr. rozryw. 13:15 Sanatorium miłości: - reality show 14:15 Ojciec Mateusz (271) - serial 15:10 Jack Hunter i Gwiazda Niebios - film przygodowy, USA 2009 17:00 Teleexpress 17:20 Pogoda 17:30 Halo Włodku! Benefis Włodzimierza Szaranowicza - widowisko 19:25 Sport 19:30 Wiadomości 20:05 Pogoda 20:15 Rolnik szuka żony - pr. rozryw. 21:20 Piknik z niedźwiedziami - komedia, USA 2015, reż. Ken Kwapis, wyk. Robert Redford, Nick Nolte 23:15 Paryż może poczekać - komedia obyczajowa, Japonia/USA 2016 00:55 Woda dla stoni - dramat obyczajowy, USA 2011 03:00 Jack Hunter i Gwiazda Niebios - film przygodowy, USA 2009	05:40 Quo vadis - dramat historyczny, USA 1951 08:35 Na szlaku Alleluja - western komediowy, USA 1965 11:10 C.K. Dezerterzy (1) - komedia, Polska/Węgry 1985 12:40 C.K. Dezerterzy (2) - komedia, Polska/Węgry 1985 14:00 Familiada: Odcinek specjalny - teleturniej 14:35 Koło fortuny - teleturniej 15:15 Rodzinka.pl (258) - serial 15:50 Dance Dance Dance - pr. rozryw. 16:45 Dance Dance Dance - pr. rozryw. 17:35 Dance Dance Dance - pr. rozryw. 18:00 Panorama 18:20 Pogoda 18:25 Sport 18:35 Moje wielkie greckie wesele - komedia romantyczna, Kanada/USA 2002 20:15 Ben Hur - dramat historyczny, USA 2016, reż. Timur Bekmambetov. Oskarżony o zdradę Ben-Hur zostaje skazany na niewolniczy żywot galernika. Przy życiu trzyma go myśl o zemście i powrocie do ukochanej. 22:30 Wybuchowa para - komedia sensacyjna, USA 2010, reż. James Mangold, wyk. Tom Cruise, Cameron Diaz, Peter Sarsgaard 00:25 Ponad wszelką wątpliwość - thriller, Arabia Saudyjska/USA 2009 02:20 Jeden dzień - melodramat, Wielka Brytania/USA 2011	06:20 Mango - telezakupy 07:25 Nowa Maja w ogrodzie 07:55 Akademia ogrodnika 08:00 Bociany - film animowany, USA 2016 09:45 Podróż na tajemniczą wyspę - film przygodowy, USA 2012, reż. Brad Peyton, wyk. Josh Hutcherson, Dwayne Johnson 11:40 Weronika Mars - dramat kryminalny, USA 2014 13:45 Transformers: Wiek zagłady - film SF, Chiny/USA 2014 17:00 Wojownicy żółwie ninja - film przygodowy, USA 2014 19:00 Fakty 19:25 Sport 19:35 Pogoda 19:45 Uwaga! 20:00 Kopciuszek - baśń filmowa, Wielka Brytania/USA 2015, reż. Kenneth Branagh, wyk. Lily James, Cate Blanchett, Richard Madden 22:10 Włoska robota - film sensacyjny, Francja/Wielka Brytania/USA 2003, reż. F. Gary Gray, wyk. Donald Sutherland, Charlize Theron, Mark Wahlberg, Jason Statham. Grupa ekskluzywnych złodziei kradnie w Wenecji sejf ze sztabami złota. Kiedy akcja się udaje, jeden z nich próbuje wyeliminować resztę. 00:25 Chyłka - zaginięcie (4) - serial 01:25 Pretty Woman - komedia romantyczna, USA 1990	06:00 Nowy dzień z Polsat News 07:30 Mała syrenka - film animowany, USA 1989 09:15 Gdzie jest Nemo? - film animowany, USA 2003. Błazenek Marlin rusza na pomoc swojemu synkowi Nemo, który został wyłowiony z rafy koralowej. W poszukiwaniach towarzyszy mu zapominalska rybka Dory. 11:35 Gdzie jest Dory - film animowany, USA 2016 13:45 Nie wiercie bliźniaczkom - komedia, USA 1998 16:30 Zaplątani - film animowany, USA 2010 18:50 Wydarzenia 19:20 Sport 19:25 Pogoda 19:40 I żyli długo i zaplątani - film animowany, USA 2012 19:45 Gorączka lodu - film animowany, USA 2015 19:55 Megahit: Piękna i Bestia - film familijny, Wielka Brytania/USA 2017, reż. Bill Condon, wyk. Emma Watson, Dan Stevens, Luke Evans. Bella gotowa jest zamieszkać w zamku potwora, aby ratować ojca. Z czasem między dziewczyną a bestią zaczyna rodzić się uczucie. Jednocześnie o rękę Belli zabiega przystojny myśliwy Gaston. 22:40 Ślad (60) - serial 23:50 Niezniszczalni 3 - film sensacyjny, Francja/Bulgaria/USA 2014 02:40 Tajemnice losu - pr. rozryw.	08:00 Polska na dzień dobry 09:15 Kalendarz historyczny 09:30 Polityczna kawa 10:25 Telezakupy 11:25 Republika sztuki 11:50 Telezakupy 12:50 Wywiad z chuliganem 13:45 Telezakupy 14:45 Polska na dzień dobry 15:00 Koronka do Miłosierdzia Bożego 15:20 Polska na dzień dobry 16:20 Za siódmą górą 16:45 Film - Modlitwa o pokój 18:30 Dzisiaj - główne wydanie serwisu informacyjnego 18:50 Sport w Republice 18:55 Prognoza pogody 19:05 Film - „Wilki” Zbigniew Kruszelnicki 20:40 Reportaż - Kossakowie w Raciborzu 20:50 Republika sztuki 21:30 Starcie cywilizacji 22:00 Poland Daily 22:10 Poland Daily - Weather 22:15 Poland Daily - Business 22:25 Poland Daily - Weather 22:30 Za siódmą górą 22:50 Dzisiaj - serwis inform. 23:30 Poland Daily - Culture 23:42 Poland Daily - History 23:54 Poland Daily - Travel 00:04 Poland Daily 00:14 Poland Daily - Weather 00:17 Starcie cywilizacji 00:55 Polska na dzień dobry 02:00 Poland Daily 02:10 Poland Daily - Weather 02:13 Poland Daily - Business 02:25 Poland Daily - Culture 02:40 Poland Daily - History 03:08 SW - Historia Solidarności Walczącej	08:00 100 cudownych miejsc na świecie 08:15 Wieś - to też Polska 09:25 Słowo Życia 09:30 Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze 10:30 Kateri 12:00 Regina Coeli z Ojcem Świętym Franciszkiem 12:20 Łaska niepojęta - koncert zespołu Billy Gaithera 12:50 Tydzień, który zmienił świat 13:25 Koncert zyczeń 14:15 Paweł VI. Papież czasów burzy 15:50 Humpty Dumpty 16:15 Sanktuaria polskie 16:30 Żew natury 16:50 Świadkowie 17:30 Okiem kamery 18:00 Regina Coeli 18:05 Informacje dnia 18:15 Rozmowy niedokończone 19:25 Święty na każdy dzień 19:30 Historia wielkanocna 19:50 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci 20:00 Informacje dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Ojczyzna 21:00 Apel Jasnogórski 21:20 Informacje dnia 21:40 Głos serca 22:25 Święty na każdy dzień 22:30 Mojesz - 10 przykazań 23:35 Petra - tajemnicze miasto 00:00 Słowo Życia 00:05 Świat w obrazach 00:10 Informacje dnia 00:30 Okiem kamery 01:00 Regina Coeli

FELIETON KIBICA

Zacząć żyć z Bogiem

ks. Jarosław Wąsowicz SDB

Historia toczy się na naszych oczach. Czasami znaczona jest gwałtownymi wydarzeniami, które absorbują niemal cały świat. Właśnie tak stało się w bieżącym tygodniu, kiedy spaliła się katedra Notre Dame w Paryżu. Takie wydarzenia od zawsze stają się przedmiotem różnych interpretacji. Jako ludzie wierzący patrzmy na ludzkie dzieje w perspektywie historii zbawienia, która dotyczy każdego z nas. Płonąca katedra w stolicy Francji pozostanie w tym kluczu symbolem Kościoła, który dawno już płonie i umiera w społeczeństwie Zachodu. W ostatnim swoim tekście dotyczącym skandali we współczesnym Kościele Ojciec Święty Benedykt XVI mocno podkreślił, że w ostatnich dekadach Bóg został w społeczeństwach Zachodu wyrzucony ze sfery

publicznej i dzisiaj nic w niej nie znaczy. Taki stan rzeczy sprawił, że miara ludzkiego istnienia staje się w nich coraz mniej czytelna. Chrześcijaństwo jest jednak religią nadziei, która płynie z faktu zmartwychwstania Jezusa. On pokonał na drzewie krzyża wszelkie zło tego świata, pokonał szatana i śmierć. Pokonał także zło, które się dzieje dzisiaj. Wpatrzeni w pusty grób widzimy w nim dobrą nowinę o zbawieniu, także o tym, że Bóg nie pozostawił nas samych z naszymi problemami. Jezus jest wciąż obecny w swoim Kościele, a każde wielkanocne świętowanie staje się dla nas okazją do odkrywania tej prawdy, która sprawia, że wciąż na nowo możemy się cieszyć swoją wiarą i wspólnotą, w której pielgrzymujemy do nieba. Celebrując zbawcze misterium, zaczynamy za każdym razem na nowo żyć w Chrystusie. On wskazuje nam drogę postępowania i odróżniania dobra od zła.

Świętując zmartwychwstanie Pana, życzymy sobie odwagi w dawaniu świadectwa o tym, że Bóg nie umarł. Dlatego tego-roczne życzenia wielkanocne dla naszych czytelników pozwolę sobie zakończyć słowami papieża Benedykta XVI z ostatniej jego wypowiedzi, zachęcającymi nas do wyciągania wniosków ze współczesnych wydarzeń w sposób właściwy dla ludzi wierzących w żywego Boga: „Pierwsze zadanie, które musi wynikać z moralnego kryzysu naszych czasów, polega na tym, abyśmy sami raz jeszcze zaczęli żyć z Bogiem i skierowali się ku Niemu. Musimy ponad wszystko nauczyć się jeszcze raz rozpoznawać Boga jako fundament naszego życia, a nie odstawiać Go na bok jako niepraktyczny przeżytek. [...] Zagadnienie Boga wydaje się tak nierzeczywiste, tak bardzo oddalone od spraw, które nas zajmują. A jednak wszystko staje się inne, kiedy nie zakłada się istnienia Boga, ale ukazu-

je się Go. Kiedy nie spycha się Boga na drugi plan, ale uznaje się Go za centralny punkt odniesienia naszych myśli, słów i działań”.

Kiedy zaczniemy tak żyć, wiele spraw ważnych, dzisiaj także dla naszej ojczy-

zny, będziemy widzieć w zupełnie innej perspektywie. W blasku zmartwychwstania, w ostatecznym zwycięstwie dobra nad złem. Niech się tak stanie. Błogosławionych Świąt Zmartwychwstania Pana!

OGŁOSZENIE DROBNE REDAKCYJNE

WITAMY PAŃSTWA!

Za pośrednictwem poczty elektronicznej **reklama@gpcodzienniej.pl** mogą Państwo w prosty sposób zamówić ogłoszenie drobne w „Gazecie Polskiej Codziennie” w wydaniu ogólnopolskim.

Koszt takiego ogłoszenia to jedyne 4 zł netto od słowa. Przed złożeniem zamówienia prosimy zapoznać się z terminem przyjmowania ogłoszeń

pod nr. tel. (22) 659 01 74

od poniedziałku do piątku
w godz. 9.00-17.00.

ZAPRASZAMY DO WSPÓŁPRACY

OGŁOSZENIE DROBNE PŁATNE

Kupię mieszkanie za gotówkę!
Pomogę Państwu również
bezkosztowo
oszacować jego wartość.
730 851 848

OGŁOSZENIE DROBNE PŁATNE

Opiekunki do Niemiec
do 1500 euro/mies.
wymagany komunikatywny
niemiecki
730 497 770
lub 22 299 49 52

fot. Ciro De Luca/Reuters

LICZBA DNIA

0 \ Tyle włoskich drużyn pozostało w grze w europejskich pucharach. Jako ostatnie z Ligi Europy odpadło Napoli. Zespół Arkadiusza Milika i Piotra Zielińskiego okazał się gorszy od Arsenalu Londyn. W półfinałach Kanonierzy zmierzą się z Valencią, a inny zespół ze stolicy Anglii, Chelsea, z Eintrachtem Frankfurt.

EKSTRAKLASA \ W sobotę gra o mistrzostwo, a w poniedziałek o utrzymanie

Wielkanocne granie

W Wielką Sobotę piłkarze ekstraklasy rozpoczną rundę finałową rozgrywek. Najpierw na boiska wybiegną piłkarze grupy mistrzowskiej, a w lany poniedziałek zespoły broniące się przed spadkiem z ekstraklasy.

Artur Szczepanik

Wnajciekawszym meczu lider Lechia Gdańsk podejmie trzeciego w tabeli Piast Gliwice. W drugim spotkaniu na szczycie wicelider Legia Warszawa podejmie czwartą Cracovię. W lutym zespół Michała Probierza wygrał w stolicy 2:0 i była to pierwsza wyjazdowa wygrana krakowskiego klubu nad Legią od... 68 lat. Cracovia jest w świetnej formie, co udowodniła w meczu 30. kolejki, kiedy ograła Lechię 4:2. Legia wygrała trzy ostatnie mecze i w sobotę też zamierza sięgnąć po trzy punkty.

– Nie będziemy już odczuwać tej presji, że nie wygraliśmy tam od dawna, ale dla mnie Legia jest zdecydowanym faworytem do mistrzostwa – przyznaje Probiez. – To bardzo dobry zespół, który w dwóch ostatnich meczach, z Górnikiem Zabrze i Pogonią Szczecin, potrafił odrabiać straty. Po zmianie trenera Carlitos dostał więcej swobody

i gra tak, jak lubi najbardziej, czyli schodzi na skrzydła. Jak go zatrzymać? Legia ma trzech bardzo dobrych piłkarzy w ofensywie, bo oprócz Carlitosa jest jeszcze Iuri Medeiros i Sebastian Szymański. Musimy zagrać bardzo dobrze jako zespół i być agresywni od początku. Trener Aleksandar Vuković na pewno nastawi drużynę pozytywnie, bo ma za sobą serię trzech kolejnych zwycięstw. Ja jednak mam nadzieję, że w sobotę ta seria się skończy – powiedział Probiez.

Sytuacja kadrowa Pasów jest dobra. Oprócz kontuzjowanych od dłuższego czasu Marcina Budzińskiego i Viniciusa wszyscy zawodnicy są gotowi do gry. Celem na ten sezon dla Cracovii jest awans do Ligi Europy.

Podobne założenia mają w Gdańsku i Gliwicach. Piast grał na stadionie Lechii niecały miesiąc temu i poległ 0:2. Gliwiczanie mają po sezonie zasadniczym siedem punktów straty do Lechii i Legii. Piast nie zamierza jednak zrezygnować z walki o mistrzostwo.

– Najłatwiej byłoby powiedzieć – zagrajcie gorzej, ale wygrajcie. Ale to nie jest łatwe – przyznaje trener Waldemar Fornalik, nawiązując do pochwał, które spadają na jego zespół w uznaniu pięknej, ofensywnej gry. – Mecz w Gdańsku był jednym z naszych lepszych, a przegraliśmy. Analizujemy go bardzo skrupulatnie, przygotowujemy się, wiemy, jak gra Lechia. Szkoda, że z pierwszym i drugim zespołem tabeli zagramy na wyjazdach, ale na to nie mamy wpływu. Zapowiadają się duże emocje – podsumował szkoleniowiec.

W Białymstoku dojdzie do drugiego z rzędu spotkania Jagiellonii z Lechem Poznań. W 30. kolejce w Wielkopolsce Jaga wygrała 2:0. Teraz też gospodarze są faworytami, bo Lech po ogłoszeniu wielkiego wietrzenia szatni (latem z zespołu odejdzie co najmniej 10 piłkarzy) chce do końca sezonu ogrywać najzdolniejszą młodzież. Ósmy w tabeli Lech ma wciąż jednak realną szansę na zajęcie miejsca premiowanego grą

fot. Adam Warżawa/PAP

w europejskich pucharach. Do czwartej pozycji poznaniacy tracą pięć punktów. Trener Dariusz Żuraw zapewnił, że jego drużyna pojeździe do rundy finałowej w pełni profesjonalnie.

– Wiem, że każdy z piłkarzy będzie chciał zostawić po sobie jak najlepsze wrażenie. Każdy walczy też o swoją przyszłość, zawodnicy chcą podpisać nowe kontrakty w dobrych klubach. Wierzę też, że będą profesjonalistami i dadzą z siebie 100 proc. – mówił Żuraw.

Program 31. kolejki:

sobota, 20 kwietnia
Lechia Gdańsk–Piast Gliwice (godz. 15.30), Zagłębie Lubin–Pogoń Szczecin (15.30), Jagiellonia Białystok–Lech Poznań (18), Legia Warszawa–Cracovia (20.30)

poniedziałek, 22 kwietnia
Wisła Kraków–Wisła Płock (15.30), Miedź Legnica–Zagłębie Sosnowiec (15.30), Górnik Zabrze–Arka Gdynia (18), Korona Kielce–Śląsk Wrocław (18)

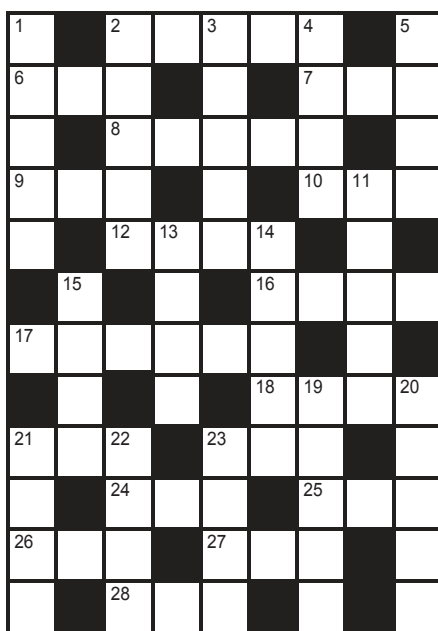
KRZYŻÓWKA

POZIOMO

- 2) kobiece piersi
- 6) cenna karta
- 7) od stycznia do grudnia
- 8) gruzy zamku
- 9) niski głos żeński
- 10) orli lub zadarty
- 12) bujna fryzura
- 16) Stołowe lub Dynarskie
- 17) warunki do spełnienia
- 18) filmowa lwica
- 21) zespół z Chylińską
- 23) podstawowy rozpuszczalnik
- 24) ceglana ściana
- 25) 2,54 cm
- 26) freudowska jaźń
- 27) krakowska uczelnia
- 28) głos lwa

14) ojciec żrebaka

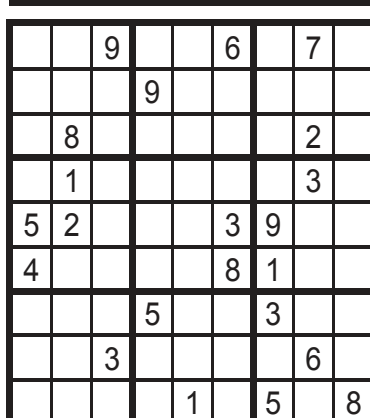
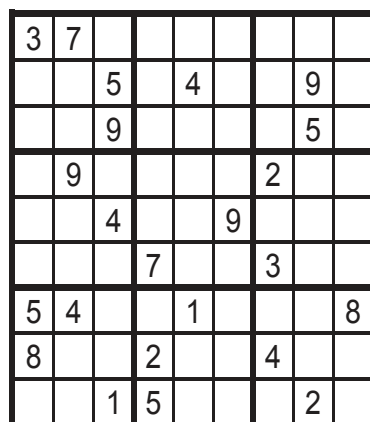
- 15) słuchany na baczność
- 19) zle, które nie śpi
- 20) góry w Maroku
- 21) kłujący chwast
- 22) bożek z łukiem
- 23) ramowa piłarka

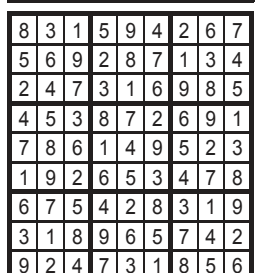
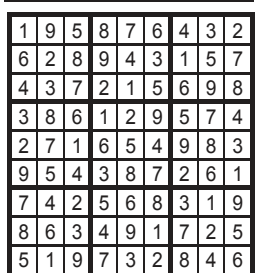
PIONOWO

- 1) jubilerska miara
- 2) bok statku
- 3) powściągliwość, ostrożność
- 4) tłuszc z ryb
- 5) kierunek po przekątnej
- 11) wokół niego rama
- 13) oleisty opał

SUDOKU

ROZWIĄZANIA

Gazeta Polska
codziennie

e-mail: redakcja@gpcodziennie.pl
Adres: ul. Filtrów 63/43, 02-056 Warszawa
faks +48 (22) 825 12 25
tel.: +48 (22) 290 29 58

Redaktor naczelny: Tomasz Sakiewicz
Zastępcy red. nac.: Katarzyna Gojska, Olga Doleńska-Harczuk

Wydawca numeru: Jarosław Molga
Sekretarz redakcji: Katarzyna Rączkowska
Z-cy: Joanna Szczurowska, Małgorzata Ałewska, Katarzyna Szol, Piotr Łukasik

Polska: Dorota Kania (kier.), Igor Szczętnowicz (z-ca)
Świat: Olga Alehno (kier.), Konrad Wysocki (z-ca)
Obrona narodowa: Igor Szczętnowicz
Publicystyka: Piotr Lisiewicz (kier.), Wojciech Mucha (p.o. z-cy kier.)

Gospodarka: Marek Michałowski (p.o. kier.)
Kultura: Anna Krajewska (p.o. z-cy kier.)
Sport: Artur Szczepanik (kier.)
Mazowsze: Natalia Karcz-Kaczowska (p.o. kier.)
Łódź: Ilona Węgrzyn (kier.)
Dolny Śląsk: Janusz Wolniak (kier.)
Śląsk: Mariusz Andrzej Urbanke (kier.)
Nadzór graficzny: Mariusz Trolński (kier.), Krzysztof Lach-Kubica (z-ca)
DTP: Paweł Chrzanowski, Aleksander Rączkarski, Grzegorz Lipka, Paweł Pawłuszek, Maciej Kielucki
Fotodyscja: Maja Wójcik, Karolina Janderko
Wydawca: Forum SA
Zarząd: Grzegorz Tomaszewski
Rada nadzorcza: Ryszard Czarnecki (przewodniczący)

Reklama, promocja, ogłoszenia:
reklama@gpcodziennie.pl, tel. (22) 659 01 74
Kontakt z czytelnikami, interwencje w godz. 9-13:
Anna Kazimierzczuk, tel. 603 117 483, Ewa Wójcik, tel. 505 942 224
e-mail: redakcja@gpcodziennie.pl
Public Relations: +48 505 083 752

Druk: Seregni Printing Group: Warszawa, Sosnowiec
Prenumerata: RUCH SA (krajowa i zagraniczna), Garmond Press SA (krajowa)
Prenumerata e-wydawni: www.gpcodziennie.pl
www.facebook.com/GPCodziennie

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń. Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Przekazanie „Gazecie Polskiej Codziennie” materiałów do druku oznacza jednoczesną zgodę na ich emisję w internecie.

WIELKA SOBOTA WIGILIA WIELKANOCY

Wesołego Alleluja!

Symbole wielkanocne przygotowane przez Towarzystwo Miłośników Haftu można zobaczyć na wystawie w Klubie Muzyki i Literatury we Wrocławiu | fot. Janusz Wolniak/Gazeta Polska

Wielkanoc to wyjątkowy czas, w którym symboliczne obrzędy religijne, tradycja ludowa i świat przyrody splatają się w jedno. Chrześcijanie świętują zwycięstwo Jezusa nad śmiercią, a przyroda budzi się do życia.

Albert Łyjak

Święto obfituje w tradycje i zwyczaje ludowe, z których część jest wciąż żywo kultywowana, a część coraz bardziej zanika. Wciąż święcimy pokarmy, malujemy pisanki, zanosimy pałenki do kościołów i oblewamy się wodą w lany poniedziałek. Inne zwyczaje odeszły do lamusa. Niewielu dzisiaj wie, czym jest wieszanie Judasza, Siuda Baha czy pogrzeb żuru i śledzia. Świętowanie Wielkiejnocy rozpoczynamy już tydzień przed Wielką Niedzielą. Tak samo jak dawniej obchodzimy Niedzielę Palmową – zwaną kiedyś wierzbą lub kwietną.

Wielka Sobota to wigilia Wielkanocy. Podczas nabożeństwa w tym dniu święci się ogień, wodę i ciernie. Ogień symbolicznie spala to, co stare, a woda daje życie. Daw-

niej wodą spryskiwano dom, by rok był spokojny. Podsycono ogień i wrzucano do niego leszczyny. Popiół rozrzucono w dniu pierwszej orki, co miało zapewnić dostatek. Dziś ogień służy do odpalenia paschału, czyli wielkiej świecy, która pali się aż do końca świąt. Sobota to również dzień święcenia pokarmów. Zgodnie z tradycją święconka powinna zostać przygotowana już w Wielki Piątek. Do koszyczka wkładamy: baranka (symbol zmartwychwstałego Chrystusa), jajka (symbol rodzącego się życia), chrzan (symbol siły), wędlinę (symbol płodności i dostatku), ser (symbol zdrowia dla zwierząt hodowlanych), sól (symbol oczyszczenia domostwa od złego), babka (symbol wszechstronnych umiejętności).

Wielkanocne tradycje to również zwyczaj malowania jajek.

Ten symbol rodzącego się życia odnosi się do Jezusa, który pokonał śmierć. Symbolizuje siły vitalne i początek nowego życia. Dawniej wierzano, że pisanki mają magiczną moc. Dziś o ich mocy przypominamy sobie podczas Wielkanocy – to jajka są pierwszą potrawą spożywaną w Niedzielę Wielkanocną. Składamy sobie życzenia i dzielimy się jajkiem przy świątecznym stole, przykrytym białym obrusem i udekorowanym liśćmi bukszpanu.

Śmigus-dyngus to czas radości, zabawy, psikusów. W tym dniu polewamy się wodą. Zwyczaj wiąże się z dawnymi praktykami pogańskimi, ma symbolizować oczyszczenie z zimowego brudu i budzenie się przyrody na wiosnę. Dawniej wierzano, że im mocniej została obłana panna, tym ma ona większe szanse na rychłe zamążpójście.

CARITAS

Uwrażliwiać na pomoc

W ostatnie dni wolontariusze Caritasu zapakowali 1500 kg różnego rodzaju produktów spożywczych. Dzisiaj abp Józef Kupny pobłogosławi świąteczne potrawy i wręczy je 300 najuboższym podopiecznym łazni oraz jadłodajni prowadzonych przez Caritas Archidiecezji Wrocławskiej. Wrocławski Caritas co roku prowadzi wiele akcji charytatywnych. W tym roku rozprowadzał wielkanocne baranki z białej czekolady. Oprócz tego do parafii i szkół trafiło ok. 20 tys. skarboniek, do któ-

rych osoby zainteresowane w ciągu trwania wielkiego postu mogły składać swoją ofiarę postną. Działania stowarzyszenia pokazują, że młodzież w środowiskach szkolnych uwrażliwiona jest na potrzeby osób starszych i chorych, natomiast członkowie parafialnych zespołów Caritasu bezpośrednio służą osobom potrzebującym na terenie parafii. Łącznie na terenie wrocławskiej archidiecezji posługuje blisko 1700 wolontariuszy Caritasu działających w szkolnych kołach Caritasu, których jest w naszej archidiecezji 40, oraz parafialne zespoły Caritasu, których funkcjonuje 116.

(jw)

Prezydent Wałbrzyskiej dr Roman Szelemej

KONGRES MAŁYCH MIAST

WAŁBRZYCH \ Miasto Wałbrzych i Związek Miast Polskich zapraszają 24 kwietnia do udziału w Kongresie Małych i Średnich Miast „Europa Małych Ojczyzn”, który odbędzie się w Starej Kopalni w Wałbrzychu. Udział wezmą przedstawiciele Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju, Komisji Europejskiej oraz eksperci z zakresu zagospodarowania przestrzennego, demografii i ekonomii.

fot. mat. pras./d

NAUKOWY ASPEKT ŚWIĄT

LIST REKTORA PAPIESKIEGO WYDZIAŁU TEOLOGICZNEGO

Drogi życia łączą się ze śmiercią

Czytając ewangeliczne opisy zmartwychwstania Pana Jezusa, zauważamy, że Jego życie jest już zupełnie inne i jest nową formą egzystencji. Jeśli w historii naszej planety zmieniały się formy życia od najprostszych i prymitywnych do bardziej złożonych i doskonalszych, to życie Pana Jezusa, który prawdziwie zmartwychwstał, jest najdoskonalszą formą życia.

I jeśli stworzenie człowieka było w świecie przyrody przejściem na wyższy poziom istnienia, to zmartwychwstanie Pana Jezusa jest czymś więcej – jak mówią niektórzy teologowie – ostatnią, najdoskonalszą mutacją życia. Zmartwychwstanie Pana Jezusa pokazuje, że pośród naszego starego świata istnieje jeszcze jeden, nowy wymiar życia, który może się stać udziałem każdego z nas. (...)

W paradoksalny sposób drogi nowego życia łączą się ze śmiercią. Drogi te pokazuje nam Pana Jezusa, kiedy umiera na krzyżu i zmartwychwstaje, aby żyć w nowy sposób. Ze śmierci wcielnego Syna Bożego rodzi się życie. Wyraża to starożytna modlitwa Kościoła: „Śmierć zwarła się z życiem i w boju, o dziwy, choć poległ Wódz Życia, króluje dziś żywy”. Aby wejść na drogę życia ze Zmartwychwstałym, trzeba umrzeć jak ziarno pszenicy, o którym mówi Pan Jezus: „Jeśli ziarno pszeniczne nie obumrze zostanie tylko samo, ale jeśli obumrze przynosi plon obfity” (J 12, 24). (...)

Drogi nowego życia mają mały, niekiedy niezauważalny początek, podobnie jak nowe biologiczne formy życia w przyrodzie. Na tę drogę wchodzimy przez sakrament chrztu, który może wydawać się takim małym, niezauważalnym początkiem. Życie, które otrzymujemy w tym sakramencie, jest widoczne tylko oczami wiary. Jednak posiada ono w sobie Boży potencjał wielkiego rozwoju. Bo drogi Boże nie są drogami ludzkimi, mówi Pan (por. Iz

55, 9), który odwraca proporcje i sprawia, że to, co małe, staje się wielkie. Małe, drobne rzeczy w naszym życiu mogą być początkiem wielkich rzeczy, jak ziarenko gorczycy, które staje się wielkim drzewem. Dla kilkuletniego chłopca Rajmunda – późniejszego brata Maksymiliana i świętego

– początkiem wielkiej zmiany było zwykłe pytanie mamy: „Mundek, nie wiem, co z ciebie będzie?”. Zapadło ono głęboko w jego serce i nadało nowy kierunek jego życiu aż do heroicznej miłości i świętości. Święty Augustyn, który komentował słowa psalmu: „Daleś mi poznać drogi życia”, uważa, że słowa te mówią o drogach pokory. Pan Jezus pokazuje nam drogi po-

kory, kiedy jako Bóg równy Ojcu przyjmuje postać sługi jako Człowiek. Uniżył samego siebie aż do śmierci, i to śmierci krzyżowej (por. Flp 2, 8). Takiej drogi życia nikt nie mógł wymyśleć, bo przekracza ona ludzkie wyobrażenia. Ale – jak zauważa św. Augustyn – tylko droga pokory może przywrócić życie tym, którzy utracili je przez pychę. Pokora zwycięża pychę i prowadzi do życia, ponieważ Pan daje łaskę ludziom pokornym. Papieski Wydział Teologiczny i Metropolitalne Wyższe Seminarium Duchowne we Wrocławiu chcą iść drogami, które Pan życia daje nam poznać.

Pan zmartwychwstał – jeśli podążymy jego drogami, zmartwychwstaniami wraz z Nim.

Ks. Włodzimierz Wołyniec – rektor Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu

Wrocławscy wykładowcy z Wydziału Biotechnologii i Nauk o Żywności wyjaśniają, skąd się wzięły biała kiełbasa i chrzan na polskich stołach oraz dlaczego warto je jeść.

Nikodem Prokociński

Nikt nie zaprzeczy, że kulinarny aspekt świąt jest bardzo ważny. Często gospodarze spędzają długie godziny w kuchni, aby potem podać gościom i wspólnie zjeść uroczysty, wykwintny posiłek. Stoły uginają się od dobrodziejstw, a polska tradycja wypracowała sobie od wieków jasną zasadę: jak na świąteczny czas przystało, spożywamy potrawy tradycyjne, ale przy tym wyjątkowe i bardzo urozmaicone. Gdy mowa o daniach wielkanocnych, od razu na myśl przychodzi nam żurek. Najlepiej własnoręcznie kiszony z dodatkiem jajka i białej kiełbasy. Ta ostatnia stała się wręcz symbolem wielkanocnego stołu.

Doktor Anna Salejda z Katedry Technologii Surowców Zwierzęcych i Zarządzania Jakością zajmuje się technologią mięs. Bada procesy produkcji wędlin. – Zawsze zachęcam, by czytać etykiety na produktach, które kupujemy. Zwrócić uwagę na skład, aby był jak najbardziej naturalny. Róbmy zakupy z głową – mówi naukowiec. Poleca kupowanie wędlin u sprawdzonych dostawców, których znamy, szanujemy, i zwracanie uwagi na świeżość, bo producenci czasem próbują przed świętami upłynnić zapasy. Patrzymy na terminy przydatności do spożycia.

Ta uwaga szczególnie dotyczy białej kiełbasy, która nie może długo leżeć. – Tradycyjnie przed świętami na wsi urządzano świniobicie i serwowano wtedy białą kiełbasę na świeżo. Jej okres do spożycia jest po otwarciu bardzo krótki – ostrzega dr Salejda. Tłumaczy, że prawdziwa biała kiełbasa po ugotowaniu lub pieczeniu nadal zachowuje szarą barwę. Do jej produkcji nie używa się substancji pekujących, czyli azotynu sodu. To konserwant, który nadaje wędlinom czerwoną barwę. – Biała kiełbasa jest charakterystyczna dla polskiego stołu wielkanocnego. Smakuje wyjątkowo dzięki kompozycji przypraw, w tym majeranku. Oprócz tego polskie podniebienia uwielbiają w Wielkanoc szynki wieprzowe, np. wędzone domowymi sposobami. Popularnością cieszy się także indyk – wymienia pracownik naukowy Uniwersytetu Przyrodniczego.

Co króluje na wielkanoc

„Zawsze zachęcam, by czytać etykiety na produktach, które kupujemy. Zwrócić uwagę na skład, aby był jak najbardziej naturalny. Róbmy zakupy z głową – mówi dr Anna Salejda”

Dodaje, że pewne dodatki są niezbędne w procesie technologicznym. Czasami trzeba je zastosować, by produkt stał się bezpieczny dla konsumentów. Z wielu jednak można zrezygnować. Chodzi tu głównie o barwniki. Dlatego na zakupy tuż przed świętami poleca się jarmarki z lokalnymi producentami czy koła gospodyń wiejskich. Korzystajmy z tego, że z biegiem lat jesteśmy coraz bardziej świadomymi konsumentami. Mamy powszechnie dostępną wiedzę o jakości produktów spożywczych. – Warto się zastanowić, po co pędzimy w tak ważny czas? Czy pełny koszyk da nam coś więcej? Czy nie lepiej kupić trochę mniej, ale bardziej wykwintnie? Może przygotować coś z wspólnie rodziną, niż nabywać gotowca sklepowego? – mówi Danu-

FUNDUSZ INICJATYW OBYWATELSKICH

REGION \ Wojewoda dolnośląski Paweł Hreniak informuje, że 21 projektów z Dolnego Śląska otrzymało dofinansowanie w edycji 2019 programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020. Łączna suma dotacji w województwie to 3 380 713,47 zł.

fot. <No data from link>/<No data from link>

PĘDZIŁ LEGNICKĄ 143 KM/H

WROCŁAW \ Funkcjonariusze wrocławskiej drogówki zatrzymali do kontroli pirata drogowego. 35-letni mężczyzna pędził motocyklem na ul. Legnickiej z prędkością 143 km/h. Okazało się, że nie ma on uprawnień, a maszyna – aktualnych badań technicznych.

fot. Policja Lubuska/d

nym stole i dlaczego?

Na Uniwersytecie Przyrodniczym na Wydziale Biotechnologii i Nauk o Żywności studenci przygotowują wielkanocne potrawy, badając ich właściwości | fot. Tm/Gazeta Polska

ta Figurka-Ciura z Katedry Żywności Człowieka UP. Podkreśla, że chodzi jej o wartościowe spędzenie czasu, który wielu umyka.

Nieodłącznym elementem wielkanocnych stołów jest chrzan, który w wielu domach pojawia się właśnie przy okazji Świąt Zmartwychwstania Pańskiego. Prof. dr hab. Jan Oszmiański z Katedry Technologii Owoców, Warzyw i Nutraceutyków Roślinnych Uniwersytetu Przyrodniczego potwierdza, że chrzan, choć niewdzięczny w obróbce (ścieranie na tarce powoduje łzawienie), stał się przez wieki bezcennym dodatkiem do mięsa. – Ułatwia trawienie, powoduje wydzielanie związków obecnych w żółci, które pozby-

wają się tłuszczu z organizmu. Dzięki temu nie zalegają nam w żołądku za długo – mówi prof. Oszmiański.

Chrzanowa tradycja kulinarna sięga wśród Słowian aż IX w. Właściwości wspomagające w trawieniu ciężkich pokarmów dobrze wypromowały to warzywo w wielu krajach, a w Polsce szczególnie. Można go spożywać z botwinką lub z ćwikłą. Świetnie komponuje się z żurawiną. – Chrzan zawiera również naturalne antybiotyki, chroni organizm przed szkodliwą mikroflorą i procesami gnicia. Kiedyś, gdy nie było jeszcze lodówek, mięso dla konserwacji zawijano w liście chrzanu. Warzywo to dodajemy do kiszenia ogórków, bo powodu-

je prawidłową fermentację. To cenna roślina, za granicą jest używana jako lek – wymienia naukowiec wrocławskiego Uniwersytetu Przyrodniczego. Z drugiej strony zaznacza, że nie wolno też przesadzić z dzienną porcją, która wynosi trzy, cztery łyżki. A ludzie, którzy cierpią na dolegliwości żołądka, takie jak różnego rodzaju zapalenia czy wrzody, muszą uważać, ponieważ chrzan powoduje podrażnienia. – Wielu narzeka, że chrzan szybko ciemnieje, ale jest na to sposób. Warto dodać do niego soku z cytryny, który utrzymuje jasną barwę. Powinniśmy o nim pamiętać nie tylko od świąt do świąt. To bardzo pożyteczna roślina – puentuje prof. Oszmiański.

KULTURALNY FLESZ

WYKŁAD

fot. mat. pras./d

Światowy Dzień Książki w Prozie

W klubie Proza Michał Rusinek będzie rozmawiał z publicznością o pisaniu i języku. Autor wykładu na Uniwersytecie Jagiellońskim, pisze książki dla dzieci i dorosłych, tłumaczy teksty, teraz jest prowadzącym fundację oraz członkiem Rady Języka Polskiego przy prezydium Polskiej Akademii Nauk. **Wtorek, 23 kwietnia, godz. 19, Klub Proza, Przejście Garncarskie 2, Wrocław**

WARSZTATY

fot. mat. pras./d

Bill Dietz: Composing Listening

Galeria BWA Wrocław Główny zaprasza na warsztaty z amerykańskim kompozytorem Billem Dietzem, podczas których uczestnicy zastanowią się nad świadomym słuchaniem. W ramach wystawy wszyscy spotkamy się w tym samym miejscu, przygotowano program warsztatów, które odwołują się zagadnień dźwięku i ruchu. **Środa, 24 kwietnia, godz. 18, Galeria BWA Wrocław Główny, ul. Piłsudskiego 105, Wrocław**

MUZYKA

fot. Zbyszek Kaczmarek/Gazeta Polska

Kuba Stankiewicz w Barbarze

Spotkanie z pianistą odbędzie się w ramach organizowanego w Barbarze cyklu „Dogrywki”. Punktem wyjścia do rozmów z zaproszonymi artystami jest selekcja utworów, filmów video i zdjęć, które wybierają oni sami. Goście opowiadają m.in. o swoich muzycznych inspiracjach i pasjach, mile wspomnianych przebojach z dzieciństwa. **Wtorek, 23 kwietnia, godz. 18, Barbara, ul. Świdnicka 8b, Wrocław**

TEATR

fot. Pradaj/d

Warsztaty dramatopisarskie

Warsztaty dramatopisarskie przeznaczone są dla młodzieży i dorosłych, a poprowadzi je Mateusz Pakuła, dramatopisarz, dramaturg, reżyser, laureat Gdynińskiej Nagrody Dramaturgicznej oraz trzykrotny finalista tego konkursu, wielokrotny finalista Ogólnopolskiego Konkursu na Wystawienie Polskiej Sztuki Współczesnej. **Piątek, 26 kwietnia, godz. 15.30, Galeria Fotografii, Rynek 44, Świdnica**

PROJEKT

fot. mat. pras./d

Be Together – poszukiwani uczestnicy

To twórczy projekt integracyjny, który zakłada integrację grupy osób z niepełnosprawnościami i osób pełnosprawnych podczas warsztatów teatralnych i fotograficznych. Uczestnicy wspólnie pracują nad swoimi umiejętnościami artystycznymi, rozwijają się, wspierając nawzajem i po prostu spędzają razem czas, poznając się nawzajem. **TIFF Center, ul. Ruska 46 A, Wrocław**

KONCERT

fot. Twitter/Ewa Uryga

Witelon Music Night: Ewa Uryga

Na kolejnym koncercie z cyklu Witelon Music Night w Państwowym Wyższej Szkole Zawodowej im. Witelona w Legnicy wystąpi Ewa Uryga & New York Jazz Collective z projektem muzycznym „Let's sing for MAHALIA”. Projekt muzyczny jest ukłonem w stronę legendy muzyki jazzowej Mahalii Jackson światowej królowej muzyki gospel. **Wtorek, 30 kwietnia, godz. 19, Domu Studenta PWSZ, ul. Mickiewicza 10, Legnica**

KUBOT I MELO W ĆWIERĆFINALE DEBLA

TENIS ZIEMNY \ Polsko-brazylijski duet awansował do kolejnej rundy tenisowego turnieju deblowego ATP w Monte Carlo. W drugiej rundzie pochodzący z Bolesławca Łukasz Kubot i Brazylijczyk Marcelo Melo pokonali Austriaków Juergena Melzera i Dominika Thiema 6:3, 6:4. O półfinał Kubot i Melo zagrają dziś z Chorwatami Nikołą Mekticiem i Franko Skugorem.

foto: Toby Melville/Reuters

KOSZYKÓWKA

Gospodynie grały pewnie, twardo w obronie i skutecznie w ataku, nie pozwalając wrocławiankom na zbyt wiele

| fot. koszykowka.slezawroclaw.pl/d

Finał nie dla Ślezy

Nie będzie dolnośląskiego finału w koszykarskiej ekstraklasie kobiet. W czwartym spotkaniu półfinałowym Śleza Wrocław przegrała z AZS AJP Gorzów Wielkopolski 56:82. Tym samym przegrała serię półfinałową 1-3.

Bartłomiej Górski

Początek spotkania miał niemal identyczny przebieg co środowe starcie. Gorzowianki błyskawicznie objęły prowadzenie, a Śleza nie potrafiła znaleźć sposobu na rozpoczęcie dorobku punktowego. Udało się to dopiero w trzeciej minucie spotkania, jednak gorzowianki prowadziły już 7:0. Gospodynie grały pewnie, twardo w obronie i skutecznie w ataku, nie pozwalając wrocławiankom na zbyt wiele. Po pierwszej kwarcie prowadziły 19:11.

Wrocławianki dobrze zaczęły drugą kwartę – łatwe punkty zdobyły Cierra Burdick oraz Daria Marciniak, ale po trafieniu reprezentantki Polski Śleza popełniła trzy straty w trzech kolejnych posiadaniach, co kompletnie wybiło koszykarki ze stolicy Dolnego Śląska z rytmu. Punkty Papovej oraz jej rodaczki Juliji Rytsikowej dały gospodyniom 10 oczek przewagi, co wymusiło na trenerze Arkadiuszu Rusinie reakcję w postaci wzięcia czasu. Przerwa na żądanie szkoleniowca 1KS przyniosła tymczasowy efekt – po wznowieniu gry dwa punkty zdobyła Sydney Colson, ale

82:56

AZS AJP Gorzów
–Śleza Wrocław

w następnych dwóch akcjach Katarzyna Dźwigalska oraz Kyara Linskens zdobyły punkty spod kosza, co ponownie powiększyło przewagę gorzowianek. Śleza nie była w stanie zmniejszyć strat, a gospodynie kontrolowały przebieg spotkania. Do przerwy gorzowianki miały 19 oczek przewagi i przed Ślązą stało spore wyzwanie.

Decydująca część spotkania rozpoczęła się od kolejnych czterech punktów dla gorzowianek. Sześć punktów dla żółto-czerwonych zdobyła Sydney Colson, ale nawet po tym dobrym fragmencie rozgrywanej 1KS gorzowianki miały pełną kontrolę nad wydarzeniami, prowadząc 70:44. Tak duża przewaga nie mogła zostać odrobiona przez mającą ogromne problemy z grą w ofensywie Śleşę Wrocław. W tym momencie jedyną kwestią do rozstrzygnięcia pozostawały rozmiary zwycięstwa gospodyń. Ostatecznie skończyło się na 26 punktach przewagi. Śleza Wrocław we wtorek rozpocznie walkę o brązowy medal z Arką Gdynia, gorzowianki zaś zmierzą się z CCC Polkowice o mistrzostwo Polski.

BIEGI

Zapraszamy do Wałbrzysza

WKB Podzamcze Zamek Książ zaprasza 22 kwietnia (święteczny poniedziałek) na wałbrzyskie osiedle Podzamcze na XXI Bieg o Babę Wielkanocną, który odbędzie się pod honorowym patronatem przewodniczącej Rady Miejskiej Wałbrzysza Marii Anny Romańskiej. Program imprezy: godz. 11.00 – zapisy, godz. 12 – bieg główny mężczyzn 6 km, godz. 12.30 – bieg kobiet 4 km, godz. 13 – bieg kurczątka (do 3 lat – 100 m), godz. 13.10 – bieg kurczaka (do 6 lat – 200 m), godz. 13.20 – bieg zajączka (do 9 lat – 300 m), godz. 13.30 – bieg śmigusa (do 12 lat – 600 m), godz. 13.40 – bieg dyngusa (do 15 lat – 1200 m), godz. 14 – zakończenie imprezy i wręczenie nagród. Opłata startowa: 20 zł w dniu biegu.

WARCABY

Wysoka pozycja wałbrzyszanina

Józef Pawluk zajął wysokie drugie miejsce w mistrzostwach Wałbrzysza w warcabach 64-polo-owych. Turniej z udziałem 42 zawodników rozegrano w Starej Kopalni. Rekordu frekwencji nie udało się pobić, ale gry stały na wysokim poziomie. Zwyciężył Roman Romanyszyn (12 pkt) przed Pawlukiem (10) i Tymoteuszem Myszu-kiem (10). Drugi wałbrzyszanin Witold Rybicki zajął siódme miejsce.

PIŁKA NOŻNA

Sekcja blind football we wrocławskim Śląsku

Nowa sekcja Śląska powstała dzięki nawiązaniu współpracy z Uczniowskim Klubem Sportowym Niewidomych „Sprint”. Stowarzyszenie od 2010 r. prowadzi drużyny piłki nożnej dla niewidomych, tworząc drugi obok Krakowa tak silny ośrodek tego sportu w Polsce.

Drużyna, nad którą patronat sprawuje UKS Sprint, zmieni nazwę na Śląsk Wrocław Blind Football, przyjmie także barwy i herb wrocławskiego klubu. Śląsk będzie współpracował ze stowarzyszeniem w zakresie prowadzenia zespołu. Zapewni wsparcie organizacyjne oraz sprzęt sportowy dla zawodników i trenerów. W grze blind football biorą udział dwa zespoły złożone z pięciu zawodników. Grają oni – z wyjątkiem bramkarzy – w opaskach przesłaniających oczy, wsłuchując się w specjalnie udźwiękowioną piłkę. – Utworzenie w Śląsku Wrocław drużyny blindfootballowej to kolejna inicjatywa, którą urzeczywistniamy naszą ideę budowania klubu bez barier – otwartego na potrzeby osób z niepełnosprawnościami, łączącego różne środowiska – zaznacza Piotr Waśniewski, prezes zarządu Śląska Wrocław. – Jesteśmy pełni podziwu nie tylko dla umiejętności, ale i postawy zawodników uprawiających tę trudną dyscyplinę. Cieszymy się, że możemy powitać ich w naszej piłkarskiej rodzinie Śląska Wrocław – dodaje.

foto: Fabrizio Bensch/Reuters

(bg)

WYSTAWA URZĘDNICY ZAPEWNIJĄ, ŻE ORGANIZACJA IMPREZY JEST POD KONTROLĄ

Czy Łódź jest przygotowana do zielonego Expo?

W lutym 2018 r. odbyła się w Łodzi wizyta misji akredytacyjnej AIPH w sprawie organizacji przez miasto wystawy w 2024 r.
| fot. Jan Środa/Gazeta Polska

W 2024 r. w Łodzi ma się odbyć wystawa Expo Horticular, czyli tzw. zielone Expo. Jednak na razie nie widać konkretnych przygotowań do tej międzynarodowej wystawy.

Bartłomiej Krasnodębski

Po przegraniu przez Łódź walki z Buenos Aires o organizację wystawy Expo w 2022 r. poświęconej rewitalizacji władze miasta zapowiedziały, że zdobyte doświadczenia nie zostaną zaprzepaszczone. Łódź podjęła się próby organizacji wystawy Expo, ale o innej tematyce. – W 2024 r. w Łodzi odbędzie się Expo Horticular, czyli tzw. zielone Expo. Odnosi się ona bezpośrednio do zieleni i kształtowania przestrzeni miejskiej. Imprezę zaplanowano na ok. 70 ha w miejskich parkach 3 Maja i Baden-Powella – informują przedstawiciele Urzędu Miasta Łodzi.

Jednak na razie nie widać konkretnych inwestycji, które świadczyłyby o rozpoczęciu przez miasto przygotowań do Expo Horticular. Jak tę sytuację tłumaczą miejscy urzędnicy? – W tym roku tworzone jest przede wszystkim studium wykonalności. Chcemy, by powstało ono do września br. To taka mapa drogo-

wa, dzięki której bez problemu dojedziemy do Expo Horticular w 2024 r. W studium wykonalności znajdują się m.in. opracowania i analizy finansowe, dendrologiczne, urbanistyczne czy transportowe. Będą tam też poruszone tematy rewitalizacji – zapewniają przedstawiciele UMŁ.

Dodajmy, że studium wykonalności kosztuje budżet miasta ok. 4,8 mln zł. Według Macieja Riemera z Oddziału ds. Expo w Wydziale ds. Zarządzania Projektami UMŁ urzędnicy pracują nad tym, by wystawa w 2024 r. mogła się odbyć. – Za nami są spotkania z mieszkańcami i różne spacer-y badawcze. Trwają przygotowania opracowań dotyczących analiz przyrodniczych. Pojawiają się one w czerwcu br. Planujemy także zbadanie poziomu wód gruntowych. Od lipca do września br. chcemy zaprosić mieszkańców na warsztaty i kolejne spacer-y – zapewnia Riemer. – W sprawie organizacji zielonego Expo współpracujemy także z uczelniami. Chcemy, by między siedzibami szkół wyższych po-

wstał tzw. zielony szlak łączący m.in. park im. Jana Matejki z kamпусem Politechniki Łódzkiej i parkiem im. bp. Michała Klepacza – dodaje przedstawiciel oddziału ds. Expo.

Działania urzędników odpowiedzialnych za organizację Expo Horticular analizuje radna PiS Marta Grzeszczyk, zasiadająca w Komisji Ochrony i Kształtowania Środowiska Rady Miejskiej w Łodzi. – Przyglądamy się przygotowaniom miasta do wystawy. Z tego, co mi wiadomo, na razie trwają tylko prace koncepcyjne. Mam nadzieję, że w ramach konsultacji głosy łodzian, społeczników i ekspertów zostaną wysłuchane. Liczę, że koncepcja wystawy będzie obejmować zgłoszony przeze mnie projekt stworzenia miejskich pasiek i sadzenia miododajnych drzew i kwiatów. Dzięki organizacji wystawy urzędnicy mogą zrobić bardzo dużo, by wesprzeć zagrożoną w Łodzi populację pszczół – uważa Marta Grzeszczyk, rzecznik prasowy klubu PiS w Radzie Miejskiej w Łodzi.

WYDARZENIE

Śniadanie wielkanocne dla samotnych

Jutro w hali Expo przy al. Politechniki w Łodzi odbędzie się Śniadanie Wielkanocne dla Samotnych 2019. – We wspólnym świętowaniu, które po raz pierwszy odbyło się w 2017 r., uczestniczyło ok. 800 osób. Teraz chcemy, żeby było podobnie. Jutro z poczęstunku może skorzystać ok. 1 tys. ludzi – twierdzą organizatorzy wydarzenia. Na stołach pojawią się świąteczne specjały: żurek z białą kielbasą, baby i mazurki. Przygotowano 2 tys. jaj, 120 kg

białej kielbasy i 250 litrów żurku. – Jedzenia jest bardzo dużo, serdecznie dziękujemy za dostarczone produkty. Potrzebujemy jeszcze wędlin, białej kielbasy i ciast. Każdy z nas może podzielić się słodyczami w ramach akcji „Łódź piecze dla samotnych”. Brakujące produkty można zostawić w sobotę w hali Expo. Organizacja śniadania nie byłaby możliwa, gdyby nie zaangażowanie wolontariuszy oraz pomoc darczyńców i sponsorów – twierdzą organizatorzy wydarzenia. Wstęp na Śniadanie Wielkanocne dla Samotnych jest bezpłatny.

(bk)

INWESTYCJA

Remontują kamienicę przy Gdańskiej

Prawdopodobnie w tym roku zakończy się remont kamienicy przy ul. Gdańskiej 8. –Znajdujące się na posesji budynki są gruntownie remontowane, a następnie zostaną ocieplone i podłączone do centralnego ogrzewania. Planowana jest całkowita wymiana wszystkich instalacji technicznych. Układ pomieszczeń wewnątrz budynków zostanie przebudowany i dostosowany do współczesnych standardów. Mieszkania będą wyposażone w kuchnie i łazienki – informują

przedstawiciele Biura ds. Rewitalizacji Urzędu Miasta Łodzi. W kamienicy zostanie także utworzone jedno mieszkanie chronione dla pięciu osób z niepełnosprawnościami. – Natomiast w budynku głównym od ul. Gdańskiej powstanie biblioteka publiczna. Na jej potrzeby projektujemy nową klatkę schodową oraz montaż windy – twierdzą urzędnicy. W budynku oprócz biblioteki powstanie 26 mieszkań komunalnych. Natomiast na podwórku staną ławki i pojawi się zieleń. W Łodzi są remontowane także kamienice m.in. przy ul. Narutowicza, Tuwima i Wschodniej.

(bk)

MNIEJ NAUCZYCIELI STRAJKUJE

PROTEST \ W województwie łódzkim zmniejszyła się liczba protestujących szkół i placówek oświatowych. Według łódzkiego ZNP obecnie w regionie strajk jest prowadzony w 983 szkołach i placówkach. To o 235 mniej niż w pierwszym dniu protestu. Spośród 15 tys. nauczycieli, którzy 8 kwietnia rozpoczęli strajk, obecnie bierze w nim udział ponad 12,5 tys.

fol. Filip Błażejowski/Gazeta Polska

RENOWACJA ZABYTKÓW

Przywraca życie starym przedmiotom

Mody się zmieniają, ale trzeba zadbać o to, by zachować pewną ciągłość historii i jeśli są rzeczy, które można ocalić, to nie należy ich wyrzucać ani niszczyć – mówi Joanna Zajączkowska-Kłoda, łódzki konserwator zabytków, która w swojej pracowni przywraca starym przedmiotom życie, zachowując to, co w nich najcenniejsze – duszę.

Anna Skopińska

O brazy, ramy, rzeźby, elementy wystroju powracają do stanu pierwotnego i nadal mogą cieszyć oczy. Jednak, jak tłumaczy konserwator zabytków, choć wokół jeszcze dużo rzeczy pozostało nieodkrytych, choćby w starych kościołach, gdzie często pod warstwami farb kryją się bezcenne polichromie, to gdy nie ma środków ani wizji, najlepiej zostawić to na lepsze czasy. To, co pod spodem, przetrwało, bo jest przykryte, a to, co na wierzchu, wbrew pozorom dobrze chroni. Zajączkowska-Kłoda opowiada niesamowite historie z prac konserwatorskich w Tarnowie Pałuckim i Krotoszynie, gdzie restaurowane są drewniane świątynie. Pokazuje też obrazy, jakie trafiły do jej pracowni – to dzieła artystów ludowych przedstawiające Matkę Bo-

żą i świętych. Niektóre zniszczone, inne w dobrym stanie. – Odzyskanie wielu rzeczy wymaga czasu, ale jest możliwe – podkreśla. Tak jak barokowy obraz św. Mateusza zakupiony przez jednego z kolekcjonerów w Czechach, w których sztuka sakralna nie cieszy się zainteresowaniem – był podarty, zniszczony. Po renowacji jest piękny. Jednak żaden kościół, żadna parafia go nie chce...

Joanna Zajączkowska-Kłoda, pokazując restaurowane dzieła, opowiada też o pracy konserwatora, o trudnych decyzjach czy nawet błędach, które się zdarzają. – Największym problemem w konserwacji jest to, że wiele obiektów po renowacji zatracą duszę – mówi. Dlatego niezbędne jest, by prace zawsze nadzorował ktoś, kto włoży w nie swoją osobowość. I kto będzie miał czas, by obiekt poznać. Zajączkowska-Kłoda zwraca też uwagę na zachowa-

\\ My, konserwatorzy, jesteśmy niczym lekarze, choć nasi pacjenci nie krzyczą, i mam nadzieję, że nic ich nie boli, ale mają duszę i to niezwykłą – podkreśla Joanna Zajączkowska-Kłoda \\

nie ludzi, którzy zwracają uwagę tylko na wartość finansową danego obiektu. – Zawsze tłumaczę, że są rzeczy, które nie mają wartości materialnej, ale mają za to wartość sentymentalną czy historyczną – podkreśla konserwator zabytków. Podaje też przykłady zastępowania dobrych rzeczy pozornie lepszymi. – W kościołach często montowane są ogrzewania podłogowe, więc zrywa się podłogę, a potem przykrywa się wszystko granitem sprowadzonym z Chin. – To obce naszej kulturze, bo w Polsce stosowano piaskowce i wapienie – tłumaczy konserwator. – Oczywiście lepiej myje się granit, ale nie można tracić czegoś bezpowrotnie – dodaje.

Podaje też inne przykłady niszczenia istotnych z punktu widzenia historii obiektów – pewnie nieświadomego, ale realnego. Tyle że jeśli coś podlega ochronie, bo jest za-

bytkiem, to na wszelkie prace musi wyrazić zgodę konserwator. – Jest za mało osób, które nadzorują ochronę zabytków, w wielu wypadkach pracownicy urzędów konserwatorskich nie mają fizycznie

OGŁOSZENIE REDAKCYJNE

„GAZETA POLSKA CODZIENNIE”
W KAŻDEJ PLACÓWCE POCZTOWEJ
CODZIENNIE. BLISKO CIEBIE.

Gazeta
Polska
codziennie

NA POMOC KATEDRZE NOTRE DAME

KOŚCIÓŁ \ 10 maja w łódzkiej bazylice archikatedralnej odbędzie się koncert na rzecz odbudowy paryskiej katedry Notre Dame. Wydarzenie zaplanowano w przeddzień 48. rocznicy pożaru katedry w Łodzi. Głównym punktem koncertu będą nieszpory ludźmierskie.

fot. Wikipedia/d

ODNALEZIONO PAMIĄTKI SPRZED 70 LAT

SKARB \ Do Muzeum Miasta Łodzi trafiają pamiątki, m.in. dokumenty, obligacje, gazety, które zostały odnalezione w skrytce na poddaszu jednego z rewitalizowanych domów na Księżym Młynie. Historycy podejrzewają, że były ukryte ok. 70 lat.

fot. Jan Środa/Gazeta Polska

Joanna Zajączkowska-Kłoda, łódzki konserwator zabytków, w swojej pracowni | fot. Jan Środa/Gazeta Polska

czasu przejrzeć dobrze wnioskowi – mówi. Dlatego apeluje o wrażliwość do zwykłych ludzi. I pokazuje ramy uratowane z małej prowincjonalnej kaplicy, które leżały porąbane

na kawałki i przygotowane do spalenia w piecu – zostały posklejane, uzupełnione i czekają na pozłocenie. To skrzydła boczne jakiegoś ołtarza. – My, konserwatorzy, jeste-

śmy niczym lekarze, choć nasi pacjenci nie krzyczą i mam nadzieję, że nic ich nie boli, ale mają duszę i to niezwykłą – podkreśla Joanna Zajączkowska-Kłoda.

REMONTY

Za trzy lata zmodernizują wiadukty na Przybyszewskiego

Najszybciej za trzy lata zostaną wyremontowane wiadukty drogowo-tramwajowe na ul. Przybyszewskiego w Łodzi. – Do października br. będziemy chcieli zaktualizować dokumentację dotyczącą przebudowy wiaduktów. W październiku marszałek województwa łódzkiego powinien ogłosić konkurs na pozyskanie środków finansowych z Unii Europejskiej na projekty transportowe. Sama budowa wiaduktów na ul. Przybyszewskiego może potrwać do 2022 r. – informują przedstawiciele Zarządu Inwestycji Miejskich w Łodzi. Urzędnicy planują modernizację wiaduktów etapami. – W najgorszym stanie jest wiadukt drogowy po stronie północnej i to od niego zaczniemy remont. W tym czasie przejazd dla aut będzie możliwy tylko wiaduktem południowym. Może wprowadzimy tam ruch wahadłowy. Wszystko zależy

| fot. Jan Środa/Gazeta Polska

od stanu technicznego obiektu. Później wyremontujemy także wiadukt południowy, a na końcu tramwajowy. Po remoncie autobusy będą jeździły po tej samej drodze co tramwaje – przekonują przedstawiciele ZIM. Podczas przebudowy

wiaduktów wyremontowane zostaną także tory tramwajowe na ul. Przybyszewskiego na odcinku od ul. Piotrkowskiej do ul. Kilińskiego. Koszt inwestycji to ok. 130 mln zł.

..... (bk)

KULTURALNY FLESZ

KONCERT

fot. mat. pras. Filharmonia Łódzka/d

Muzyka polska

23 kwietnia o godz.19 w Filharmonii Łódzkiej będzie można posłuchać polskiej muzyki. Publiczność usłyszy np. polonezy Juliusza Zarębskiego i Henryka Wieniawskiego, sonaty, nokturny, menuety Ignacego Jana Paderewskiego, impromptus i kaprys Karola Lipińskiego. Utwory wykonają m.in. Wojciech Wołoszyn, Kamil Zawadzki, Hanna Holęksa, Anna Ceglińska, Dominika Przech, Bartosz Skibiński i Elżbieta Różak-Przybylak.

OPERA

fot. mat. pras. Teatr Wielki/gd

„Carmen” w Wielkim

W środę 24 kwietnia i w czwartek 25 kwietnia o godz.18.30 w Teatrze Wielkim w Łodzi będzie można obejrzeć jedną z najsłynniejszych oper świata, „Carmen” Georges'a Bizeta. Libretto opowiada o cygance Carmen, która rozkocha w sobie żołnierza Don José, by potem go porzucić dla kolejnego amanta, torreadora Escamillia. Na scenie teatru wystąpią m.in. Bernadetta Grabias, Paweł Skaluba czy Robert Ulatowski.

WYSTAWA

fot. Jan Środa/Gazeta Polska

Łemkowskie Jeruzalem

W Ośrodku Propagandy Sztuki w parku Sienkiewicza można oglądać wystawę nawiązującą do dziejów Łemków brutalnie przesiedlanych po II wojnie światowej w ramach akcji „Wisła”. Ekspozycja „Łemkowskie Jeruzalem” prezentuje tragiczne dzieje tej mniejszości, pokazując opuszczone przez nią miejsca. Wystawę stworzyły też osoby łemkowskiego pochodzenia. Ekspozycja czynna do 5 maja. Bilety w kasie galerii.

BAJKA

fot. mat. pras. Teatr Pinokio

Pokolorowanki

We wtorek 23 kwietnia i w środę 24 kwietnia o godz.10 i 16 w teatrze Pinokio najmłodszy widzowie wraz z opiekunami mogą obejrzeć spektakl „Pokolorowanki”. Historia opowiada o różnych możliwościach kolorowania świata. Zabawa farbami, dźwiękami i przedmiotami buduje opowieść o odkrywaniu tajemnic otoczenia, które skrywa mnóstwo niespodzianek przed małymi odkrywcami. Bilety na spektakle w kasach teatru.

KOMEDIA

fot. Jan Środa/Gazeta Polska

„Boeing, Boeing” w Powszechnym

W piątek 26 kwietnia o godz.11 i w sobotę 27 kwietnia o godz.19 na Dużej Scenie Teatru Powszechnego zostanie zaprezentowana sztuka Marco Camolletiego „Boeing, Boeing” w reż. Giovanni Castellanos i scenografii Wojciecha Stefaniaka. Spektakl opowiada o życiu Maksa, którego służąca ratuje z wielu opresji. Najczęściej problemy Maksa wiążą się dowcipnymi sytuacjami wywoływanymi przez kobiety.

SPEKTAKL

fot. Jan Środa/Gazeta Polska

Gala '68. Wolność to luksus

W środę 24 kwietnia, czwartek 25 kwietnia i piątek 26 kwietnia o godz.19.15 na Dużej Scenie Teatru Nowego można obejrzeć „Gale '68. Wolność to luksus”. Przedstawienie nawiązuje do wydarzeń z marca 1968 r. W spektaklu występują m.in. Monika Buchowiec, Beata Kolak, Kamila Salwerowicz, Przemysław Dąbrowski, Konrad Michalak oraz Sławomir Sulej. Za scenografię odpowiada Mateusz Atman.

SZEROKA KADRA NA SIARKĘ

PIŁKA NOŻNA \ Zawodnicy Widzewa Łódź zmierzają się w sobotę na wyjeździe z Siarką Tarnobrzeg w ramach 29. kolejki II ligi. Trener Jacek Paszulewicz zabiera na to spotkanie 20 piłkarzy. Z tej grupy wybrana zostanie meczowa osiemnastka. Jesienią łodzianie pokonali na własnym obiekcie Siarkę 4:0 po bramkach Radosława Sylwestrzaka, Mateusza Michalskiego, Konrada Gutowskiego i Daniela Mąki.

fot. Jan Środa/Gazeta Polska

ŻUŻEL

W niedzielnym meczu układ par w łódzkim zespole będzie dokładnie taki sam jak podczas inauguracyjnego spotkania z Arged Malesa TŻ Ostrowią

Orzeł jest jedynym zespołem w lidze, który odebrał punkty ekipie Mariusza Staszewskiego | fot. Jan Środa/Gazeta Polska

W Wielkanoc odrobnią zaległości

W okresie Świąt Wielkanocnych drużyny Nice 1. Ligi Żużlowej będą pauzować z wyjątkiem zespołów PGG ROW Rybnik i Orła Łódź, które odrobnią zaległości z 2. kolejki.

Daniel Mroczek

Po trzech rundach zaplecza ekstraklasy na prowadzeniu jest Arged Malesa TŻ Ostrowia (4 pkt). Orzeł z dorobkiem 2 pkt jest piąty, ale rozegrał dwa mecze mniej. – Wszyscy są zaskoczeni, że liderem jest Ostrowia, a dla mnie to żadna niespodzianka – przyznaje Lech Kędziora, cytowany przez oficjalną stronę internetową Orła Łódź. – Niektórzy się dziwili, kiedy mówiłem przed naszym pierwszym meczem, że jedziemy z faworytem ligi. Od początku twierdziłem, że Ostrowia ma świetny zespół. Moim zdaniem to jest drużyna na finał rozgrywek. Pierwsze mecze pokazały, że się nie pomyliłem. Jadą zgodnie z moimi oczekiwaniami – przekonuje Kędziora.

Orzeł pokonał beniaminka z Ostrowa Wielkopolskiego 47:43. Po wizycie w Łodzi ostrowianie wygrali wysoko z Car Gwarantem Startem Gniezno, a tydzień temu przywieźli komplet punktów z Tarno-

wa. – Po pierwszym meczu słyszałem opinie, że czeka nas wiele pracy, bo wygraliśmy z Ostrowią za nisko. Co do tego, że musimy pracować, pełna zgoda. Kolejne mecze pokazały jednak, jak cenna była nasza wygrana. Ostrowianie rozbili u siebie Start. To pokazuje ich moc, bo przecież gnieźnianie w ostatnią niedzielę zatrzymali ROW Rybnik. Dla mnie najważniejsza informacja jest taka, że jesteśmy jednym z zespołów, które nie straciły punktów na własnym torze. Cieszymy się z tego, bo inni mają już poważny problem – zauważa Kędziora.

Mecze na własnym obiekcie przegrały już drużyny z Gniezna, Tarnowa i Gdańska. Kędziora uważa, że skuteczna jazda na własnym torze będzie kluczowa. – Jesteśmy jednak na takim etapie sezonu, że niczego nie można wykluczać. Nikt nie wypadł jeszcze z gry o play-off. Problem mogli mieć gnieźnianie. Zaczęli słabiej, potknęli się u siebie z Wybrzeżem, a później przegrali wysoko w Ostrowie. Uważam jednak, że teraz znaleźli optymalny skład. Wiedzą, na kogo stawiać, i będą silni. Gdyby nie pokonali ROW, to ich położenie byłoby bardzo trudne.

Na ten moment wszyscy są w grze o czwórkę – podsumowuje trener Orła.

Tymczasem Główna Komisja Sportu Żużlowego poinformowała o korekcie w terminarzu Nice 1. LŻ. Chodzi o spotkania Zdunka Wybrzeża Gdańsk z Orłem. W Łodzi obie drużyny zmierzają się 26 maja 2019 r. (7. kolejka), a w Gdańsku 1 lub 2 czerwca (8. kolejka).

W Wielkanoc łódzcy zawodnicy zmierzają się z ekipą z Rybnika w zaległym meczu 2. kolejki. Pierwsze spotkanie między tymi drużynami zostało przerwane po drugim biegu. Trener Kędziora nie dokonał żadnych zmian w składzie, natomiast w szeregach gospodarzy powracający po kontuzji Daniel Bewley zastąpił Siergieja Łogaczowa.

Orzeł Łódź: 1. Hans Andersen, 2. Rohan Tungate, 3. Rafał Okoniewski, 4. Kai Huckenbeck, 5. Tobiasz Musielak, 6. Piotr Pióro. PGG ROW Rybnik: 9. Troy Batchelor, 10. Daniel Bewley, 11. Linus Sundstroem, 12. Mateusz Szczepaniak, 13. Kacper Woryna, 14. Przemysław Giera. Początek spotkania o godz. 18. Sędzią zawodów będzie Michał Sasień, komisarzem toru Krzysztof Okupski, a przewodniczącym jury Dariusz Cieślak.

**ROW
-ORZEŁ**
niedziela
godz. 18

niecodzienna

**Gazeta
Polska**

20-21 KWIETNIA 2019

ALE...
ALLELUJA

MNISZEK NA
WIOSENĄ
SAŁATKĘ

MAKSYMILUK
- PSEUDONIM
MAD MAX

KURCZAK,
CHOĆ NIE
WIELKANOCNY

#OpowieśćWielkanocnaSakiewicza

Wygrana

#OpowieśćWielkanocnaSakiewicza

WYGRANA

Tomasz Sakiewicz

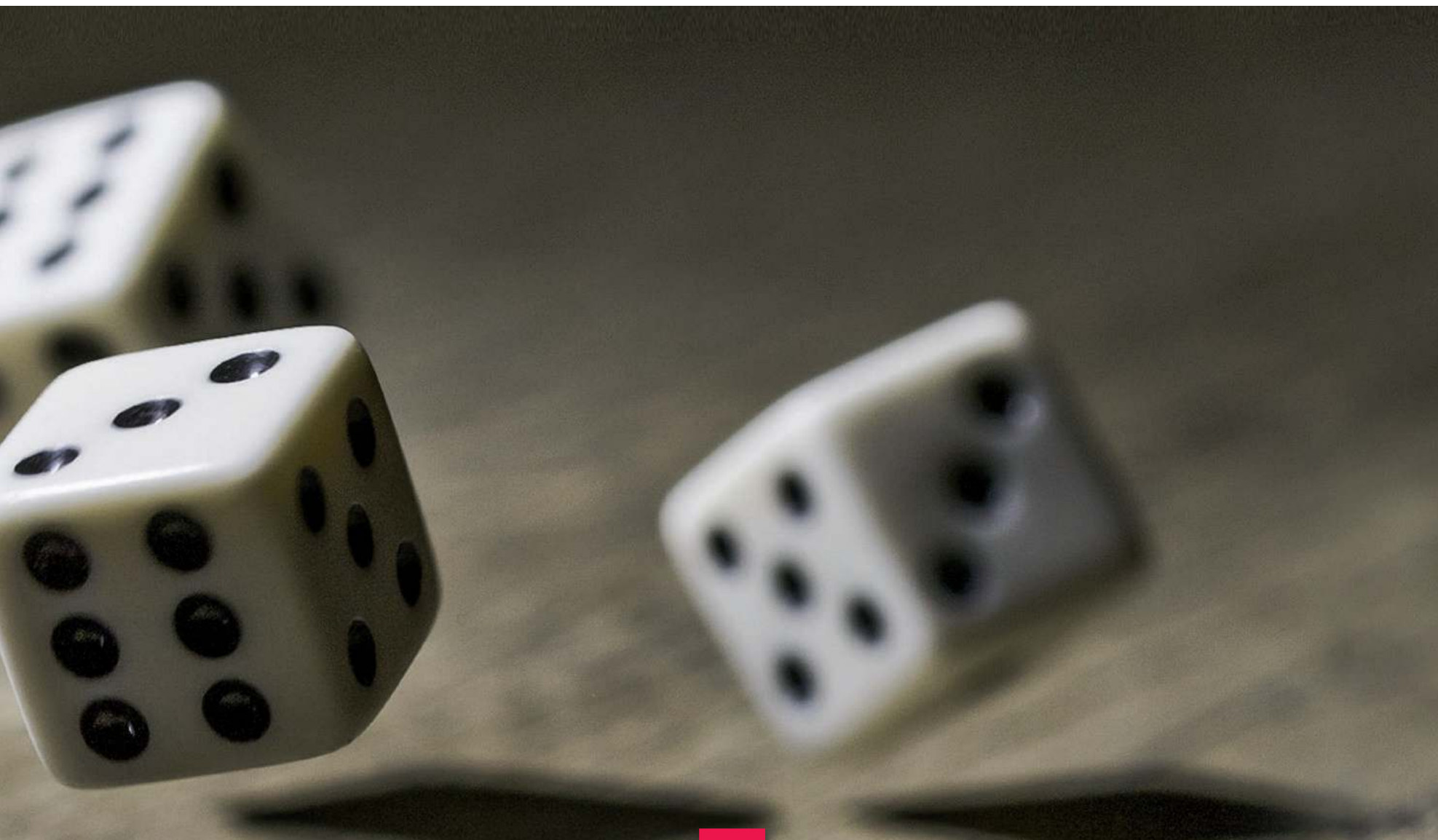
Centerius nie miał dobrego dnia. Setnik wyznaczył go, by pilnował porządku wokół skazanych na ukrzyżowanie Żydów. Gorący dzień i zbierająca się burza rozdrażniły go do reszty. Na szczęście stał daleko od miejsca kaźni. Patrzył na wściekły tłum otaczający górę Czaški. Podobno wśród skazanych był jakiś żydowski prorok i to on wzbudzał takie emocje. Centerius razem z kilkoma żołnierzami miał sprawić, by nikt nie dostał się pod krzyż. W pewnym momencie z tłumu wyszła kobieta z młodym mężczyzną. Zagroził im drogę. Szybko zorientował się, że to matka jednego ze skazańców. Spojrzał na jej zboląłą twarz oraz zapłakane oczy i zrobiło mu się nieswojo. Zszedł z drogi. Poszli pod sam krzyż, chyba do tego proroka. Umierający coś próbował mówić do kobiety i towarzyszącego jej młodzieńca. Centerius stał zbyt daleko, żeby słyszeć. Zresztą i tak nie rozumiał ani słowa po aramejsku. Był tu zbyt krótko, żeby nauczyć się miejscowego języka, i miał nadzieję, że będzie na tyle niedługo, żeby się nie uczyć. Nie znosił tego kraju i gdyby

nie służba w legionie, dawno by stąd uciekł. Marzył o powrocie do Rzymu, picu wina i ucztach, na których poznawał młode dziewczęta. Najbardziej marzył o swojej ulubionej grze w kości. To przez nią musiał zaciągnąć się do armii. Pamiętał noc, kiedy obstał cały majątek. Gra w kości go tak wciągnęła, że nie był w stanie nad sobą zaprowadzić. W oczach został ostatni rzut. Z kubka wyleciały trzy kamienne kości. Na dwóch było sześć kótek, na jednej tylko jedno koło. Kompan wyrzucił trzy szóstki. Centerius stracił wszystko. Żeby mieć co jeść, zaciągnął się do armii. Miał dzięki temu zapewnione utrzymanie, a po szesnastu latach służby dostanie ziemię do uprawy w jednej z podbitych przez Rzym prowincji. Zamiłowania do hazardu jednak się nie wyzbył. Przegrywał cały żołd niemal zaraz po tym, jak go odbierał. Czekał, aż może kiedyś wyrzuci swoje trzy szóstki i całe jego życie się odmieni. Nigdy jednak mu się to nie udało.

Wokół krzyży zrobiło się zamieszanie. Żołnierze kłócili się o szaty skazańców. Wreszcie zaczęli je

rozdziarać. Jednak wśród szat znalazła się tkanka tunika. Jej rozdziarać nie było warto. Rozpadłaby się od razu. Żołnierze postanowili rzucić o nią kości. Ale kto je miał ze sobą w czasie służby? W całej kohorcie był tylko jeden, który zawsze posiadał kości do gry – Centerius.

Tym razem nie chciał w tym uczestniczyć. On, potomek znamienitej rodziny, miałby walczyć o ochlapane krwią szaty skazańca? Kości pożyczyl żołnierzom. Ten, który wyrzuci w sumie najwięcej oczek, wygra. Do gry stanęło czterech. Pierwszy wyrzucił dwie dwójki i czwórkę. Drugi trzy piątki. Trzeci dwie piątki i szóstkę. Wydawał się pewien zwycięstwa. W żyłach Centeriusa na widok tej rozgrywki żywiej zaczęła krążyć krew. Przypomniał sobie te niesamowite noce w Rzymie, kiedy pełen napięcia patrzył na wylatujące z kubka kamienne kości. Czekał na rzut czwartego żołnierza. Nie musiał długo czekać. Zamieszał kubkiem. Wypadła jedna piątka i dwie szóstki. Żołnierze krzyknęli ze zdumienia. Centerius nie wytrzymał. Chwycił za kości i wrzucił je do kubka.

„Żołnierze tedy, gdy go ukrzyżowali, wzięli szaty jego (i podzielili na cztery części dla każdego po jednej) i tunikę. A tunika nie była szyta, ale od góry całodziana. Mówili tedy jeden do drugiego: Nie krajmy jej, ale rzućmy o nią los, czyją ma być: – aby się wypełniło Pismo, które mówi: Podzielili między siebie szaty moje, a o suknię moją rzucili los (Ps 21, 19). To właśnie uczynili żołnierze” (J 19, 23–25).

Znowu to zdenerwowanie i radosne podniecenie, które towarzyszyło mu, kiedy stawiał cały majątek. Kości długo toczyły się po ziemi aż wreszcie ułożyły się w trzy szóstki. Nie wierzył w to, co widział. Po raz pierwszy udało się. Chwilową radość zaczęła zastępować coraz większa wściekłość. Czekał na to całe życie. Stracił, czekając na swoje szóstki, cały majątek, a teraz w tym strasznym kraju, kiedy rzucił los o brudną tunikę skazańca, doczekał się. Zabrał kości i oddał tunikę żołnierzowi, który losował przed nim.

Wkrótce wartę zmieniono. Dobrze, bo zaczęła się ulewa. Niedługo później poczuł lekkie wstrząsy. Ziemia trzęsała się coraz bardziej, aż nagle wszystko się uciszyło. Miał dosyć tego dnia. Postanowił napić się wina.

Dawno tyle nie wypił. Zresztą żołnierze, którzy byli z nim na służbie, też chcieli się pozbyć koszmarnych widoków. W nocy wszyscy byli mocno pijani. Ktoś sięgnął po kości. Na stole pojawiły się pierwsze monety. Wreszcie do gry włączył się Centerius. To znaczy chciał się włączyć, ale nie miał co

postawić. Wszystko przecież przegrał wiele dni temu, a do kolejnego żołdu było jeszcze trochę czasu. Wtedy wpadł na pomysł:

– Stawiam swoje kości. Były dzisiaj szczęśliwe. Żołnierze kiwnęli głowami. Opowieść o szóstkach Centeriusa rozeszła się szybko.

Rzucano kośćmi Centeriusa. Kto wygra, weźmie postawione pieniądze i kości. Wygrał Centerius. Z radości przez chwilę zakręciło mu się w głowie. I tym razem wypadły trzy szóstki. Wszyscy byli pijani, ale natychmiast zrobiło się cicho. Centerius chciał zgarnąć wygraną, gdy stanął jak wryty. Na stole zamiast pieniędzy i kości leżała okrwawiona tunika. Świat zawirował mu w oczach i zemdlął. Gdy się obudził, leżał w swoim łożu. Żołnierze położyli obok jego rzeczy i całą wygraną. Na wierzchu leżały kamienne kości. Wziął je do ręki i mimowolnie wypuścił. Znowu wypadły trzy szóstki. Powtórzył, trafiły się ponownie. Przypominał sobie wtedy mijającą go zapłakaną kobietę i to, co opowiadano o proroku. – To jakieś czary...

Wieczorem zagrał znowu. Za każdym razem wygrywał. Wypadły mu tylko trzy szóstki. Grze przyglądał się setnik. Kiedy na stole pojawiła się największa pula pieniędzy, podszedł do Centeriusa i złapał go za rękę. Setnik wręczył mu własne kości. Centerius rzucił i przegrał wszystko. Kiedy żołnierze zobaczyli, co się stało, rozszedł się szept:

– Oszust, oszust, oszust...

Centeriusa wtrącono do lochu. Czekala go za to chłosta. Widok okrwawionej tuniki wrócił znowu. Rano do lochu wrzucono jeszcze dwóch żołnierzy. Oskarżono ich, że zasnęli na służbie. Pilnowali grobu ukrzyżowanego proroka i ktoś wykradł ciało. Czekala ich za to, podobnie jak Centeriusa, surowa kara. Przysięgali, że widzieli, jak ktoś wychodził z grobu. Centerius jako jedyny im wierzył. Zupełnie zapomniał o chłostacie. Nie mógł doczekać się, kiedy wyjdzie z lochu. Postanowił odszukać uczniów tego proroka. Wiedział, że tym razem wygrał coś naprawdę, choć zeszłego wieczoru grał po raz ostatni. **N**

#GumoweUcho Niecodzienna Lista Przebojów

„Jest tylko jedno ale: Słów kilka o radości

Gdy Jezus wjeżdżał do Jerozolimy, tłumy wiwatowały na jego cześć. Choć to oczywiste, że w tamtych czasach nie było telewizji, radia, mediów społecznościowych ani internetu – jakimś cudem wieść o Jego przyjeździe rozchodziła się lotem błyskawicy. Witano Go jak gwiazdę, dziś powiedzielibyśmy nawet, że jak celebrytę. Wszystko jednak dość szybko się zmieniło. Okrzyki „Hosanna!” w zaledwie kilka dni zmieniły się w pełen nienawiści krzyk „Ukrzyżuj!”. Choć od tych wydarzeń minęło już ponad 2000 lat, ludzkość jednak niewiele się zmieniła... Na szczęście ta historia nie kończy się jedynie na krzyku i nienawiści. Niezwykle wymownym epilogiem jest inny okrzyk – „Alleluja!”. Czy naprawdę jesteśmy świadomi pełni jego znaczenia?

Piotr Łuczuk

Choć niektórzy robią wszystko, aby to zmarginalizować – nie da się ukryć, że przeżywamy właśnie jedno z najważniejszych świąt w historii ludzkości. Dziś wielu osobom bardzo to przeszkadza. Wystarczy poczytać chociażby o akcji związanej z usuwaniem (a właściwie komputerowym wycinaniem i zamazywaniem) krzyży z map Google. Dlatego nie widzę innej możliwości, aby na tych łamach poruszyć niezwykle istotny i okolicznościowy temat. Spokojnie... nie będzie tu przydługiego wywodu teologicznego. Taki musiałbym zapewne publikować w częściach przez najbliższy rok. Dziś chciałem się podzielić pewnym osobistym spostrzeżeniem. Wielkanoc to niezwykle trudne święta. Nie jest tak słodko i kolorowo, jak w Boże Narodzenie. Przez większość Triduum Paschalnego panuje atmosfera smutku i zadumy. Dla wielu tajemnica Triduum pozostaje tylko... tajemnicą, a najważniejszym aspektem

wielkanocnego świętowania jest wyścig z koszykiem wypełnionym święconką, który możemy obserwować każdego roku w Wielką Sobotę. Cały problem polega na tym, że w tym całym zabieganiu gubi się zupełnie sens Wielkanocy i wyjaśnienie tajemnicy męki, śmierci i zmartwychwstania Jezusa. Kwintesencją jest właśnie ZMARTWYCHWSTANIE i RADOŚĆ! Jak często o tym zapominamy? No właśnie... W ten sposób docieramy do sedna. Podobnie jak w przypadku tekstu publikowanego przed Bożym Narodzeniem, tak i dziś chciałem zwrócić uwagę na jakieś pomieszenie pojęć. Przedziwnym zrzędzeniem losu radość w wielu polskich kościołach wyrażana jest w iście posępny sposób. W Księdze Koheleta czytamy, że „wszystko ma swój czas”. Wyraźnie jest tam napisane, że „jest czas rodzenia i czas umierania, [...] czas płaczu i czas śmiechu, czas zawodzenia i czas płasów” (Koh 3, 1–8). No więc py-

tam, gdzie jest ten okrzyk radości ze zmartwychwstania Jezusa, gdy w niedzielny poranek organista wraz z zadowolonym smętnie chórem i wtórującymi im, jeszcze zaspanymi wiernymi przeciągle odśpiewuje „Zmaaaar-twyyyychwstaaaaaaa! Paaaaaaaan”. Czy to jest ta doza niepokoju przemieszanego z radością, która towarzyszyła apostołom ścigającym się do grobu, gdy kobiety oznajmiły im, że nie znalazły w nim ciała Jezusa? Proszę mi wierzyć, doskonale rozumiem potrzebę utrzymania powagi i godności podczas liturgii, ale czy nie jest tak, że w dzień taki jak wielkanocny poranek przydałoby się tchnąć między wiernych nieco życia? W innej pieśni słyszymy taki fragment: „Żale z serca wuzujcie/Wszyscy w Chrystusa wierzący/Weselcie się, radujcie/Bo zmartwychwstał samowładnie”. Nie wyobrażam sobie, aby w TAKI dzień w kościele nie było miejsca na RADOŚĆ. Nauczmy się ją okazywać...

Al-le-lu-ja!”.

z Wielkiej Nocy

Nigdy nie zapomnę, jak wielkie wrażenie zrobiło na mnie pierwsze odsłuchanie proponowanego dzisiaj utworu. Był rok 2001 i wszystko zaczęło się dość niepozornie. Nagle odgłosy „Alleluja” z oratorium „Mesjasz” Georga Friedricha Händla przerwał scratch DJ-a i cała kompozycja została wywrócona do góry nogami, i to jak! Nagle wszystko wystrzeliło ze zdwojoną siłą, a motyw Händla, intonowany przez chór gospel, przechodził płynnie w pieśń „Chrystus Zmartwychwstan jest”. Ileż tam było życia! Ileż energii! Radości! Przez lata utwór chóru TGD pt. „Alleluja” towarzyszył mi każdego roku, przerywając i tak krótki sen w nocy z soboty na niedzielę i oznajmiając, że „Chrystus Zmartwychwstan jest”. Po latach ten sam zespół i ten sam utwór zaskoczyły mnie jeszcze bardziej. Chodzi o wersję z płyty „Liczy się każdy dzień” (The best of 2000–2010). Dodano tam wersety wyre-

cytowane przez rapera, które jeszcze bardziej dają do myślenia.

„Szokujące wieści znów podają media,
na naszych oczach za tragedią tragedia.
Wielka woda zalewa okolice,
zniszczone domy, pola, ulice...
Wybuchają góry, spadają samoloty.
Poza tym wszyscy miewamy kłopoty.
Chociaż problem nie jest równy problemowi.
Jak tutaj żyć? Każdy się głowi.
Ulepieni z jednej gliny – wiele nas łączy.
Chociaż czasem boli, życie się nie kończy.
Ja tam sztywno obstawał przy tym będę,
Że nasza opowieść się zakończy happy endem.
Bo Bóg jest dużo lepszy, niż myślimy,
nie zawieziemy się, gdy Jemu zawierzymy.

On jest silniejszy niż potężne fale.
Nasz Pan Król włada doskonale.
Jest tylko jedno ale: Al-le-lu-ja!”
– słyszymy.
Zamiast cytować kolejne fragmenty, odsyłam do profilu na Twitterze. Na koniec zostawiam jedynie ten krótki wers:
„Zamiast narzekać posłuchaj, człowieku,
bo ta prawda znana jest od wieków!”
– tylko tyle i aż tyle. Alleluja! **N**

Chcesz odsłuchać opisywany w felietonie utwór? Wejdź na @GumoweUcho_ na Twitterze.

#NaturaUzdrowia

Mniszek na wiosenną sałatkę

Justyna **Pietrzykowska**

Mniszek lekarski, potocznie zwany mleczem, dmuchawcem czy nawet męską stałością, to chwast, który ma wiele prozdrowotnych właściwości. Możemy go użytkować w różnych formach: miód, kawa, maść, herbata oraz napary.

Preparaty z ziela mniszka lekarskiego, w szczególności napary z liści, łagodzą objawy schorzeń wątroby dzięki temu, że ją wzmacniają. Poprawiają trawienie, gdyż są jednocześnie nieodłącznym elementem ziołowych kuracji odchudzających. Dodatkowo obniżają poziom cukru we krwi, więc są sprzymierzeńcem cukrzyków w początkowej fazie choroby. Na końcu warto dodać, że hamują rozwój bakterii i grzybów. Herbatkę z liści mniszka pijemy 2–3 razy dziennie, 10 minut przed posiłkiem – wystarczy 1 łyżeczka suszonych liści (można kupić w zielarni lub samemu ususzyć) na 1 szklankę wrzątku.

Produkty oparte na mniszku działają oczyszczająco oraz odtruwająco na organizm, a stosowane wyciągi wspierają regenerację skóry i przyspieszają procesy gojenia. Ponadto świeży sok z mniszka lekarskiego (białe mleczko) jest wskazany na brodawki, kurczaki, trądzik i łupież.

Jeżeli chcemy poprawić jakość naszej cery, to efekty uzyskamy po 3–4 tygodniach przyjmowania zielonego napoju, na który składają się 1 jogurt (sok lub kefir) i 8 liści mniszka. Wszystko miksujemy i pijemy rano lub do popołudnia, między posiłkami. Kuracja polecana jest szczególnie w okresie wiosny.

Zawarte w mniszku witaminy, sole mineralne, terpeny i kwasy organiczne oczyszczają krew, poprawiają

Leczy wątrobę, wysypki skórne i liszaje, a także poprawia trawienie i uspokaja. Dzisiaj o mniszku lekarskim, który jest pod ręką w każdym przydomowym ogródku.

krążenie i pracę mózgu. Obecne w nim witamina A, flawonoidy i kwas foliowy regulują pracę jajników i cykl miesięczny.

Dla dzieci na ból gardła i kaszel rekomendujemy syrop z pączków. Ma on działanie przeciwwirusowe i przeciwbakteryjne. Potrzebne będą: 500 szt. kwiatów (zebranych w maju), 1 cytryna, 1 litr wody, 1 kg cukru. Kwiaty zalej wrzątkiem i lekko ugnieć, a następnie gotuj 15 min na lekkim ogniu. Pod koniec gotowania dodaj dobrze umytą i pokrojoną w plastry cytrynę. Zamieszaj, lekko ugnieć i zostaw pod przykryciem na całą noc. Odcedź, najlepiej przez gazę,

i dodaj cukier. Wymieszaj i gotuj chwilę na małym ogniu, aby cukier się rozpuścił do konsystencji płynnego miodu. Gorący syrop przelej do wyparzonych i suchych słoiczków i zawiń w koc na 2–3 godziny (sucha pasteryzacja). Po wyjęciu z koca ustaw do góry dnem i zostaw do ostygnięcia. Syrop można przechowywać przez kilka miesięcy (a nawet lat) w chłodnym i ciemnym pomieszczeniu.

Dorostym polecamy wino z mniszka: 0,5 kg kwiatów, 2 kg cukru, 4 litry wody, 10 dag drożdży winnych. Stawiamy w ciemnym miejscu na 5–6 tygodni, zlewamy powstałe wino do butelki i stosujemy 2 razy dziennie mały kieliszek na dolegliwości trawienne i kobiece.

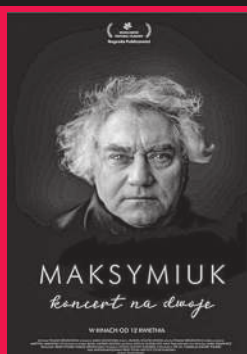
Mniszek lekarski ma także działanie antynowotworowe. Są doniesienia, że badania kliniczne przeprowadzone na Uniwersytecie Windsor w Kanadzie potwierdzają, że picie herbaty z mniszka lekarskiego (naparu z korzenia) wpływa na rozpad komórek rakowych w ciągu 48 godzin, a zdrowe komórki pozostają w całości.

Dla kogo nie jest wskazany? Dla osób z wrzodami żołądka i dwunastnicy, chorobą nerek, niedrożnością dróg żółciowych i jelit oraz kamicą żółciową. Kwestie praktyczne: liście mniszka najsmaczniejsze są od kwietnia do czerwca, pąki kwiatowe wczesną wiosną, a korzeń wykopujemy w październiku lub listopadzie.

Uwaga: mlecz polny i mniszek lekarski to nie ta sama roślina. Mniszek lekarski ma kilka łodyg, które wystają z jednego miejsca, bardzo blisko ziemi, pozbawione są one liści i zakończone kwiatem. **N**

#PolemikaFilmowa

PSEUDONIM MAD MAX

„Maksymiuk. Koncert na dwoje”

REŻYSERIA
TOMASZ DROZDOWICZ

SCENARIUSZ
MARIA NOCKOWSKA

PRODUKCJA:
POLSKA

GATUNEK
DOKUMENTALNY

PREMIERA
12 KWIETNIA

Maksymiuk mówi, że dyrygent nie może być dla orkiestry partnerem, tylko musi być przywódcą. Musi pozyskać orkiestrę. Zdobyć pozycję. I instruując swoich muzyków, pokazuje, jak zdobyć kontrolę nad kulturą dźwięku. Krytykując pracę muzyków, potrafi używać bardzo obrazowych opisów. Jak choćby ten: „To brzmi tak, jakby facet szedł z dziewczyną i bał się ją wziąć za rękę. A przecież tam ma być coś więcej!”.

„Juruś niech susia i wychodzimy” Bałagan w nutach i odciski od batuty

„Maksymiuk. Koncert na dwoje” to film dokumentalny o polskim dyrygencie, kompozytorze i pianicie, który ma przybliżyć geniusz nieoszlifowanego diamentu polskiej kultury. Żeby było pikantniej, opowieść zbudowano wokół jego relacji z żoną. Dzięki temu, na wypadek gdyby muzyka nie wystarczała, dowiemy się, że mistrz Jerzy Maksymiuk sypia w piżamie z napisem „Surf”. Wolno tu żartować, bo i Jerzy Maksymiuk uwielbia żartować. Na przykład wtedy, gdy mówi do orkiestry: „Po co mam zmieniać żonę, jak ta dobra”. Filmowcy obserwują Maksymiuka zarówno podczas prób, jak i w alkowach. Uspokajam cię, Igorze, nie będzie „momentów”. Choć kontrowersji nie zabraknie. Jak wtedy, gdy żona, popędzając męża, powie: „Juruś niech susia i wychodzimy”. Ale będzie mnóstwo pięknej muzyki i pięknych słów o muzyce. Będzie obraz katorżniczej pracy i kilka prawd na temat tajników zawodu dyrygenta. Maksymiuk mówi na przykład, że dyrygent nie stresuje się przed publicznością, tylko przed orkiestrą. Że dyrygent nie może być dla orkiestry partnerem, tylko musi być przywódcą. Musi pozyskać orkiestrę. Zdobyć pozycję. I instruując swoich muzyków, pokazuje, jak zdobyć kontrolę nad kulturą dźwięku. Krytykując pracę muzyków, potrafi używać bardzo obrazowych opisów. Jak choćby ten: „To brzmi tak, jakby facet szedł z dziewczyną i bał się ją wziąć za rękę. A przecież tam ma być coś więcej!”. Jak tłumaczy, w graniu musi być tempo i temperament, ale nigdy popłoch. Takich złotych myśli jest więcej. I dla nich warto poświęcić 75 minut życia i film zobaczyć. By pobyc bliżej geniuszu. „Ja wszystko słyszę. Niedobra to cecha albo dobra” – mówi o sobie Jerzy Maksymiuk. Cały czas, gdzieś obok jest jego żona Ewa. Widać, że małżonkowie są bardzo blisko, choć nie brakuje gorzkich słów, zniecierpliwienia i sprzeczek. Że tak jak się kochają, tak też czasem nie mogą na siebie patrzeć. Choć tytuł filmu i promocja dokumentu ukierunkowane są na pokazanie nierozłącznej pary i ich relacji, to chyba jest to jednak jedynie chwyt marketingowy dla tych, którzy od Prokofiewa i Chopina wolą romanse i komedie. Tak by dla każdego było coś miłego. Grunt, że wraz z piękną muzyką wybrzmiewa talent i niezwykła osobowość Maksymiuka. A to, że spośród pięciu kamizelek zakłada tylko tę jedną, dziurawą, ma już na szczęście mniejsze znaczenie.

(sk)

Co ja wiem o Maksymiuku Muzyka i cukierki

Przed trudnym, Sylwio, postawiłaś mnie zadaniem. Film dokumentalny o jednym z najwybitniejszych (a może i najwybitniejszym) polskich dyrygentów. I ja mam się jakoś do tego odnieść. No cóż, spróbuję. Znowu muszę zacząć od osobistych retrospekcji. Gdy byłem niewielkim, pulchnym chłopcem, usiłowano umuzykalniać mnie na różne sposoby. A to mama kupiła mi pianino, na którym musiałem grać. A to zaprowadziła mnie do filharmonii na spotkania z Jadwigą Mackiewicz, popularną ciocią Jadzią, gdzie poproszono mnie kiedyś o zaśpiewanie piosenki. Miałem 5 lat i znałem parę pięknych piosenek, ale zjadła mnie trema i w tym właśnie momencie, gdy być może rozstrzygała się moja przyszłość w szotbiznesie, umiałem jedynie wybąkać parę taktów z „Wlaź kotek na płotek i mruga”. Ze wstydu już się nie pojawiłem u cioci Jadzi. Te wspomnienia przytaczam tylko po to, aby pokazać, że tak do końca muzyka poważna nie była i nie jest dla mnie terra incognita. Od najmłodszych lat coś tam o niej wiedziałem i nawet chadzałem do Opery Narodowej i filharmonii. Z tej ostatniej instytucji zostałem raz niemal wyproszony, gdy w trakcie koncertu szeleściłem straszliwie celofanową torebką czeskosłowackich cukierków pudrowych. Cóż, moja ówczesna pulchność nie brała się znikąd, a predylekcja do słodyczy była zdecydowanie silniejsza od umiejętności wsłuchania się w koncert muzyki poważnej. Wracajmy jednak do muzyki. Również w telewizji reżimu komunistycznego zdarzało mi się oglądać programy kulturalne. I często w nich budził moje zainteresowanie człowiek z efektowną grzywą rudych (zdaje się, bo telewizor był czarno-biały) włosów, który nie dość, że sprawnie dyrygował przeróżnymi orkiestrami, to jeszcze od czasu od czasu przykuwał uwagę widzów jakimś żartem czy opowiadankiem. To był właśnie Jerzy Maksymiuk. Często w kinie mojej wyobraźni widziałem siebie w jego roli, ale jednak do poważnego uprawiania muzyki trzeba mieć trochę talentu, a ja w odróżnieniu od Maksymiuka takiego talentu nie miałem za grosz. Natomiast Maksymiuk zawsze miał coś ciekawego do powiedzenia, a do tego fenomenalny talent, dzięki któremu do dzisiaj przykuwa uwagę. I z tego punktu widzenia film o nim, człowieku z Grodna, może być ciekawszy od niejednego thrillera. I jako taki chętnie go obejrzę.

(Iggys)

#PodejrzaneZNatury

Kurczak, choć nie wielkanocny

FOT. PIXABAY

Natalia **Osten-Sacken**

Wiosna jest wspaniałym czasem na obserwowanie budzącego się życia, a jednym z aspektów tego zagadnienia są ptasie toki, czyli inaczej mówiąc – zaloty.

Często są one interesującym i barwnym spektaklem, połączonym z tańcami i śpiewem, a jednym z najciekawszych są niewątpliwie toki cietrzewi. Ponieważ najbardziej spektakularne odbywają się właśnie na Biebrzy, kilka dni temu wybrałam się tam, żeby podziwiać to widowisko.

Oczywiście potrzebowałam dobrej lornetki, ponieważ cietrzew jest w Polsce objęty ścisłą ochroną gatunkową i od 1 lutego do 31 maja wokół tokowisk obowiązuje strefa ochronna w promieniu do 500 m. Przyczyną takiego stanu jest niestety coraz mniejsza liczba tych pięknych ptaków, co sprawia, że gatunek ten jest mocno zagrożony wyginięciem. Smutny ten fakt wynika z ingerencji człowieka w naturalne siedliska tego gatunku, zalesiania obszarów śródleśnych i osuszania torfowisk. Coraz bardziej rozrastające się ludzkie osiedla zbliżają się do miejsc ich występowania, a cietrzewie są ptakami płochliwymi i wrażliwymi. Wróćmy jednak to toków, które wciąż jeszcze w pełnej krasie, przy odrobinie cierpliwości i szczęścia, można zaobserwować na Biebrzy.

Toki samców są gromadne i odbywają się przed świtem na ziemi lub na drzewach. W takiej grupie zbiera się zwykle kilka do kilkunastu kogutów. W czasie pokazu cietrzewie szybko biegają po ziemi, wydają głośne okrzyki, po których następują długie modulowane odgłosy zwane

dźwięcznie bełkotaniem i czuszykaniem. W szczególności to drugie słowo bawi niezmiennie ornitologów i amatorów zjeżdżających masowo w tym czasie z całej Europy w ten rejon Polski, ponieważ – jak można się domyślać – jest ono dla nich absolutnie nie do wymówienia. Są to bełkotzące i syczące tony „bul-got bul-got bul-got czu-szy”, na co samice wykrzykują w odpowiedzi „gagag, gagag, gagag”. Poza popisami wokalnymi można zaobserwować także popisy taneczne samców – rozkładają wachlarzowato ogon, unoszą go prostopadle do ziemi, opuszczają skrzydła, wyciągają poziomo szyję i stroszą pióra. Co jakiś czas w tej postawie podskakują, podfruwają lub wzlatują. Ma to na celu zaprezentowanie zwinności i dobrej kondycji zarówno potencjalnej partnerce, jak i innym samcom. Stroszenie piór ma z kolei optycznie powiększyć sylwetkę tancerza i zakomunikować rywalom: „jestem duży, silny i nie radzę ze mną zadzierać”. Oczywiście jak to przy zalotach bywa, ma także na celu zaimponowanie samicom, które o świcie także pojawiają się na tokowisku.

Obserwator takiego spektaklu nie będzie miał problemu i nawet z daleka odróżni samce od samic, ponieważ występuje u nich wyraźny dymorfizm płciowy, czyli samice i samce bardzo różnią się wyglądem. Samiec cietrzewia jest czarny z granatowym, metalicznym połyskiem. Skrzydła ma ciemnobrązowe z dwiema białymi pręgami,

a nad okiem ma wyraźny czerwony fragment gołej skóry – to tzw. róża, która na wiosnę, w okresie godowym, wyraźnie się powiększa. Jest to ptak urodziwy i zgrabny. Kształt ogona odróżnia go od pokrewnych gatunków i przywodzi na myśl rajske ptaki. Samica cietrzewia (cietrzorka) jest wyraźnie mniejsza. Wierzch ciała ma brunatny z gęstym, poprzecznym, rdzawym prążkowaniem. Ma także lekko rozwidlony ogon. Ciekawostką jest, że zarówno samce, jak i samice na palcach mają małe piórka, które pomagają im w chodzeniu zimą po śniegu.

Cietrzew zamieszkuje skraje lasów, polany, poręby. Można go zazwyczaj spotkać w rejonach podmokłych, w pobliżu upraw gryki. Bardzo lubi półotwarte obszary porośnięte jagodami oraz doliny rzeczne, a nawet lasy iglaste w górach. Pokarm tych ptaków jest bardzo zróżnicowany. Żywią się one co prawda głównie roślinami – różnymi mięsistymi owocami, nasionami, młodymi zielonymi pędami, pąkami i liśćmi drzew oraz owocami leśnymi – jednak w celu dostarczenia organizmowi białka latem zbierają duże ilości owadów, na przykład mrówek, nie gardzą także ślimakami. Zimą, gdy wybór staje się zdecydowanie mniejszy, chętnie skubią pąki olch i brzoź oraz wierbowe kotki. Co jednak jest najciekawsze i być może nie wszystkim znane, to fakt, że ten niezwykle i fascynujący mieszkaniak naszych lasów i mokradeł jest niczym innym niż duża... kurą. A ściślej mówiąc – kurakiem, czyli zwierzęciem blisko z kurą spokrewnionym. Osiąga wagę nawet do 1,5 kg i z tego względu, jeszcze gdy gęsto zasiedlał nasz kraj, bardzo często lądował na szlacheckich stołach w postaci wykwintnego pieczystego.

Niestety, jak wspomniałam, zmiany środowiska i zbytne przetrzebienie populacji w celach konsumpcyjnych sprawiły, że w ostatnich latach naliczono na terenie Polski jedynie ok. 350 osobników tego gatunku. Z tego powodu o daniach z cietrzewia możemy obecnie zapomnieć. Jedyne, co nam pozostaje, to pomarzyć o nich w czasie lektury staropolskich książek kucharskich. **N**

REGION NIE ZAPOMNIJ O UBOGIM BRACIE

W czasie świąt otwierają się serca

Ślężacy są bardzo hojni w udzielaniu pomocy ubogim | fot. Arkadiusz Ławrywianiec/Gazeta Polska

Niedziela Wielkanocna to największe święto chrześcijańskie. Duszpasterze ślężcy apelują, by czas ten poświęcić nie tylko na spotkania rodzinne, ale przede wszystkim na duchowe przeżycie Wielkanocy. Proszą też o wsparcie dla ubogich – by mogli godnie przeżyć święta.

Marcin Kubiczek

Zarówno parafie, jak i Caritas realizowały w okresie przedświątecznym liczne akcje charytatywne. Caritas Polska we współpracy z oddziałami diecezjalnymi zorganizował w supermarketach, sieciach handlowych i sklepach osiedlowych w całej Polsce 16. zbiórkę żywności pod hasłem „Tak, pomagam!”. Wolontariusze zbierali artykuły spożywcze z długim terminem przydatności oraz łatwe w przechowywaniu, z których najuboższe rodziny i placówki Caritasu przygotowują świąteczne posiłki. – Święta Wielkiejnocy, podobnie jak Boże Narodzenie, to bardzo ważny czas, każdemu człowiekowi potrzebna jest wtedy bliskość drugiego człowieka – podkreśla Paweł Trawka – rzecznik prasowy, koordynator ds. pijażu i promocji Caritas. Za pomocą prostego gestu można pokazać ludziom, którzy z różnych ży-

ciowych powodów znaleźli się w ciężkiej sytuacji, że nie są sami. Caritas pragnie dotrzeć z pomocą do jak największej liczby osób niedożywionych i żyjących w ubóstwie, aby każdy mógł cieszyć się wielkanocnym śniadaniem – dodaje.

Warto podkreślić, że podczas poprzedniej zbiórki żywności udało się zebrać 575 tys. kg żywności, która trafiła do 89 tys. osób potrzebujących z rodzin wielodzietnych, samotnych rodziców, bezdomnych i chorych oraz do placówek prowadzonych przez diecezjalne placówki Caritasu. W akcję zaangażowanych było prawie 30 tys. wolontariuszy z parafialnych zespołów i szkolnych kół Caritasu w całej Polsce, którzy zbierali żywność w 2500 sklepach, by móc przygotować świąteczne paczki dla potrzebujących. Wiele parafii zorganizowało podobne zbiórki na własną rękę.

Z okazji zbliżających się świąt wielkanocnych Caritas w naszym regionie przygotował też

podobnie jak w latach ubiegłych świece z paschalną aplikacją, które są rozprawdane w parafiach. Pieniądze pozyskane z dystrybucji świec przeznaczone będą na dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach. Bardzo ciekawe akcje organizują też śląskie fundacje. Krystyna Prońko, Halina Frąckowiak, Irena Santor, Stanisława Celińska, Maciek Balcar (Dżem), Piotr Kupicha (Feel), a nawet prof. Jan Miodęk – to tylko niektóre z blisko 30 gwiazd, które osobiście wykonały pisanki na specjalne wielkanocne aukcje dla hospicjum Cordis w Katowicach. Obecnie na polskim portalu aukcyjnym możemy te pisanki licytować. Aukcje trwają do 26 kwietnia, a dochód z nich zostanie przeznaczony na rozbudowę hospicjum stacjonarnego w Katowicach. – Nabycie takiej pisanki cegiełki może dać ogromną satysfakcję – mówi Jolanta Grabowska-Markowska, prezes hospicjum Cordis.

POLICJA

Odzyskano samochód i gotówkę

Mundurowi ze Szczyrku odzyskali pochodzącego z przestępstwa opła insygnie wartego ponad 5 tys. euro. Po sprawdzeniu samochodu w policyjnej bazie okazało się, że auto zostało przywłaszczone. 35-letniego kierującego zatrzymano w Wilkowicach. Jego przywłaszczenie prawowity właściciel zgłosił w komendzie w Pleszewie, a pojazdu szukali policjanci w całej Polsce. Pojeżdżany o przywłaszczenie

mężczyzna został zatrzymany i trafił do aresztu. W samochodzie, którym jechał, mundurowi znaleźli marihuanę i 2800 euro w gotówce, które również pochodziły z przestępstwa. Sprawą zajęli się śledczy, którzy zgromadzili niezbędne dowody. 35-latek usłyszał zarzuty przywłaszczenia samochodu i pieniędzy oraz posiadania narkotyków, za które grozi łącznie do 3 lat więzienia. Odzyskany przez stróżów prawa samochód oraz pieniądze zostały zabezpieczone i trafiły do prawowitego właściciela.

(ak)

KOŚCIÓŁ I SZTUKA

Jasnogórską ikonę poddano konserwacji

W środę dobiegła końca doroczna konserwacja Cudownego Obrazu Matki Bożej Jasnogórskiej. Przeprowadzili ją m.in. prof. Wojciech Kurpik i dr hab. Krzysztof Chmielewski z ASP w Warszawie. Podczas tegorocznej konserwacji wykonano jedynie lokalne zawerniksowanie w miejscu zmatowienia farby. – Matka Boża jest piękna jak we śnie, zwłaszcza kiedy zbliża się czas Wielkanocy i przyjazd na Jasną Górę – mó-

wi ze wzruszeniem prof. Kurpik. Zdaniem historyków środki do konserwacji sprawdziły się. Najważniejsze jest jednak ustabilizowanie wilgotności powietrza w zabytkowym sejfie. – Wszelkie czynności rozpoczynamy od odkurzenia obrazu pędzelkiem. Kurz jest później badany pod mikroskopem. Kiedyś, jeszcze w latach 80., były tu nawet drobinki żużlu, bo niedaleko działała huta – wspomina prof. Kurpik. – W tej chwili powietrze jest kontrolowane i filtrowane, i wzbogacone w azot – dodaje.

(ak)

PET NA SPORT

SOSNOWIEC \ Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami informuje, że w Sosnowcu trwa program zbiórki butelek PET. Automaty znajdują się w budynku UM przy al. Zwycięstwa 20, na Stadionie Ludowym, w SP nr 36, na Stadionie Zimowym oraz w budynku pływalni przy ul. Bohaterów Monte Cassino 46a. Z każdej wrzuconej butelki do automatu na konto jednego z trzech sosnowieckich klubów trafia 10 gr.

fol. mat. pras./d

REGION

Śniadanie wielkanocne dla samotnych

Jutro w Międzynarodowym Centrum Kongresowym w Katowicach zorganizowane zostanie Metropolitalne Śniadanie Wielkanocne. Jak przekonują organizatorzy, będzie to jedno z największych tego typu wydarzeń w tym roku w Europie – weźmie w nim udział ok. 3 tys. osób.

Marcin Kubiczek

Na wspólne śniadanie wielkanocne jak co roku zaprasza fundacja Wolne Miejsce. Tym razem jednak w organizację wydarzenia włączyło się 14 miast z województwa śląskiego. Jak mówi Mikołaj Rykowski, założyciel i prezes fundacji Wolne Miejsce, wciąż trwa zbiórka żywności i datków, które wesprą tę inicjatywę. Organizatorzy potrzebują przede wszystkim kielbasy, szynki i jajek. Można je przekazać bezpośrednio Fundacji Wolne Miejsce. Dzięki włączeniu się gmin dojazd na to wielkie śniadanie będzie łatwiejszy. Górnośląsko Zagłębiowska Metropolia dla osób udających się na śniadanie wielkanocne przygotowała bowiem transport. – Osoby bezdomne, samotne i potrzebujące do Międzynarodowego Centrum Kongresowego zabiorą specjalne

darmowe autobusy, które będą kursowały z Zabrze, Piekara Śląskich, Sosnowca i Dąbrowy Górniczej – mówi Grzegorz Kwitek z zarządu GZM.

Zorganizowanie takiego śniadania jest nie lada sztuką. Pokazuje to ilość jedzenia, którą przygotowują organizatorzy. – Około 4 tys. jajek, 300–350 kg wędlin, kilkadziesiąt kilogramów kielbas, oczywiście ziemniaków, sałatek i wszystkich innych produktów, wręcz w niezliczonej ilości. I tyle słodczy, ile ludzie nam przekażą. Oprócz tego, że chcemy je położyć na stole, chcemy też je włożyć do prezentów. Będą też pyszne ciasta – mówi Mikołaj Rykowski.

W tym roku w obsługę śniadania zaangażowanych jest blisko pół tysiąca wolontariuszy. – To są ludzie o dobrym sercu. I to jest najważniejsze – są otwarci sercem na drugiego człowieka i rozumieją proble-

\\ Śniadanie odbędzie się 21 kwietnia w Międzynarodowym Centrum Kongresowym w Katowicach. Początek o godz. 10. Organizatorzy spodziewają się 3 tys. gości //

my innych ludzi. Dlatego mogą być wolontariuszami w naszej fundacji. Nasi goście potrzebują, by ich nakarmić, ale potrzebują też, by z nimi porozmawiać – mówi Mariola Kordula, koordynator Metropolitalnego Śniadania Wielkanocnego.

Idea organizacji wielkanocnego śniadania dla samotnych wyrosła z organizowanych od wielu lat przez fundację Wolne Miejsce, miasta Katowice, Chorzów, Siemianowice Śląskie, Świętochłowice i Mysłowice, Wigilii dla Samotnych. Ten rok dla współpracy wszystkich stron staje się jednak przełomowy, bo zamiast organizacji coraz to większej ilości pomniejszych wydarzeń w poszczególnych miastach, ich gospodarze wraz zarządem fundacji postanowili zorganizować jedno, wspólne wydarzenie, kierowane solidarnie do wszystkich samotnych osób, które są w stanie dotrzeć do katowickiego Międzynaro-

dowego Centrum Kongresowego 21 kwietnia na godz. 10.

– Bardzo istotne jest też to, że dzięki takim wydarzeniom możemy się zatrzymać w pędzącym świecie i podarować sobie odrobinę życzliwości, czy też otworzyć się, na szczerą rozmowę z nieznaną osobą, dla której nasza uważność

REGION

fol. mat. pras. Muzeum w Gliwicach/d

Gliwicka wystawa w finale

Wystawa „Żydzi na Górnym Śląsku” prezentowana w Domu Pamięci Żydów Górnośląskich, o której pisaliśmy na łamach naszego dodatku, zakwalifikowała się do drugiego etapu plebiscytu na Wydarzenie Historyczne Roku. Zwycięzcę wybiorą internauci. Głosować można na stronie whr.muzhp.pl/#vote. Gliwicka ekspozycja jest nominowana w kategorii wystawa.

Wydarzenie Historyczne Roku to plebiscyt organizowany przez Muzeum Historii Polski we współpracy z portalem historia.org.pl. Celem konkursu jest uhonorowanie organizatorów, twórców oraz

inicjatorów najciekawszych przedsięwzięć historycznych minionego roku promujących historię i kulturę Polski. Wystawa „Żydzi na Górnym Śląsku” w Domu Pamięci Żydów Górnośląskich (ul. Poniatowskiego 14) składa się z tablic, gablot z eksponatami, dotykowych ekranów. Jest nawet stylowy telewizor, w którym polska telewizja transmituje antysemickie wystąpienie Edwarda Gierka na wiecu w Katowicach w 1968 r. Materiały są dostępne w dwóch językach: polskim i angielskim. Bilet wstępu kosztuje 1 zł.

.....
(M)

KSIĄŻKA

Wielka historia Łabęd

Jedna z najstarszych części Gliwic doczekała się bardzo obszernego historycznego opracowania. „Łabędy. Dzieje miejscowości i parafii” to ciekawa lektura nie tylko dla mieszkańców dzielnicy. Książkę można kupić m.in. na plebanii kościoła św. Jerzego w Łabędach (ul. Radosna 2).

Dawna wieś rycerska, przemysłowa miejscowość na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych, w końcu dzielnica na obrzeżach Gliwic. Dzieje Łabęd były bardzo zagmatwane, a przez to ciekawe. Zainteresowały również naukowców i pasjonatów lokalnej historii, którzy wzięli na historyczny warsztat dzieje miejscowości i funkcjonujących na jej terenie parafii rzymskokatolickich. Książka składa się z trzech części. Pierwsza ukazuje Łabędy w rozwoju historycznym na tle dziejów Górnego Śląska. Drugi moduł poświęcony jest stosunkom kościelnym w Łabędach. W trzeciej części przedstawiono źródła, takie jak niepublikowane dotąd zapiski kronikarskie – wyjaśnia ks. prof. Andrzej Hanich, główny redaktor monografii. Publikacja jest głównym elementem działań aktywizacyjnych prowadzo-

nych z mieszkańcami. Zorganizowano już m.in. warsztaty dla młodzieży szkolnej i seniorów, podczas których przywracano pamięć o wspólnej historii.

Historia tej gliwickiej parafii jest długa i ciekawa. Wraz z rozwojem huty i powstawaniem nowych zakładów pracy zwiększała się liczba mieszkańców Łabęd, a przy tym stale rosła liczba wiernych w innej gliwickiej parafii – Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Łabędach. Wzrost liczby wiernych spowodował potrzebę budowy nowego kościoła. Plan budowy nowego kościoła dojrzał od dziesięcioleci, wszelkie starania podejmowane w kierunku realizacji tego planu były jednak bezskuteczne. Dopiero wysiłki proboszcza łabędzkiej parafii ks. Emanuela Maleiki i podjęte przez niego starania o budowę drugiego kościoła na terenie Łabęd, wspie-

rane przez pełnomocnika kurii wrocławskiej do spraw budownictwa kościelnego na Śląsku Opolskim ks. prałata Józefa Kubisa z Opola, kapłana cieszącego się wielkim autorytetem, a przy tym budownicze- go wielu kościołów, zakończyły się sukcesem. I tak 8 listopada 1936 r. łabędzka rada parafialna postanowiła zakupić od hrabiego von Welczek ok. dwie morgi odpowiedniego terenu pod budowę kościoła. Głównym źródłem finansowania budowy nowej świątyni była fundacja ks. Ignacego Ledwocha, czyli kapitał zgromadzony i ofiarowany na ten cel przez niezyskającego już proboszcza w Łabędach. Zebrana przez niego suma znacznie jednak straciła na wartości na skutek inflacji związanej z wielkim kryzysem gospodarczym lat 1929–1933 i brakujących pieniędzy trzeba było szukać gdzie indziej.

A MOŻE SZACHY?

RUDA ŚLĄSKA \ Miejska Biblioteka Publiczna – Centrum Inicjatyw Społecznych „Stary Orzegów” w Rudzie Śląskiej zaprasza do Klubu Szachowego dla Dzieci. Nauka gry w szachy prowadzona będzie przez Klub Sportowy DORS. Zapisy w siedzibie biblioteki.

fot. Pixabay/d

MODLITEWNY ZŁOT MOTOCYKLOWY

JAWORZNO \ Ks. Mariusz Lizończyk, proboszcz parafii św. Brata Alberta w Jaworznie-Pieczyskach, i Katolicki Klub Motocyklowy Souls' Hunters zapraszają 3 maja o godz. 13 na złot modlitewny we franciszkańskim sanktuarium w Rychwałdzie (tel. 501 637 029).

fot. <No data from link>/<No data from link>

Pierwsze śniadanie wielkanocne dla samotnych, współorganizowane nie przez pojedyncze miasta, lecz wspólnie przez 14 samorządów Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, odbędzie się w niedzielę w Katowicach. Organizatorzy zapraszają na posiłek, ale też do pomocy

| fot. Andrzej Grygiel/PAP

i obecność już może stanowić prezent świąteczny podkreśla Marzena Szuba – wiceprezydent Katowic.

– Śniadanie wielkanocne to nie jest tylko żurek, choć zrobimy pyszne jedzenie, ale chcemy przypomnieć wszystkim, którzy przyjdą, że jest

nadzieja, że życie nie kończy się tu i teraz, że jest coś dalej i że zmartwychwstanie jest realne– zaznaczył prezes Wolnego Miejsca.

Do hali będzie można wejść od godz. 9.00. Już wtedy na stołach znajdą się słodkie i owoce, grać ma muzy-

ka. Śniadanie rozpocznie się od złożenia życzeń i uściskania się, podania sobie rąk. Posiłkowi – zaplanowano m.in. żurek z kielbasą i jajkami, sałatki, wędliny, ciasto – towarzyszyć ma program artystyczny. Przy pożegnaniu wręczane będą prezenty.

Historia gliwickiej parafii św. Jerzego w Łabędach doskonale obrazuje skomplikowane dzieje Śląska | fot. Parafia pw. św. Jerzego w Gliwicach-Łabędach/d

Pomoc przyszła od hrabiego Nicolausa von Ballestrem z Pławniowic. Zaciągnięto również pożyczkę, a reszta pieniędzy miała pochodzić z dobrowolnych datków wiernych i comiesięcznych kolekt na ten cel. Organizowanie innych publicznych zbiórek pieniędzy poza obrębem kościołów było już w tym czasie zakazane przez władze nazistowskie. Pierwotny projekt imponującej swym rozmachem świątyni w stylu neobarokowym wykonał architekt Theodor Ehl z Bytomia. Jednakże realizacji tego przedsięwzięcia przeszkodziły przygotowania III Rzeszy do wojny. Pochłanianie w coraz więk-

szych ilościach przez nabierającą tempa maszyną wojenną tzw. surowce strategiczne spowodowały na rynku deficyt żelaza i stali, które stały się artykułami reglamentowanymi, kupowanymi na zasadzie ścisłych przydziałów. W związku z tym władze lokalne nie zatwierdziły przygotowanego projektu budowy kościoła, gdyż ich zdaniem zakładał on zbyt duże zużycie elementów budowlanych z żelaza i stali znacznie przekraczające ustalone limity.

Szybko sporządzono drugi projekt świątyni, tym razem dużo skromniejszy. Zezwolenie władz lokalnych na budowę kościoła według tego zmodyfiko-

wanego projektu parafia otrzymała 28 października 1937 r. 3 listopada 1937 r. rozpoczęła się budowa poprzez symboliczne wykopanie pierwszej łopaty ziemi. Tempo wykonywanych prac budowlanych było ekspresowe. Już 4 września 1938 r. odbyło się uroczyste wmurowanie kamienia węgielnego w mury przyszłej świątyni. Tym aktem uwieńczono gotowy stan surowy obiektu. W czerwcu 1939 r. budowa kościoła została zakończona. Z powodu ogromnych ograniczeń związanych z przygotowaniem do wojny nie było jednak możliwości wykończenia budynku.

W dniu konsekracji świątynia świeciła pustkami. Mimo to 24 czerwca 1939 r. kard. Adolf Bertram konsekrował kościół i erygował w Łabędach nową parafię pod wezwaniem św. Jerzego. Kilka tygodni po konsekracji kościoła wybuchła wojna i prace związane z wykończeniem wystroju świątyni musiały poczekać. Po wojnie kontynuowano prace, ale nowe władze – komuniści spod znaku PRL – też nie dawały spokoju parafii. Urządzanie kościoła trwało aż do lat 60. ubiegłego wieku.

..... (M)

KULTURALNY FLESZ

MUZYKA

Chris Norman w Spodku

Hala Widowiskowo-Sportowa „Spodek” w Katowicach zaprasza 26 kwietnia o godz. 20 na koncert legendarnego wokalisty zespołu Smokie Chrisa Normana. To jeden z najbardziej oryginalnych i znanych brytyjskich muzyków lat 70. i 80. Chris Norman, Alan Silson i Terry Uttley, będący filarami grupy, znali się ze szkoły. Po ukończeniu edukacji zaczęli podróżować i grać koncerty w klubach i pubach robotniczych. Mimo roszczenia nagrań demo i singli do różnych wytwórni muzycznych nie udało im się zaistnieć. Wkrótce w zespole nastąpiła zamiana perkusisty na Pete'a Spencera. Równocześnie manager grupy podjął działania mające na celu osiągnięcie upragnionego sukcesu komercyjnego, nawiązując współpracę ze znanym duetem twórców przebojów glam rocka Chinn-Chapman. W 1975 r. grupa przyjęła ostatecznie nazwę Smokie. Chris Norman w 1982 r. roz-

począł karierę solową, a w 1986 r. ostatecznie odszedł z zespołu. W tym samym roku jego piosenka „Midnight Lady” stała się hitem. Ostatni jego występ w Polsce odbył się w 2014 r. Doskonale znane przeboje wokalisty takie jak „Living Next Door to Alice”, „Midnight Lady”, „It's Your Life” czy „Baby I Miss You” przez wiele miesięcy zajmowały czołowe miejsca na listach przebojów. Nie zabraknie ich także podczas koncertu w Spodku, który odbędzie się za niespełna tydzień. Organizatorzy trasy podkreślają, że zdecydowali się na zaproszenie Chrisa Normana bez większego namysłu. A to wszystko z sentymentu do lat swojej młodości i czasów, gdy towarzystwo dzieliło się na fanów takich zespołów jak Smokie, T. Rex, Slade czy Ozzy'ego Osbourne'a, a ściany pokoi wyklejone były po suficie ich plakatami.

..... (M)

HISTORIA

Olimpijskie miśki

Zabytkowa Kopalnia Ignacy w Rybniku zaprasza 23 kwietnia o godz. 18 na wernisaż wystawy „Od Monachium do Tokio”, czyli na ekspozycję oficjalnych maskotek i pamiątek olimpijskich ze zbiorów redaktora Henryka Grzonki. Pierwszą oficjalną maskotkę przygotowano w 1972 r. z okazji XX Letnich Igrzysk Olimpijskich w Monachium. Od tamtej pory maskotki projektowane są na każdą olimpiadę. Na terenie Zabytkowej Kopalni Ignacy w Rybniku-Niewiadomiu zaprezentowana

zostanie unikatowa, największa tego typu kolekcja w Polsce. Maskotkom towarzyszyć będą akredytacje i medale za udział w igrzyskach, plakaty oraz publikacje dotyczące igrzysk. Wernisaż wystawy połączony będzie z prelekcją Henryka Grzonki na temat maskotek i gadżetów olimpijskich. Wydarzenie odbędzie się w siedzibie rybnickiej kopalni przy ul. Mościckiego 3. Ekspozycję będzie można oglądać do 15 maja br.

..... (M)

BEZPIECZEŃSTWO POLICJA APELUJE O ROZWAGĘ

Rozsądnym świąt

Funkcjonariusze będą kontrolowali prędkość, a także stan techniczny samochodów, dlatego lepiej sprawdzić, czy auto jest przygotowane do jazdy jeszcze przed wyruszeniem w podróż – przypominają policjanci | fot. Zbyszek Kaczmarek/Gazeta Polska

Od wczoraj na drogach Mazowsza będzie więcej patroli ruchu drogowego. Policjanci będą widoczni na trasach wylotowych i wlotowych miast, trasach szybkiego ruchu i innych miejscach, w których może dochodzić do łamania przepisów. Policjanci apelują o rozsądek za kierownicą. Przypominają także, że tradycja śmigusa może zostać uznana za wykroczenie i skutkować mandatem do 500 zł.

Jarosław Molga

Funkcjonariusze będą kontrolowali prędkość, a także stan techniczny samochodów, dlatego też lepiej sprawdzić, czy auto jest przygotowane do jazdy jeszcze przed wyruszeniem w podróż – przypominają policjanci. – Przede wszystkim każdy kierowca powinien wziąć sobie głęboko do serca zasadę, że wolniej oznacza bezpieczeństwo. Ponadto pasy bezpieczeństwa powinien mieć zapięte każdy pasażer, a dzieci powinny być przewożone w fotelikach – podkreśla w komunikacie Komenda Stołeczna Policji. Funkcjonariusze zaznaczają, że nie będzie żadnego pobjawiania dla nietrzeźwych kierowców, i przypominają, że pijąc alkohol dzień przed wyruszeniem w drogę, trzeba mieć na względzie to, że mimo upływu kilkudziesięciu godzin zawartość alkoholu w organizmie może przekraczać dopuszczalne normy.

Poniedziałek Wielkanocny to śmigus dyngus – tradycja kultywowana w Polsce od po-

**\\ Jeśli nie zachowamy umiaru przy polewaniu wodą, możemy wyczerpać np. znamiona wykroczenia z art. 51 kodeksu wykroczeń, polegającego na zakłóceniu spokoju i porządku publicznego, za które może grozić m.in. kara grzywny w wysokości do 500 zł **

koleń. – Nie powinniśmy jednak zapominać przy tym o przysługującym każdej osobie prawu do nieuczestniczenia w tej tradycji. Polewanie wodą powinno mieć granice – przypominają policjanci. Jeśli nie zachowamy

umiaru przy polewaniu wodą, możemy wyczerpać np. znamiona wykroczenia z art. 51 kodeksu wykroczeń, polegającego w tym przypadku na zakłóceniu spokoju i porządku publicznego, za które może grozić m.in. kara grzywny wymierzona w drodze postępowania mandatowego w wysokości do 500 zł. Na podobne konsekwencje prawne może narazić się osoba dopuszczająca się wybryku w postaci oblewania wodą pasażerów transportu publicznego czy też rzucająca balonem wypełnionym wodą w pojazdy mechaniczne będące w ruchu. Innymi konsekwencjami wobec sprawców przytoczonych powyżej wykroczeń mogą być wymierzone przez sąd: kara aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny, która w przypadku naruszeń z art. 51 kw i 76 kw może wynosić nawet do 5000 zł. W skrajnych przypadkach omawiane zachowanie może zostać zakwalifikowane jako przestępstwo polegające na naruszeniu nietykalności cielesnej. Należy zatem pamiętać, że kultywowaniu tradycji powinny towarzyszyć rozsądek i umiar.

WARSZAWA

Wielka Sobota i Wielkanoc

W Wielką Sobotę o godz. 7 rozpocznie się Ciemna Jutrznia w archikatedrze warszawskiej. O godz. 20 zacznie się Wigilia Paschalna pod przewodnictwem kard. Kazimierza Nycza, która rozpoczyna obchody Niedzieli Zmartwychwstania Pańskiego. Podczas tej liturgii w archikatedrze warszawskiej dwóch mężczyzn przyjmie chrzest. Obecni będą także członkowie neokatechumenatu, którzy po wielu latach, na zakończenie formacji w ramach Drogi Neokatechumenalnej, w obecności biskupa uroczysto odnowią przyrzeczenia chrzcielne. W archikatedrze będą obecne trzy spośród 160 takich wspólnot działających w archidiecezji warszawskiej, w sumie ok. 130 kobiet i mężczyzn. Podczas Wigilii Paschalnej będą ubrani w białe szaty, jakie nowo ochrzczeni otrzymują podczas sakramentu. Stosunko-

wo niewiele jest takich wspólnot, które po 20–30-letniej formacji dochodzą do tego ważnego etapu. W tym roku są to wspólnoty z parafii NMP Matki Kościoła na Mokotowie, parafii Matki Bożej Częstochowskiej na Powiślu i kościoła oo. paulinów na Nowym Mieście. Na zakończenie liturgii kard. Kazimierz Nycz poprowadzi procesję rezurekcyjną na Starym Mieście. O wyjątkową oprawę tych najważniejszych liturgii w roku w archikatedrze św. Jana Chrzciciela zatroszcza się klerycy warszawskiego seminarium duchownego. W Niedzielę Zmartwychwstania Pańskiego bp Piotr Jarecki o godz. 6 rano poprowadzi procesję rezurekcyjną i odprawi mszę św. w parafii św. Józefa Oblubieńca w Ursusie. Natomiast w archikatedrze warszawskiej o godz. 11 kard. Kazimierz Nycz będzie przewodniczył uroczystej mszy św. w Niedzielę Zmartwychwstania – tzw. sumie pontyfikalnej, w czasie której wygłosi homilię.

(opac. jmn)

fot. Tomasz Adamowicz/Gazeta Polska

NIE MARNUJCIE JEDZENIA

APEL \ Banki żywności, a także organizacje zajmujące się pomocą ubogim apelują do mieszkańców stolicy, aby nie wyrzucać żywności, która zostanie nam po świętach, i podzielić się nią z potrzebującymi. W Warszawie jest kilkanaście punktów, w których można oddać jedzenie. – W okresie świątecznym marnowane jest najwięcej żywności – mówi Dorota Jezierska, wiceprezes Federacji Polskich Banków Żywności.

foto: Filip Błażejowski/Gazeta Polska

TRADYCJE WIELKANOCNE

Bogactwo pisanek kurpiowskich

Pisanki kurpiowskie służyły jako ozdoba stołu albo podarunek. Dziewczęta chętnie wręczały je chłopcom, wyrażając w ten sposób swoją sympatię. W sercu województwa mazowieckiego narodziło się kilka technik zdobniczych. Wykorzystywane są po dziś dzień.

Katarzyna Kasjanowicz

Kruki, krzyżyki, wiatraki, pazurki, słoneczka, jodełka – to nazwy pisanek związane z barwą i wzorem. Pisanki kurpiowskie są jednymi z najbardziej charakterystycznych, dlatego trudno pomylić je z jajkami zdobionymi w innych regionach naszego kraju. Często pojawiają się na kartkach wielkanocnych jako symbol polskiej pisanki. A jaka jest ich historia? Kurpiowskich pisanek nie należało święcić, za to znakomicie sprawdzały się jako upominek wręczany dzieciom przez rodziców chrzestnych. Powstawały na ogół podczas Wielkiego Tygodnia, w chwilach wolnych od świątecznych przygotowań.

Techniki zdobnicze występują w kilku wariantach. Najstarsza z nich i najmniej skomplikowa-

na to barwienie jaj na jeden kolor przy użyciu barwników pochodzenia naturalnego. W tym celu wykorzystywano m.in. korę drzew i pędy młodego żyta. Jajka barwione na ciemne kolory nazywano krukami, zaś sama nazwa „pisanki” pochodzi od techniki batikowej, czyli pisania po skorupce roztopionym woskiem.

Dziś chętnie przypominamy sobie tradycyjne techniki na warsztatach organizowanych w placówkach kulturalnych. Pani Wiesława Bogdańska, wybitna artystka kurpiowska, pokazała metodę batiku na spotkaniu w Centrum Kultury i Aktywności na warszawskim Targówku. Chcąc rozpocząć proces twórczy, trzeba zadbać o to, aby skorupka ugotowanego jajka lub wydmuszki była bezwzględnie czysta, a dłonie suche. Krem źle wpływa na rozłożenie barwnika.

**\\ Kurpiowskich pisanek nie należało święcić, za to znakomicie sprawdzały się jako upominek wręczany dzieciom przez rodziców chrzestnych. Powstawały na ogół podczas Wielkiego Tygodnia, w chwilach wolnych od świątecznych przygotowań **

Wosk musi być bardzo dobrze rozgrzany i właśnie taki nanosi się za pomocą patyczka zakończonego szpilką na powierzchnię. Im szybsze i bardziej zdecydowane ruchy, tym lepszy efekt. Wzory zależą od wyobraźni piszącego. Następnie jajko zanurza się w barwniku. Dziś rzadko już stosuje się te naturalne, ale chcąc uzyskać naprawdę dobry efekt, lepiej sięgnąć po barwniki ze sklepów dla plastyków lub farby do wełny. Z ufarbowanego jajka można usunąć wosk po podgrzaniu pisanki np. nad kuchenką elektryczną lub zostawić wzór. Można też etapami stworzyć kilkukolorową pisanekę, ale do tego potrzeba już wprawy i cierpliwości.

Inną, bardziej czasochłonną metodą jest oklejanka. Metoda ta, szczególnie popularna na Kurpiach Białych, polega na oklejaniu skorupki rdze-

niem sitowia i kolorowymi włóczkami, ułożonymi w charakterystyczne wzory. Sitowie zbiera się przed pierwszymi mrozami; niestety roślina ta występuje coraz rzadziej.

*„Chrystus zmartwychwstał,
aby człowiek znalazł autentyczne
znaczenie istnienia,
aby człowiek żył pełnią
własnego życia:
aby człowiek żył
z Boga i w Bogu”.*

Jan Paweł II

*Wesołych Świąt Wielkanocnych,
pokoju ducha, wiary w Boga i w ludzi.
Umiejętności dostrzegania piękna
tego świata.*

*I oczywiście wiary w siebie
i swoje możliwości
wszystkim Czytelnikom
życzy redakcja „Dodatku Mazowieckiego”.*

KRAKOWSKIE PRZEDMIEŚCIE DEPTAKIEM

WARSZAWA \ Od 20 kwietnia w weekendy Nowy Świat i Krakowskie Przedmieście zamienią się w deptak dla pieszych i rowerzystów. Do połowy października na odcinku od ronda de Gaulle'a do ul. Senatorskiej będzie obowiązywała weekendowa organizacja ruchu.

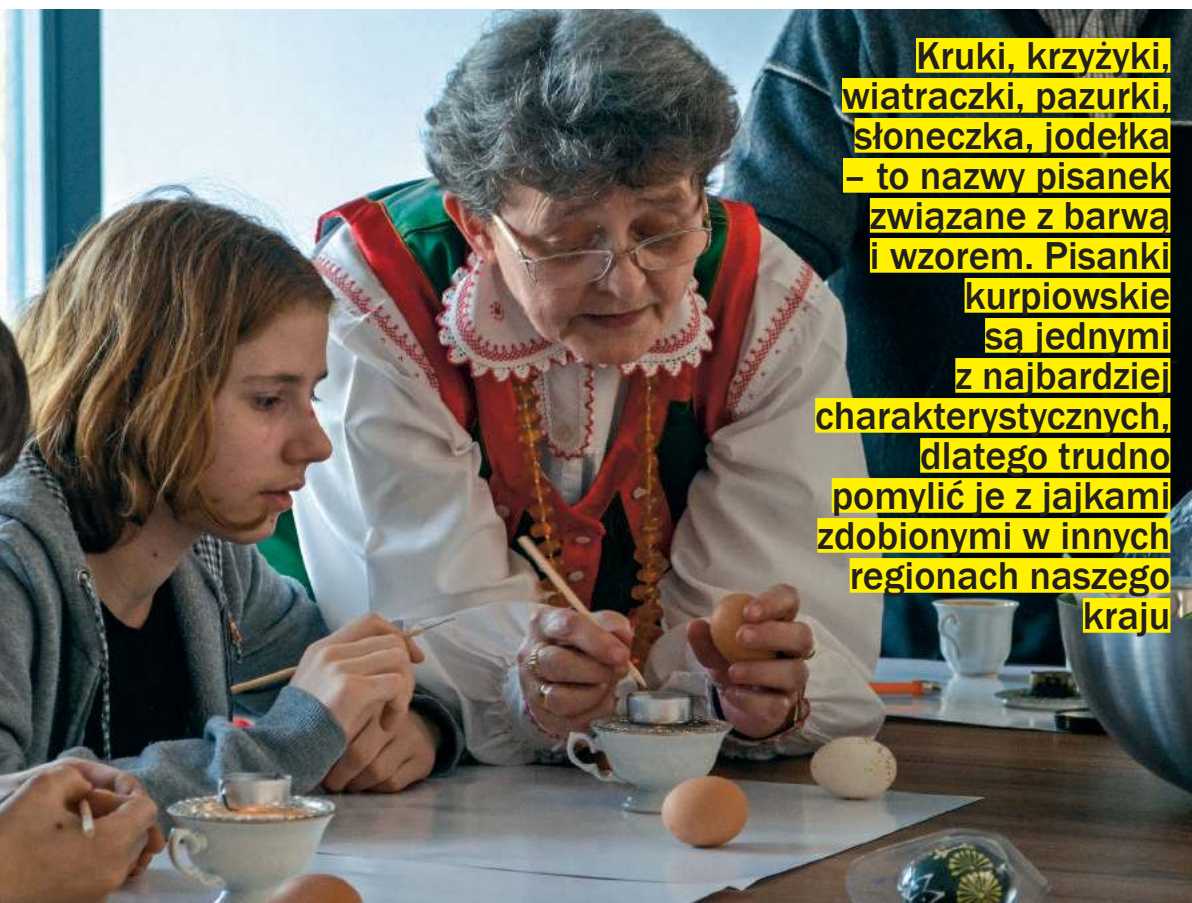
fot. Marcin Pegaz/Gazeta Polska

ARESZT DLA SPRAWCÓW POBICIA

OTWOCK \ Policjanci zatrzymali 34- i 45-latką, którzy brutalnie pobili 33-letniego otwockanina. – 33-latek przyszedł do znajomych w odwiedziny. W pewnym momencie doszło do bójki. Sprawcy użyli pogrzebacza i noża. Trafili do aresztu.

fot. Pixabay/d

Kruki, krzyżyki, wiatrączki, pazurki, słoneczka, jodełka – to nazwy pisanek związanych z barwą i wzorem. Pisanki kurpiowskie są jednymi z najbardziej charakterystycznych, dlatego trudno pomylić je z jajkami zdobionymi w innych regionach naszego kraju

Pani Wiesława Bogdańska, wybitna artystka kurpiowska, pokazała metodę batiku na spotkaniu w Centrum Kultury i Aktywności na warszawskim Targówku |
fot. Katarzyna Kasjanowicz/Gazeta Polska

Nowszą i zdecydowanie najtrudniejszą techniką jest frywolitka – jajko oplecione delikatną koronką, najczęściej w kolorze białym. To praw-

dziwy majstersztyk, wykonywany tylko przez nielicznych. Najpóźniej na Kurpiowszczyźnie zaczęto tworzyć pisanki skrobane, znane także w in-

nych regionach Polski. Metoda polega na wyskrobaniu wzorów za pomocą ostrego narzędzia na jednolicie zabarwionym jajku.

Igor Szczęsnowicz

KOMENTARZ

Abyśmy zdrowi byli

Chciałbym dzisiaj, korzystając z tego, że czas ku temu jak najbardziej odpowiedni, złożyć życzenia najważniejszemu osobom na Mazowszu. Po pierwsze marszałkowi naszego województwa Adamowi Struzikowi. Aby pamiętał, że marszałkiem nie jest się zawsze. Aby zawsze, chociaż na pokaz, jego decyzjami i przetargami przezeń organizowanymi kierowała finansowa i wszelka inna logika. Aby jego limuzy-

ce nowych warszawskich linii metra, tramwajowych, nowych dróg i tuneli. Życzę mu również, aby współpracując z różnej maści lewakami, cyklistami i ekologami i spełniając ich przeróżne najczęściej antyludzkie życzenia (bo przecież zważanie ulic i projekty budowania przejść naziemnych zamiast podziemnych jest antyludzkie), pamiętał, że w Warszawie żyją też i inni,

pamiętali, że Chrystus umarł na krzyżu także za nich. Prezydentem naszych innych dużych mazowieckich miast też chciałbym tego i owego życzyć. Andrzejowi Nowakowskiemu z Płocka życzę, aby zawsze rozróżniał święta 1 marca i 1 maja i aby płoczanie wreszcie doczekali się nowego stadionu Wisły. Radosławowi Witkowskiemu z Radomia chciałbym życzyć

**\\ Wszystkim wspomnianym ekologom, cyklistom, socjalistom, antyklerykałom i innym takich przekonań bliźnim życzę w przeddzień Wielkiejnocy Zmartwychwstania, aby pamiętali, że Chrystus umarł na krzyżu także za nich **

ny były zawsze skromne, a obywateli od dziesięciu z górą lat kilkukilometrowy tor z Nowego Dworu Mazowieckiego do Portu Lotniczego kiedyś powstał. A przy tym wszystkim by nie zapominał on, że dobro regionu jest jednak ważniejsze od partykularnych interesów. A Centralny Port Komunikacyjny od Modlina. Prezydentowi stolicy naszej Rafałowi Trzaskowskiemu życzę, aby spełnił swoje przedwyborcze obietnice. Szczególnie te infrastrukturalne, dotyczą-

normalni ludzie. I żeby pamiętał, że przywróceniem komunistycznych nazw ulic dołączył do tych, którzy te nazwy nadawali. Naprawdę miło Panu w towarzystwie Bolesława Bieruta i innych komunistycznych aparatczyków, panie prezydencie? A tak przy okazji wszystkim wspomnianym wyżej ekologom, cyklistom, socjalistom, antyklerykałom i innym takich przekonań bliźnim życzę w przeddzień Wielkiejnocy Zmartwychwstania, aby

rozwoju lotniska na Sadkowie, dokończenia stadionu Radomia i tego, aby wszyscy radomianie porzucili swój tradycyjny marazm i uwierzyli w atrakcyjność swojego miasta. Wszystkim innym prezydentom, burmistrzom, radom sejmiku, miast, powiatów i mazowieckich gmin życzę umiejętności działania dla dobra wspólnego. A mieszkańcom Mazowsza i sobie życzę, aby Dobry Bóg miał nas pod wyżej wymienionymi rządami w swojej opiece.

KULTURALNY FLESZ

FESTIWAL

fot. met. pras./d

Folkowy poniedziałek na Bielanach

Wiosenną edycję Festiwalu Wszystkie Mazurki Świata zainicjuje wielkanocna otwarta impreza przy muzyce tradycyjnej. O godz. 12 przed kościołem do tańca zagra Janusz Prusinowski Kompania, o godz. 14. koncert w podziemiach kościoła zagra Warmińskie Towarzystwo Śpiewacze. Festiwal potrwa do 27 kwietnia. 22 kwietnia, od godz. 11, okolice Kościoła Pokamedulskiego, ul. Dewajtis 3, Warszawa

SPACER

fot. met. pras./d

Insurekcja 1794

W Poniedziałek Wielkanocny, 5 dni po 225. rocznicy wybuchu insurekcji w stolicy, odbędzie się spacer poświęcony Warszawie w czasie insurekcji kościuszkowskiej. Pozwoli poznać rozwój wypadków 17 i 18 kwietnia, gdy wojsko polskie i lud Warszawy pokonały rosyjski garnizon. Prowadzenie Piotr Wierzbicki. 22 kwietnia, godz. 17, zbiórka na Krakowskim Przedmieściu pod pomnikiem Kopernika, Warszawa

PODRÓŻE

fot. met. pras./d

Pod niebem Italii

Prelekcja Zbigniewa Bochenka poświęcona Umbrii i Kampanii. Umbria to region położony wśród wzgórz Apeninów, przyciągający turystów swoimi historycznymi miejscami, takimi jak Asyż i Perugia. Są tu także miasteczka przypominające czasy średniowiecza, winnice i jeziora. Kampania ma z kolei atrakcje z czasów antycznych. Wstęp wolny. 23 kwietnia, godz. 18, Dom Kultury Kadr, ul. Rzymowskiego 32, Warszawa

HISTORIA

fot. Tomasz Haman/Gazeta Polska

Geopolityka polska po 1918 r.

Po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. rozwinęła się polska szkoła geopolityki. Publicyści i badacze, m.in. Adolf Bocheński, Stanisław Cat-Mackiewicz, analizowali plusy i minusy położenia między Niemcami i Rosją, poszukując zagrożeń i szans na rozwój odrodzonej Polski. Prelegent: dr hab. Sławomir Cenckiewicz. 23 kwietnia, godz. 17.30, Przystanek Historia, ul. Marszałkowska 21/25, Warszawa

TEATR

fot. met. pras./d

Pani Dulska

Spektakl oparty na tragifarsie Gabrieli Zapolskiej „Moralność Pani Dulskiej”. Zwykła rodzina: rodzice, dwie córki i syn, który romansuje ze służącą Hanką, na co matka przyryka oko. Czy wobec niespodziewanych wypadków Zbyszek zdecyduje się wziąć z nią ślub, czy może Dulska znajdzie jakieś rozwiązanie, by uniknąć skandalu? Bilet 10 zł. 23 kwietnia, godz. 19–21, MDK, ul. Warszawska 173, Mińsk Mazowiecki

JAZZ

fot. met. pras./d

Jerzy Małek Quintet

„Black Sheep” to nowy autorski projekt Jerzego Małki, który od ponad 20 lat jest jednym z najbardziej cenionych trębaczów w polskim środowisku jazzowym. W skład zespołu obok uznanego lidera wchodzi utytułowany polski muzyk jazzowy mający za sobą wieloletnią współpracę z legendami polskiego i światowego jazzu. Wstęp wolny. 25 kwietnia, godz. 19, podziemia kamedulskie, ul. Dewajtis 3, Warszawa

LICZBA DNIA

200 \ Tytu kibiców Radomiaka oglądało wczorajszyszy trening, ostatni przed decydującymi o awansie do I ligi meczami z Elaną Toruń (sobota, godz. 13.05) i Widzewem Łódź (środa, godz. 19.05). Radomiak jest liderem i ma dwa punkty przewagi nad drugim Widzewem Łódź oraz cztery punkty przewagi nad trzecią Olimpią Grudziądz i czwartą Elaną Toruń. Do końca rozgrywek pozostało pięć kolejek.

fot. Tomasz Hamrat/Gazeta Polska

PIŁKA NOŻNA

Legia w lutym przegrała na Łazienkowskiej z Cracovią 0:2 | fot. Tomasz Hamrat/Gazeta Polska

Pewność siebie może zgubić

Trener Legii Aleksandar Vuković przed sobotnim meczem z Cracovią przestrzega swoich piłkarzy przed zbytnią pewnością siebie i przypomina, że jego zespół czeka najtrudniejszy tydzień w całych rozgrywkach. Najpierw mecz u siebie z Pasami, a potem dwa wyjazdy – do Poznania w środę i do Gdańska w sobotę.

Artur Szczepanik

W meczu z Cracovią, a najprawdopodobniej przez cały tydzień, legionieści będą musieli sobie radzić bez czterech podstawowych graczy – bramkarza Radosława Majeckiego, obrońcy Mateusza Wieteski, pomocnika Michała Kucharczyka i napastnika Jarosława Niezgody.

– Przed nami bardzo trudny tydzień. Odnoszę wrażenie, że wokół naszej drużyny robi się za dużo atmosfery sukcesu. Po porażce w Krakowie z Wisłą 0:4 mało kto widział nas na mistrzowskim tronie, wszyscy nas pogrzebali. A teraz wszędzie widzę takich, którzy już nas koronują. Każdy, kto nam dobrze życzy, wie, że przed nami trudna i długa droga do mistrzostwa. Być może nawet wszystko rozstrzygnie się dopiero w ostatniej kolejce. Głosy, że Legia tylko sama sobie może zaszkodzić albo że mamy tylko wyjść na boisko i wszystko samo się zrobi, są dla nas szkodliwe. Znam ten klub i wiem, że nigdy nie jest w nim tak dobrze, jak się wydaje, ani tak źle, jak mówią. Teraz potrzebujemy dużo pokory. Jeśli jej nie będzie, nie mamy co liczyć na udany mecz – ostrzega Aleksandar Vuković.

Legia zdaniem trenera jest dobrze przygotowana do sezonu.

– Pamiętajmy jednak, że miesiąc pracy w Portugalii czy Hiszpanii nie wystarczy do czerwca. Pracować trzeba na bieżąco. Ze sztabem robimy wszystko, żeby drużyna była jak najlepiej przygotowana. Kilku piłkarzom grozi zawieszenie za kartki. Ale nie będzie żadnych kalkulacji – przyznał trener Legii.

Vuković niedawno pochwalił publicznie Kucharczyka i Wieteskę, którzy mimo groźnych kontuzji zacisnęli zęby i dograli do końca swoje mecze. Bardzo chwalił też Cracovię, zauważając, że gdyby nie słaby początek sezonu, to w tej chwili pewnie miałyby tyle samo punktów co Legia i Lechia. Przyznał też, że niezmiennie szanuje trenera Michała Probiezsa.

– To będzie starcie zespołów w dobrej formie, grających dobrą piłkę. Każdy będzie chciał dyktować warunki. Czekaj nas walka nie tylko o wynik, ale też o to, kto lepiej wejdzie w mecz, będzie w stanie zdominować rywala. Nie spodziewajcie się, proszę, że któraś z tych dwóch drużyn zagra w sobotę defensywnie – zakończył Vuković.

KOSZYKÓWKA

Legia walczy o ósemkę

Po dwóch minimalnych porażkach z MKS Dąbrowa Górnicza u siebie 75:77 i wyjazdowej z czołowym klubem PLK Stelmetem Zielona Góra 96:100 na wyjeździe w Wielką Sobotę legionistów czeka kolejny mecz o awans do pierwszej ósemki play-off. Rywalami warszawskiego zespołu będzie na Bemowie drużyna GTK Gliwice. Goście zajmują obecnie 11. miejsce, a Legia ósme, które za wszelką cenę chce utrzymać do końca sezonu zasadniczego, czyli przez najbliższe dwie kolejki. Początek spotkania w Wielką Sobotę o godz. 15. w hali OSiR Bemowo.

PIŁKA NOŻNA

Przełamanie juniorów

W meczu 24. kolejki Centralnej Ligi Juniorów Legia Warszawa wygrała wczoraj 2:0 na własnym boisku ze Śląskiem Wrocław. Po trzech porażkach z rzędu drużynie trenera Tomasza Sokołowskiego udało się zwyciężyć. W podstawowym składzie Legii zagraли zawodnicy regularnie trenujący z rezerwami – bramkarz Jakub Ojrzyński oraz pomocnicy Radosław Cielemecki i Amos Shapiro-Thompson, dla którego był to pierwszy mecz w Centralnej Lidze Juniorów w tym sezonie. To właśnie ten zawodnik ustalił wynik spotkania w 85. min. Wcześniej prowadzenie Legii zapewnił Mateusz Szyszkowski w 75. min. Liderem CLJ jest Korona Kielce (58 pkt), Legia z 39 pkt jest szósta.

SIATKÓWKA

Warszawianki walczą o PLK

W drugim meczu barażowym o awans do Polskiej Ligi Kobiet, czyli ekstraklasy siatkarek, Wisła Warszawa wygrała na wyjeździe z KSZO Ostrowiec Świętokrzyski 3:2 (21:25, 21:25, 25:20, 25:14, 15:11). Stan rywalizacji (do trzech zwycięstw) 1-1.

Dwa lata temu Wisła także grała z zespołem z Ostrowca Świętokrzyskiego w tym samym momencie sezonu. Także wtedy warszawianki walczyły w barażach o siatkarską ekstraklasę. Wówczas KSZO zdołało utrzymać się w najwyższej klasie. Teraz, mając w perspektywie dwa mecze we własnej hali na Bemowie, faworytkami są warszawianki.

Drugi mecz w Ostrowcu to dwie i pół godziny niesamowitej walki. Mnóstwo emocji i na koniec wygrana Bemowskich Syren. Najlepszą siatkarką drugiego spotkania została nasza atakująca Zaneta Baran, która zdobyła aż 34 pkt! Nic nie zapowiadało takiego zakończenia, gdy przed meczem okazało się, że niezdolna do gry jest Anna Lewandowska. Najlepsza środkowa doznała urazu pleców. To oznaczonym szybko 0:3 spotkaniu do czasu Wisła nie miała żadnej zmiany i przez cały mecz na parkiecie musiała walczyć szóstka: Elena Nowgorodczenko, Katarzyna Marcyniuk, Ewelina Mikołajewska, Katarzyna Połec, Anna Lewandowska, Zaneta Baran – Alicja Markiewicz (libero) – Agnieszka Banasiak.

W czwartek znowu zanosilo się na łatwe zwycięstwo KSZO. Gospodynie wygrały dwa pierwsze sety, ale w trzecim Wisła się obudziła. W kolejnej partii przyjezdne też grały świetnie, gromiąc gospodynie 25:14! Konieczny był zatem tie-break, który zespół z Warszawy rozstrzygnął na swoją korzyść.

Trzecie i czwarte spotkanie odbędą się 27 i 28 kwietnia. Początek o godzinie 18 w hali OSiR Bemowo.

(asz)